§ 86
Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

RS 2020-0111

Ärendebeskrivning

Landstingsfullmäktige godkände den 12 juni 2018 den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Fullmäktige gav samtidigt tillväxt- och regionplanenämnden i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, följa upp RUFS 2050 under perioden 2019–2026 och att årligen rapportera till fullmäktige. Uppföljningen presenteras i rapporten *Läget i Stockholmsregionen 2019*.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050
Tillväxt- och regionplanenämndens protokollsutdrag den 20 februari 2020
Tillväxt- och regionplaneförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 februari 2020

Yrkande

Ordförande Irene Svenonius (M) yrkar bifall till regionrådsberedningens förslag i skrivelse den 1 april.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar följande.

Rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050 godkänns.

Särskilda uttalanden

Aida Hadzialic (S) anmäler särskilt uttalande från S-ledamöterna (bilaga).
Anna Sehlin (V) anmäler särskilt uttalande från V-ledamöterna (bilaga).
Gabriel Kroon (SD) anmäler särskilt uttalande från SD-ledamöterna (bilaga).

Expedieras till

Regionfullmäktige
Akten

Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2020-04-01

RS 2020-0111

Regionstyrelsen

Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

Föredragande regionråd: Gustav Hemming

Ärendebeskrivning

Landstingsfullmäktige godkände den 12 juni 2018 den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Fullmäktige gav samtidigt tillväxt- och regionplanenämnden i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, följa upp RUFS 2050 under perioden 2019–2026 och att årligen rapportera till fullmäktige. Uppföljningen presenteras i rapporten *Läget i Stockholmsregionen 2019*.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.
Rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050 godkänns.

Regionrådsberedningens motivering

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar godkänna rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019.

Tillväxt- och regionplanenämndens rapport Läget i Stockholmsregionen 2019 är uppbyggd utifrån fyra delar som beskriver och analyserar olika aspekter av läget i Stockholmsregionen. Tillsammans utgör dessa delar en grund för de prioriteringar år 2020–2021 som presenteras.

Baserat på de fyra delanalyser som gjorts bedömer regionrådsberedningen att utmaningarna inom bostadsförsörjning, trafikplanering och kompetensförsörjning behöver ett förstärkt regionalt fokus år 2020–2021 för att skapa långsiktiga förutsättningar för regional tillväxt.

Regionrådsberedningen vill uppmärksamma regionfullmäktige på att det i årets rapport finns ett flertal delmål och indikatorer/index som idag inte kan följas upp årligen. Däremot finns kartläggningen av de olika aktiviteter och insatser som gjorts 2019, vilken ger en mer aktuell bild även

om resultaten av aktiviteterna inte är redovisade i detalj. Genom att basera rapporten på flera olika delar ges en bred bild av läget i Stockholmsregionen och en tydlig bas för prioriteringar kommande år.

Regionrådsberedningen delar tillväxt- och regionplanenämndens synpunkt att den årliga uppföljningen av RUFS 2050 har utvecklingspotential och ser positivt på nämndens ambition att utveckla en interaktiv digital lösning för att löpande kunna följa regionens utveckling. Tillväxt- och regionplanenämndens ambition att fördjupa och förstärka analysen av Stockholmsregionens utveckling är positiv.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050
Tillväxt- och regionplanenämndens protokollsutdrag den 20 februari 2020
Tillväxt- och regionplaneförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 februari 2020

Irene Svenonius Gustav Hemming

Regionstyrelsen

Socialdemokraterna

SÄRSKILT UTTALANDE
2020-04-14

Ärende 13
RS 2020-0111

Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

Det är alltid intressant att läsa ”Läget i Stockholmsregionen” eftersom det täcker stora delar av det som är grundläggande för Stockholmsregionens framtid och utveckling.

Mycket är bra i vår region. Men det är finns också delar, som vi vill lyfta, där rapporten visar att det går åt fel håll.

Det mest påfallande är att det inte byggs tillräckligt med bostäder, målet på 22 000 nya bostäder per år är långt ifrån uppnått. Därför är det bra att ökat bostadsbyggande kommer ha stort fokus 2020-2021.

Vi oroas mycket över att det nu finns tydliga signaler på att skillnaden i förväntad livslängd mellan olika kommuner och kommundelar i vår region ökar. Likaså att skillnaden i förväntad livslängd mellan olika socioekonomiska grupper också ökar. Som exempel vet vi genom data från Region Stockholms ”Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin” att 34 procent av dödsfallen bland den fattigaste femtedelen i vår region inte hade skett om de tillhört den rikaste femtedelen. Den har dock sjunkit på en tioårsperiod men nu finns signaler att de ökat de senaste åren vilket gör att man kan anta att trenden brutits.

Det är mycket beklämmande att uppföljningen inte visar data på hur skillnaderna i förväntad livslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner förändrats.

Vi är också bekymrade över att det fortfarande är skillnader hos ungdomar gällande gymnasieexamen, beroende på var man bor och vilka föräldrar och bakgrund man har. Denna klassbetingande skillnad måste åtgärdas.

Vi hade också gärna sett en tydligare koppling till regionala kulturstrategin i utvärderingen av arbetet med utvärdering av RUFS och rapporten "Läget i Stockholmsregionen"

Det är oroväckande att antal nystartade företag går nedåt, om än marginellt, och att målet inte nås.

Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE

REGIONSTYRELSEN

2020-04-14

Vänsterpartiet

Ärende nr 13
RS 2020-0111

Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

Vänsterpartiet tackar för uppföljningsrapporten av RUFS 2050 som visar utvecklingen av vår region. Dock saknar vi tydlig uppföljning inom flera områden och vi är direkt bekymrade över länets bostadsförsörjning och att medellivslängden bland kvinnor i arbetaryrken sjunker. Vi kan inte bara blunda för att utbildningsnivån avgör människors levnadsvillkor och att de skillnaderna nu verkar ha förvärrats. Med detta särskilda uttalande vill vi lyfta fram vad vi anser saknas i uppföljningen och särskilt betona några områden. Vi vill också konstatera att politiken i allt för lång tid har trätt tillbaka till förmån för marknadslösningar och att det är ett bärande skäl till den dåliga måluppfyllelsen. Region Stockholm skulle behöva återta de politiska verktyg som borgarna lämnat till marknaden, något som också skulle behövas på kommunal och statlig nivå.

Bostadsmålen

Det är allvarligt att vi ännu ett år inte når målen gällande bostadsbyggandet. Vi har en allvarlig bostadsbrist i Stockholm, särskilt om vi inte räknar behoven utifrån marknadstermen efterfrågan. En viss förklaring ligger i förseningar som beror på att tunnelbaneprojekt blir försenade och för att det är ett högt tryck på kommunernas planeringsenheter. Men det beror också på att man litar i allt för hög grad på att marknaden ska lösa det som är våra behov. Stockholmsöverenskommelsen med både kollektivtrafik och bostäder är bra, men det finns problem i konstruktionen. Att kommunerna inom överenskommelsen ska vara med och delfinansiera tunnelbanans utbyggnad är kanske inte rent moraliskt en dålig tanke. Men effekten av den finansieringsmodellen visar att dessa kommuner löser de kostnaderna genom att sälja mark dyrt till de som ska bygga bostäder. Där låser man in sig i ett prisläge där marknaden idag är mättad. Lite finare och dyrare bostadsrätter blir inte sålda och det är en delförklaring till att bostadsbyggandet har avtagit.

Efterfrågan på hyresrätter är däremot fortsatt hög och även lite dyrare hyresrätter som produceras blir uthyrda. Men det stora behovet är hyresrätter som utan att tulla på byggnormer ändå kan hyras av personer med osäkrare och lägre inkomster och för de som har behov av att flytta från trångboddhet. Därför skulle det behövas ett omtag i bostadsplanerandet i kommunerna och en ny strategi för att i huvudsak bygga hyresrätter till rimliga priser. Då skulle byggtakten kunna öka igen och vi skulle kunna komma närmare målen. Vi tror att både kommunerna och regionen skulle behöva ta ett betydligt större politiskt ansvar för bostadsbyggandet genom att allmännyttan tillåts växa rejält och man bör se över om man kan starta ett regionalt bostadsbyggarföretag. Vi tror också att det är nödvändigt att samarbeta med den statliga nivån och se över hur subventioner och statsbidrag ser ut. T.ex. borde alla medel riktas för att stimulera att hyresrätter till rimliga priser byggs i högre utsträckning än bostads- och äganderätter. Att vi har gått från att bostadsbeståndet 1990 bestod av 60% hyresrätter till att det idag består av 36% hyresrätter är en utveckling i fel riktning. Vi behöver

få stopp på ombildningar och istället bidra till att en betydande majoritet av nyproduktionen består av hyresrätter.

Det ska vara bra bostäder och miljöer runt omkring där man bor. En rapport bör tas fram om hinder för bostadsbyggande. Det får inte bli så att det tummas på miljökrav, bullernormer och miljökvalitetsnormer för att främja bostadsbyggande. Upplevt buller är en folkhälsopåverkande faktor och sett till hela länet minskar andelen som upplever sig bullerstörda. Målet att andelen av länets invånare som upplever besvär av trafikbuller och dålig luftkvalitet inte ska öka anser vi dock inte tillräckligt. Målet borde naturligtvis vara att andelen som upplever sig störda av buller ska minska.

Det är också en brist att det inte finns några mål kopplade till grönstruktur trots att Tillväxt och regionplaneförvaltningen har arbetat med de gröna kilarna.

Klimat

I uppföljningen av RUFS 2050 saknas helt bedömningar av vattenfrågan i stort som blir allt mer problematisk p.g.a. dels tilltagande torka orsakad av högre avdunstning till följd av ökad temperatur, dels stigande havsnivåer. Det förra skadar skogs och jordbruk och lokala vattentäkter och det senare innebär tilltagande översvämningar och risk för eliminering av regionens huvud-vattentäkt redan om 30 år. Vattenkvalitén i sjöar, vattendrag och kuster regleras av Miljöbalken och alla vatten ska vara åtgärdade senast 2027. Nästan inga av våra vatten är godkända och här återstår ett betydande arbete som också kräver utökad rening av avlopps- och dagvatten och en uppföljning av fågel- och fiskdöden längs våra kuster. Den av myndigheterna kontrollerade uppföljningen av detta arbete borde ingå som ett enkelt och självklart delmål i Regionens arbete. Som vi framfört tidigare är det positivt att Region Stockholm inrättat ett klimatkansli och vi är övertygande om att mycket bra klimatarbete kan drivas därifrån. MEN klimatfrågan är global och behöver drivas från många håll samtidigt. Vi ser som självklart att alla region Stockholms nämnder och förvaltningar aktivt arbetar med klimatfrågan och att det måste ske förändringar och minskningar i utsläppen i närtid.

Folkhälsa

Även om förväntad medellivslängd för dom flesta i Region Stockholm är bland de fyra högsta i landet så visar Folkhälsorapport 2019-Stockholm att relativa risken att dö i förtid har ökat för de med lägst inkomst. Det skiljer sig också stort var man bor.

Enligt Karolinska Institutets folkhälsoakademi skiljer det 18 år i medellivslängd mellan en kortutbildad person i Vårby i Huddinge kommun och en högutbildad i Danderyd. I uppföljningen saknar vi att få se statistik på hur medellivslängden ser ut i förhållande till utbildning/socioekonomiska grupper och kommuner.

Att andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen går i rätt riktning är bra men det är oroande att det skiljer sig från vilken kommun man bor i där Värmdö Kommun hade högst andel elever 88,3 % och Järfälla kommun lägst andel elever 54%.

Utbildningsnivå är en av de stora faktorerna till framtida hälsa som påverkar din medellivslängd.

Trafik

Det mest väsentliga som Region Stockholm kan bidra med för att minska regionens klimatpåverkan är att öka kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna. Tyvärr visar

årets uppföljning av RUFS 2050 på att andelarna som reser med kollektivtrafiken inte ökar. Av de motoriserade resorna så utgör resor med kollektivtrafik 49 procent av resorna. Så 51 procent av de motoriserade resorna görs med bil. Det är för mycket för en region med så pass väl utbyggd kollektivtrafik. Andelen resor med cykel ligger på låga 7 procent. Målsättningen i den regionala cykelplanen är att andelen cykelresor i länet ska utgöra 20 procent år 2030. Dit är det långt.

Dessutom saknas mätdata, då resvaneundersökningar sker endast vart femte å. Nuvarande siffror är från 2015. År 2019 gjordes en resvaneundersökning men siffrorna är inte sammanställda ännu så den kommer först 2020. Det är illa att vi inte har aktuella siffror. Region Stockholm är en så pass stor region och våra resmönster är så viktiga för landets totala utsläpp att vi borde ha mätmetoder för att kunna följa upp kollektivtrafikandelar på årlig basis. Om vi inte har mätetal, hur ska vi veta om vi är på rätt väg?

Enligt Trafikförvaltningens siffror når inte ens kollektivtrafiken på land upp till målet för året och ökar bara med 1, 3 procent jämfört med 2018, vilket är något mindre än befolkningsökningen. Dessa siffror tyder på att vi inte närmar oss målet om en ökning av andelen kollektivtrafikresor med 5 procentenheter till 2030, utan tvärtom. 5 procentenheters ökning av kollektivtrafiken är en väldigt låg målsättning. Vi i Vänsterpartiet anser att det är tydligt att det inte räcker utan att arbetet måste trappas upp avsevärt för att bidra till den nödvändiga klimatomställningen. Ett arbete som vi anser dessutom borde ta sikte på en ökning med 10 procentenheter till 2030.

Region Stockholm är nu region och förfogar över ytterligare möjligheter att styra utvecklingen att kommunernas bostadsbyggande och Regions Stockholms utbyggnad av kollektivtrafik går hand i hand. Även Tillväxt- och regionplaneförvaltningen lyfter vikten av att styra mot ett transportsnålt samhälle. Vi har inte råd, med skenande klimatkris och de begränsade ekonomiska resurserna, att bygga in oss i bilberoende och ohållbara transport- och boendestrukturer. Det är t ex. oroande att utvecklingen stannat av när det gäller restidskvot mellan regionala stadskärnor. I dagsläget nås målet om en konkurrenskraftig restidskvot i sju av tolv reserelationer mellan de regionala kärnorna på den södra sidan och sex av tolv på den norra sidan.

Utsläppen av växthusgaser går enligt uppföljningen ner, men det finns stora utmaningar på klimatområdet. Det står att andelen förnybara energikällor ökar men det borde även stå hållbara . Även om energikällor är förnybara behöver det inte innebära att det är hållbara. Stockholmsregionen har en utpräglad tjänstesektor, produktion har för länge sedan flyttat till andra delar av världen. Därför är det så orättvist och missvisande att mäta utsläppen som produktionsutsläpp, eller utsläpp genererade inom den geografiska region Stockholm och inte ta med de utsläpp som skapas av våra flygresor utanför regionen och vår konsumtion, som produceras utanför regionen men konsumeras här. Vi är glada för att ett konsumtionsperspektiv finns med i RUFS och i RUFS-uppföljningen och ser som oerhört viktigt att utsläpp per person alltid redovisas med utsläpp per person inklusive konsumtion. Återigen saknas mätdata och konsumtionsbaserade utsläpp mäts bara på nationell nivå. Vi vill kunna se dem på regional nivå. Men utsläppen per capita inklusive konsumtion i Sverige ligger på 10-11 ton och inget tyder på att invånarna i Region Stockholm skulle ligga under det måttet. Det är stor skillnad på 2,5 ton per person och 11 ton per person.

Inom områdena energianvändning och materialåtervinning visar RUFS-uppföljningen att utvecklingen går åt fel håll. Där måste det till samarbete och samordning mellan flera aktörer, region, kommun, näringsliv och det arbetet måste prioriteras.

I RUFS 2050 kom ordet resiliens med, vilket vi tycker är bra och sammanfattar den inriktning vi vill se, ett resilient samhälle som klarar förändringar. Men, idag har vi i Region Stockholm

inte ett resilient infrastruktursystem. Vi har flaskhalsar och sårbara partier och vi måste använda befintliga och framtida styrmedel för att få ner antalet bilar på våra vägar och möjliggöra för fler att resa med kollektivtrafiken. Vi måste även bygga en region där färre är beroende av att resa långt varje dag. Arbetsplatser, bostäder måste planeras och byggas blandat. Vi måste åtgärda den snedfördelning av många arbetsplatser i norr och många bostäder i söder, och inte med en ny stadsmotorväg utan genom en aktiv och hållbar regional planering. Det är positivt att regionen tar fram en mobilitets- och trafikutvecklingsrapport som analyserar regionens olika transporter ur ett systemperspektiv samt invånarnas och företagens mobilitets och transportbehov men vi måste också använda våra verktyg för att styra ner transportbehoven.

Utbildning

Vi saknar vi en redovisning av om skillnaderna ökar eller minskar mellan gymnasieskolorna och kommunerna när det gäller fullföljda gymnasiestudier inom 3 år. Vi får endast information om att det finns skillnader. Vi får veta att skillnaderna mellan kommunerna är 34,5%, men vi skulle också önska få kännedom om skillnaderna mellan skolorna. När man läser SKRs Öppna jämförelser gymnasieskola 2018 ser vi också att skillnaderna i landet är stort mellan yrkesförberedande och högskoleförberedande gymnasieutbildningar. Det är också något vi skulle önska få bättre redovisning kring.

I RUFS-utvärderingen pekas på skolornas ansvar för att anpassa utbildningen till varje elevs förutsättningar och behov. Det är bra att vi har det i åtanke. Men det kan inte utesluta kommunens ansvar att se till att skolorna fungerar på så sätt att de tar det ansvaret. En gymnasieelev som slutar upphör dessutom att vara skolornas ansvar så kommunerna bör engagera sig mer i hur skolorna fungerar för att fånga upp eleverna före de hoppar av gymnasiet i förtid. Då vi också har en överenskommelse i regionen om en gemensam gymnasieregion så är det ganska vanligt att elever som bor i en kommun inte går i en gymnasieskola som ligger i den egna kommunen.

Kultur

I den regionala utvecklingsplanen konstateras att ett levande kulturliv är en självklar del av det demokratiska samhället och ett kännetecken för en dynamisk och attraktiv region. Det slås fast att kultur gör regionen till en plats att vilja bo i, verka på och besöka och att regionen ska verka för att tydligare ta tillvara kulturens inkluderande roll för demokrati och delaktighet. Den av fullmäktige antagna Kulturstrategi för Stockholmsregionen har utarbetats i linje med och samordnats med RUFS 2050 Där definieras i anslutning till målen i RUFS fyra insatsområden som regionen särskilt ska verka för:

- öka tillgängligheten till och deltagande i kulturlivet
- stärkta möjligheterna till konstnärlig utveckling
- omfatta digitaliseringens möjligheter och utmaningar
- använda kultur och kulturmiljöer som resurs i samhällsplaneringen

Vi efterlyser i detta ärende en uppföljning av läget på kulturområdet i stockholmsregionen och hur arbetat går med att förverkliga målen för detta i RUFS och i Kulturstrategin.

Regionens samordnande roll på området innebär att det är relevant att granska faktorer som till exempel kommunerna tillgång till kulturskolor, bibliotek, stödet till folkbildning, kulturella och sociala mötesplatser och konstnärlig gestaltning, i planprocesserna.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknaden är krävande och i Region Stockholms kräver majoriteten av jobb eftergymnasial utbildning. Att elva procent av skoleleverna i länet inte når målen i årskurs 9 och att 21 procent riskerar att aldrig slutföra en treårig gymnasieutbildning är oroande. (Folkhälsorapport 2019 Stockholm län)

Att förvärvsfrekvensen ligger över riksgenomsnittet 80,2 procent år 2017 är bra men likaså här skiljer förvärvsfrekvensen mellan kommuner, mellan kvinnor och män och mellan svensk och utrikesfödda. Och oerhört oroande att utrikes födda kvinnor har väsentligt lägre arbetskraftsdeltagande än både utrikesfödda män och inrikesfödda kvinnor.

Vi efterfrågar också att se siffror på olika anställningsformer då det har påverkningar på folkhälsan. Tidsbegränsade anställning är tex vanligare bland kvinnor. År 2018 har 16 procent bland kvinnor och 12 procent bland män en tidsbegränsad anställning. Andelarna har ökat något sedan 2005. Det finns även tecken på att det inom gruppen med tidsbegränsade anställning har skett en förskjutning från vikariat till behovsanställning. (Folkhälsorapport 2019 Stockholms län) Sammantaget kan man konstatera att målet om en öppen, jämställd, jämlik och inkluderande Region går åt fel håll. Hur långt och friskt liv du får beror på vilken utbildningsnivå du har. Medellivslängden för den grupp som har lägst inkomst i Stockholm har gått tillbaka.

Även när det gäller arbetsmarknaden så kan vi se att den genomsnittliga förvärvsfrekvensen är hög men att skillnaderna mellan olika grupper är stora. Även här hade vi önskat mer information om hur skillnader ser ut.

Det blir också väldigt tydligt hur målen för folkhälsan, förvärvsfrekvensen och utbildning hänger intimt ihop. SCBs ”Temarapport 2017:4, Unga utanför?”, pekar på hur avgörande utbildningen i grundskolan och gymnasieskolan är för ungdomars etablering på arbetsmarknaden.

Om vi har en hög arbetslöshet, särskilt bland unga, samtidigt som vi har en volymmässigt stor kompetensbrist i flera branscher så är det ett tecken på att vi misslyckats med utbildningspolitiken. Det är ytterligare ett område där politiken i allt för hög utsträckning litat på marknadskrafterna.

SÄRSKILT UTTALANDE
2020-04-14

RS 2020-0111

Regionstyrelsen
13

Sverigedemokraterna
Region Stockholm

Läget i Stockholmsregionen – 2019 års uppföljning av RUFS

Uppföljningen av RUFS 2050 visar på brister i viktiga områden som är direkt avgörande för Region Stockholms framtida utveckling och skatteintäkter - bostadsförsörjningen och infrastrukturen. Det är av vikt att prioritera bostadsbyggandet och infrastrukturen eftersom det påverkar andra områden positivt. Arbetsmarknad, förvärvsfrekvens, utbildning, inkludering och effektivare transporter för att nämna några.

Länet utmärker sig genom att ligga i topp inom området ”En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp”. Att uppnå och till och med överträffa uppsatta klimatmål kan vid en första anblick uppfattas som enbart positivt, men när klimatmålen tillåts överskuggar allt annat har det en negativ påverkan på utveckling och tillväxt vilket generar en ogynnsam ekonomi. Detta kan på ge ett mindre ekonomiskt utrymme till framtida satsningar inom klimat- och miljöområdet.

Byggnation av bostäder och infrastruktur har stor negativ klimatpåverkan initialt och kan därför vara områden att revidera gällande dess påverkan för att nå målen om fler bostäder och utvecklad infrastruktur. Däremot är det inte säkert att en revidering i nutid skulle öka den framtida klimatpåverkan eftersom utvecklingen vad det gäller klimatvänliga metoder och materiel snabbt går framåt.

Att ligga i framkant och vara först är i många fall att betala mer för mindre. Utvecklingen på klimatbesparande materiel och metoder går så snabbt att det kan löna sig och avvakta för att på så sätt erhålla effektivare åtgärder till ett billigare pris samtidigt som utvecklings- och tillväxttakten inte påverkas negativt i samma grad.

Inom utbyggnaden och utvecklingen av kollektivtrafiken så har stora kliv tagits framåt, vilket vi ser som positivt. För att vara så effektiv som möjligt är förtätningen av bebyggelse i nära anslutning till kollektivtrafiken en nödvändighet, vilket är en uttalad intention i RUFS 2050.

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Magnus Kristiansson

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-03-09

RS 2020-0111

Regionstyrelsen

Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

Ärendebeskrivning

Landstingsfullmäktige godkände den 12 juni 2018 den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050. Fullmäktige gav samtidigt tillväxt- och regionplanenämnden i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, följa upp RUFS 2050 under perioden 2019–2026 och att årligen rapportera till fullmäktige. Uppföljningen presenteras i rapporten *Läget i Stockholmsregionen 2019*.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050
Tillväxt- och regionplanenämndens protokollsutdrag den 20 februari 2020
Tillväxt- och regionplaneförvaltningens tjänsteutlåtande den 10 februari 2020

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar följande.

> Rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050 godkänns.

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Regionledningskontoret föreslår att rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljningen av RUFS 2050 godkänns. Rapporten ger en bred bild av läget. Regionledningskontoret ser det som önskvärt att delmålen i RUFS 2050 kan följas upp och utvärderas med tätare intervall. I de fall där ett delmål inte kan utvärderas utifrån identifierade indikatorer behöver bästa

möjliga bedömning göras utifrån befintlig kunskap. Regionledningskontoret ser därmed positivt på ambitionen att utveckla en interaktiv digital lösning för att löpande kunna följa regionens utveckling samt att fördjupa och förstärka analysen av regionens utveckling. En utveckling är även att ta fram en närmare koppling till Region Stockholms budgetprocess och på så sätt utveckla uppföljningen genom att aktiviteter och initiativ som görs av övriga verksamheter inom Region Stockholm också blir en del av uppföljningen.

Samverkan och helhetsperspektiv är en kritisk framgångsfaktor och de aktiviteter och åtgärder som genomförs av bland annat länets kommuner är viktiga att beakta.

Bakgrund
Landstingsfullmäktige godkände den 12 juni 2018 den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen, RUFS 2050, och antog den som regionplan för Stockholms län, LS 2015-0084, LS 2018-0279. Fullmäktige gav samtidigt tillväxt- och regionplanenämnden i uppdrag att, i samråd med dåvarande landstingsstyrelsen, följa upp RUFS 2050 årligen under perioden 2019–2026. En motsvarande årlig uppföljning gjordes för den tidigare regionplanen, RUFS 2010.

Tillväxt- och regionplanenämndens rapport *Läget i Stockholmsregionen 2019* är uppbyggd utifrån fyra delar som beskriver och analyserar olika aspekter av läget i Stockholmsregionen. Tillsammans utgör dessa delar en grund för de prioriteringar år 2020–2021 som presenteras.

1. Mål och delmål i RUFS 2050 – uppföljningen av målen i RUFS 2050 indikerar en övervägande positiv utveckling exempelvis för luftkvalitet, trafikbuller, medellivslängd, förvärvsfrekvens, tillgång till bredband, andel förnybar energi samt hushållsavfall. Uppföljningen visar samtidigt att det finns ett antal utmaningar som till exempel bostadsförsörjning, trafikplanering, kompetensförsörjning, regional tillväxt, trygghet samt energianvändning.

2. Pågående insatser inom regionala prioriteringar – En kartläggning och analys har gjorts av de insatser som var pågående år 2019. Totalt identifierades 94 insatser för genomförandet av de nio regionala prioriteringarna i RUFS 2050. De regionala prioriteringarna rör frågor där flera olika aktörer äger rådighet över nödvändiga beslut och åtgärder. Eftersom ingen enskild aktör har

rådighet över alla de beslut och åtgärder som krävs är samverkan och helhetsperspektiv från aktörerna en kritisk framgångsfaktor. Ytterligare förutsättningar behöver tillskapas för samhandling och ett samlat regionalt genomförande av de regionala prioriteringarna.

3. En internationell jämförelse – I de elva index och rankningar som redovisas är det påtagligt att Stockholmsregionen placerar sig högt i en internationell jämförelse. I de flesta fall placerar sig Stockholmsregionen i den högsta 10-percentilen. Länet utmärker sig främst inom två RUFS-mål - En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp samt - En ledande tillväxt- och kunskapsregion. Samtidigt kan koldioxidutsläpp betraktas som ett av regionens utvecklingsområden.

4. Hållbar utveckling i förhållande till Agenda 2030 – Med Sveriges höga levnadsstandard har Stockholmsregionen generellt ett bra utgångsläge för hållbar utveckling inom samtliga hållbarhetsmål jämfört med andra delar i världen. Stockholmsregionens utveckling utifrån delmålen i RUFS 2050 indikerar en övervägande hållbar utveckling.

Baserat på de fyra delanalyserna bedöms att Region Stockholm för 2020–2021 ska ha ett förstärkt regionalt fokus på, och stärka genomförandet av, följande regionala prioriteringarna i RUFS 2050 för att skapa långsiktiga förutsättningar för regional tillväxt:

- Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer
- Styra mot ett transporteffektivt samhälle
- Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden

Överväganden
Regionledningskontoret föreslår regionstyrelsen föreslå att regionfullmäktige beslutar godkänna rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019.

Rapporten ger en bred bild
Regionledningskontoret vill uppmärksamma regionfullmäktige på att årets rapport beskriver läget i Stockholmsregionen ur fyra olika perspektiv där ett flertal delmål och indikatorer/index idag inte kan följas upp årligen. Detta ger en tröghet i rapporteringen. Däremot finns kartläggningen av de olika aktiviteter och insatser som gjorts 2019, vilken

ger en mer aktuell bild även om resultaten av aktiviteterna inte är redovisade i detalj. Genom att basera rapporten på flera olika delar ges en bred bild av läget i Stockholmsregionen och en tydlig bas för prioriteringar kommande år.

För att framgent kunna ta fram ett mer aktuellt underlag behöver delmålen i RUFS kunna följas upp och utvärderas med tätare intervall. I de fall där ett delmål inte kan utvärderas utifrån identifierade indikatorer behöver bästa möjliga bedömning göras utifrån befintlig kunskap.
Regionledningskontoret delar tillväxt- och regionplanenämndens synpunkt att den årliga uppföljningen av RUFS 2050 har utvecklingspotential och ser positivt på nämndens ambition att utveckla en interaktiv digital lösning för att löpande kunna följa regionens utveckling. Här är en utveckling att göra en närmare koppling till Region Stockholms budgetprocess och på så sätt också utveckla uppföljningen.

Tillväxt- och regionplanenämndens ambition att fördjupa och förstärka analysen av Stockholmsregionens utveckling är positiv.

Samverkan och prioriteringar
Arbetet med RUFS 2050 rör frågor där flera olika aktörer äger rådighet över nödvändiga beslut och åtgärder. Eftersom ingen enskild aktör har rådighet över alla de beslut och åtgärder som krävs är samverkan och helhetsperspektiv från aktörerna en kritisk framgångsfaktor. Ur detta perspektiv är de aktiviteter och åtgärder som genomförs av bland annat länets kommuner viktiga att beakta.

De tre områden som bedöms vara Region Stockholms prioriteringar kommande år behöver kommuniceras med kommunerna och förutsättningar för samhandling och ett samlat regionalt genomförande bör skapas.

Ekonomiska konsekvenser
Ett beslut att godkänna rapporten har inga direkta ekonomiska konsekvenser. Arbetet med att följa upp RUFS 2050 medför kostnader som finansieras inom tillväxt- och regionplanenämndens anslag.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Anton Västberg
Utvecklingsdirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Regionledningskontoret Analys och utveckling
Tillväxt- och regionplanenämnden
Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2020-03-09

Region Stockholm

Läget i Stockholmsregionen 2019 - uppföljningen av RUFS 2050

2020-02-10

Innehållsförteckning

Sammanfattning *3*

1 Inledning *5*

Metod och läshänvisning 5

2 Region Stockholms prioriteringar för 2020–2021 ..... *7*

3 Uppföljning av mål *9*

Mål 1 En tillgänglig region med god livsmiljö 9

Mål 2 En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region 12

Mål 3 En ledande tillväxt- och kunskapsregion 16

Mål 4 En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp 20

4 Regionala prioriteringar *25*

Nio regionala prioriteringar 27

5 Internationell jämförelse *36*

Läget i Europa 36

Internationell utblick 37

Regionens styrke- och utvecklingsområden 40

6 Hållbar utveckling - Agenda 2030 ..... *41*

Iakttagelser i förhållande till Agenda 2030 45

Bilaga 1 Inventering av insatser regionala prioriteringar *46*

Bilaga 2 Indikatorer EU-jämförelse *63*

Sammanfattning

Rapporten är uppbyggd utifrån fyra delar som beskriver och analyserar olika aspekter av läget i Stockholmsregionen. Tillsammans utgör dessa delar en grund för de prioriteringar år 2020–2021 som presenteras.

Mål och delmål i RUFS 2050

Uppföljningen av målen i RUFS 2050 indikerar en övervägande positiv utveckling bland annat för luftkvalitet, trafikbuller, medellivslängd, förvärvsfrekvensen, elever som får gymnasieexamen, tillgång till bredband, utsläpp av växthusgaser, andel förnybar energi samt hushållsavfall. Uppföljningen visar också att det finns ett antal utmaningar, bland annat när det gäller bostadsförsörjning, trafikplanering, kompetensförsörjning, regional tillväxt, trygghet samt inom klimatområdet (energianvändning och materialåtervinning).

Pågående insatser inom regionala prioriteringar

De nio regionala prioriteringarna i RUFS 2050 ska skapa handlingskraft kring det som är mest angeläget att arbeta med ur ett regionalt perspektiv under planens giltighetstid 2018–2026. En kartläggning och analys har gjorts av de insatser som var aktiva år 2019. Totalt identifierades 94 insatser för genomförandet av de regionala prioriteringarna.

De regionala prioriteringarna rör frågor där flera olika aktörer äger rådighet över nödvändiga beslut och åtgärder. Eftersom ingen enskild aktör har rådighet över alla de beslut och åtgärder som krävs är samverkan och helhetsperspektiv från aktörerna en kritisk framgångsfaktor. Här behövs ytterligare förutsättningar skapas för samhandling och ett samlat regionalt genomförande av de regionala prioriteringarna.

En internationell jämförelse

I de elva index och rankningar som redovisas är det påtagligt hur högt Stockholmsregionen placerar sig i en internationell jämförelse. I de flesta fall placerar sig Stockholmsregionen i den högsta 10-percentilen. Länet utmärker sig främst inom två RUFS-mål - *En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp* och *En ledande tillväxt- och kunskapsregion*. Det som bidragit till Stockholmregionens höga placering inom dessa målområden är främst det faktum att länet är framstående inom innovation, har hög utbildningsgrad, en makroekonomisk stabilitet samt är framstående inom grön ekonomi och indikatorer kopplade till miljö och resiliens (dock inte resiliens i infrastruktursystemet). Samtidigt presterar inte Stockholmsregionen lika bra när det kommer till koldioxidutsläpp, vilket således kan betraktas som ett av regionens utvecklingsområden.

Hållbar utveckling i förhållande till Agenda 2030
Med Sveriges relativa höga levnadsstandard har Stockholmsregionen generellt ett bra utgångsläge för hållbar utveckling inom samtliga hållbarhetsmål jämfört med andra delar i världen. Stockholmsregionens utveckling utifrån delmålen i RUFS 2050 indikerar en övervägande hållbar utveckling:

- Tolv indikatorer visar en positiv utveckling som bedöms bidra till måluppfyllelse för 13 globala hållbarhetsmål.
- Nio indikatorer visar varken positiv eller negativ utveckling som bidrar till måluppfyllelse för tio globala hållbarhetsmål.
- Fyra indikatorer visar en negativ utveckling som bedöms vara en risk för måluppfyllelse för nio globala hållbarhetsmål.

Region Stockholms prioriteringar för 2020–2021
Baserat på de fyra delanalyser som gjorts är det Region Stockholms bedömning att utmaningarna inom *bostadsförsörjning*, *trafikplanering* och *kompetensförsörjning* behöver ett förstärkt regionalt fokus år 2020–2021 för att skapa långsiktiga förutsättningar för regional tillväxt.

Bostadsförsörjning är viktigt för den regionala tillväxten, det finns behov av bostäder till den arbetskraft som behövs för den regionala tillväxten. Samtidigt ska det skapas attraktiva livsmiljöer för alla invånare i Stockholmsregionen. Trafikplaneringen är viktig för regional tillväxt både utifrån Stockholmsregionens internationella tillgänglighet och för att invånarna ska kunna ta sig till och från arbete på ett hållbart sätt. Kompetensförsörjning är viktig för den regionala tillväxten.

1 Inledning

I juni 2018 antog fullmäktige i Region Stockholm den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen –RUFS 2050[1]. Denna rapport har tagits fram som en del i den årliga uppföljningen av RUFS 2050. Syftet är att ge en tydlig bild av hur det gemensamma arbetet med att utveckla Stockholmsregionen går och vilka prioriteringar Region Stockholm ska göra år 2020–2021.

Rapporten följer den struktur som finns i RUFS 2050 och består av fyra delar:

1. En uppföljning av mål och delmål i RUFS 2050
2. En analys av arbetet med de nio regionala prioriteringarna
3. En internationell jämförelse
4. En samlad analys för hållbar utveckling (Agenda 2030)

Figur 1: Vision, mål, delmål och regionala prioriteringar för RUFS 2050

Metod och läshänvisning

Rapporten inleds i kapitel två med en sammanfattande analys av läget i Stockholmsregionen och baserat på denna vilka prioriteringar Region Stockholm ska göra år 2020–2021.

[1] Den 19 november 2019 beslutade regionfullmäktige även att anta RUFS 2050 som regional utvecklingsstrategi för Stockholmsregionen.

I kapitel tre finns en uppföljning av målen I RUFS 2050. Uppföljningen visar ett kvantitativt utfall från det senaste året det mätts och en analys av den aktuella utvecklingen. Till nästa uppföljning kommer mätmetoder och indikatorer att utvecklas för att kunna göra tätare uppföljningar.

För varje mål finns även regionala prioriteringar (totalt nio stycken) som är viktiga för regionens utveckling och en förutsättning för genomförandet av de regionala prioriteringarna i nära samverkan med flera olika aktörer, från överstatlig nivå till statlig, regional och lokal nivå. Dessa presenteras i kapitel fyra. De regionala prioriteringarna följs i denna rapport upp utifrån Region Stockholms tillväxt- och regionplanenämnds ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Det har genomförts en inventering av pågående insatser som bedöms bidra till genomförandet av respektive regional prioritering (se bilaga 1). Utifrån Region Stockholms ansvarsområden har en övergripande analys gjorts över hur genomförandet av respektive regional prioritering kan stärkas.

I kapitel fem görs en internationell jämförelse som kopplas till visionen i RUFS 2050 och åskådliggör hur regionen presterar i relation till 10 andra storstadsregioner i Europa. I årets rapport kompletteras den europeiska jämförelse med en analys om Stockholmsregionens placering utifrån 11 internationella rankingar och index. Syftet har varit att identifiera regionens styrkor och möjligheter och hur dessa förhåller sig till visionen att bli Europas mest attraktiva storstadsregion samt de fyra övergripande mål som anges i RUFS 2050.

I kapitel sex finns en analys som visar på hur planens måluppfyllelse bidrar till en hållbar regional utveckling. I arbetet med framtagandet av RUFS 2050 breddades miljökonsekvensbeskrivningen[2] till att utöver miljö även beskriva hållbar utvecklings sociala och ekonomiska aspekter. Den regionala utvecklingens hållbarhet följs årligen upp genom att koppla delmålen till de globala målen i Agenda 2030 och på så sätt visa hur planens måluppfyllelse bidrar till en hållbar utveckling enligt Agenda 2030.

En viktig faktor för att stärka genomförandet av planen är lärande för att säkerställa erfarenhets- och kunskapsbaserade regionala utvecklingsprocesser. I RUFS 2050 beskrivs att lärande ska ske genom att systematiskt och löpande följa utvecklingen inom planens prioriterade områden samt löpande samla information från arenor där regionens aktörer träffas och utbyter erfarenheter.

[2] Enligt miljöbalken (1998:808) ska planens betydande miljöpåverkan följas upp.

2 Region Stockholms prioriteringar för 2020–2021

Baserat på de fyra delanalyser som gjorts är det Region Stockholms bedömning att utmaningarna inom *bostadsförsörjning*, *trafikplanering* och *kompetensförsörjning* behöver ett förstärkt regionalt fokus år 2020–2021 för att skapa långsiktiga förutsättningar för regional tillväxt. Bostadsförsörjning är viktigt för den regionala tillväxten, det finns behov av bostäder till den arbetskraft som behövs för den regionala tillväxten. Samtidigt ska det skapas attraktiva livsmiljöer för alla invånare i Stockholmsregionen. Trafikplaneringen är viktig för regional tillväxt både utifrån Stockholmsregionens internationella tillgänglighet och för att invånarna ska kunna ta sig till och från arbete på ett hållbart sätt. Kompetensförsörjning är nyckeln till regional tillväxt. Att alla invånare oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller ålder kan få ett arbete som motsvarar den enskildes kompetens och färdigheter.

Region Stockholm kommer därför år 2020–2021 fokusera på att stärka genomförandet av följande tre regionala prioriteringarna i RUFS 2050:

1. Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer

Det behövs en starkare regional samsyn om den regionala bostadsförsörjningen vad gäller bostadsbyggandet och skapandet av attraktiva livsmiljöer i Stockholmsregionen. Region Stockholm kommer att fortsätta med de igångsatta regionala bostadssamtalen för en dialog med länets kommuner om den regionala bostadsförsörjningen. Region Stockholm ska i detta sammanhang bland annat fortsätta med en regionalgemensam kunskapsuppbyggnad om identifiering av hinder för förtätning, tillväxt och nybyggande. För att bidra till attraktiva livsmiljöer är folkhälsoarbetet viktigt. Här bedrivs ett intensivt arbete främst av Hälso- och sjukvårdsnämnden.

2. Styra mot ett transporteffektivt samhälle

Region Stockholm kommer att fortsätta med att stärka samordningen inom sitt samlade samhällsbyggnadsuppdrag med fokus på transport och trafikplanering. Viktiga insatser här kommer att ligga på att utveckla regionala analyser och kartor, driva på bebyggelseutveckling i stationsnära lägen integrerat med planerad terminalutbyggnad samt förbättra planeringsförutsättningarna för god tillgång till samhällsservice. I detta sammanhang kommer Region Stockholm ta fram en mobilitets- och trafikutvecklingsrapport som analyserar regionens olika transporter ur ett systemperspektiv samt invånarnas och företagens mobilitets- och transportbehov. Andra viktiga insatser för att styra mot ett transporteffektivt samhälle är utbyggnaden av kollektivtrafiken samt uppföljning och dialog kring länsplanen under kommande år.

3. Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden

Region Stockholm kommer att samverka kring yrkesinriktad vuxenutbildning och arbetsmarknadsutbildningar tillsammans med kommuner, branscher och regionala offentliga organisationer.

Region Stockholm deltar i det storregionala samarbetet inom strategisk kompetensförsörjning med inriktning mot högre utbildning mellan regionalt utvecklingsansvariga i Östra Mellansverige. Detta samarbete kommer att vara viktigt för Region Stockholms arbete med att etablera den regionala kompetensplattformen.

Region Stockholm har för avsikt att i dialog med det regionala strukturfondspartnerskapet och berörda regionala aktörer undersöka hur resultatet av strukturfondsprojekten kan tas tillvara i det regionala arbetet med kompetensförsörjning.

3 Uppföljning av mål

Mål 1 En tillgänglig region med god livsmiljö

Sammanfattning

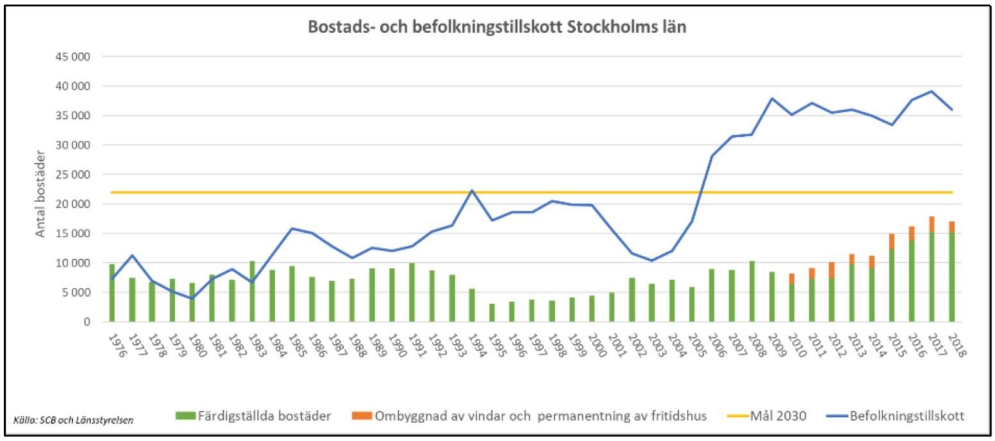
Bostadsförsörjningen utgör den stora utmaningen för måluppfyllelse där prognosen för färdigställda bostäder visar att den kommer att sjunka kommande år. I dagsläget nås målet om en konkurrenskraftig restidskvot i sju av tolv reserelationer mellan de regionala kärnorna på den södra sidan och sex av tolv på den norra sidan. Till Arlanda bedöms kollektivtrafiken vara konkurrenskraftig från samtliga regionala stadskärnor söder om staden. Sett till hela länet minskar andelen som besväras av trafikbuller och det finns möjligheter att andelen som besväras fortsätter att sjunka. I Stockholm har luftkvaliteten förbättrats över de senaste åren. Det finns dock stor variation kring vilka delar av länet som påverkas av luftföroreningar. Studier som Region Stockholm låtit göra visar att redan täta kommuner förtätas medan kommuner som är glesa, glesas ut ytterligare. I flera kommuner pågår samtidigt en förtätning i centrala lägen och utglesning i perifera lägen. För att uppnå delmålet behöver utglesningen minskas.

DELMÅL	UTFALL	ÅR	
Minst 22 000 bostäder per år behöver tillkomma	17 100	2018	↘
Kollektivtrafikens restid mellan regionala stadskärnor, och till Arlanda flygplats, ska vara konkurrenskraftig med bilens restid	Restidkvot på 1,5–2,2	2015	→
Andelen av länets invånare som upplever besvär av trafikbuller och dålig luftkvalitet ska inte öka	trafikbuller: 11,2 % luftkvalitet: 7,3 %	2015	↗
Minst 95 procent av ny bebyggelse bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen	78 %	2015	↘

DELMÅL
Minst 22 000 bostäder per år behöver tillkomma

Under 2018 påbörjades cirka 13 000 bostäder i regionen och prognosen för 2019 är knappt 10 000 påbörjade bostäder[3]. När det gäller färdigställda bostäder tillkom 2018 drygt 17 100 varav knappt 2 000 tillkom genom ombyggnationer och permanentning av fritidshus. Prognosen för färdigställda bostäder visar att den kommer att sjunka kommande år[4].

[3] *Länsstyrelsen Stockholm. Läget i Länet, 2019.*
[4] *Nybyggnad av bostäder, Statistikdatabasen, Statistiska centralbyrån, 2018*

Bostadsbyggandet sker på en marknad med många aktörer och olika drivkrafter. Kommunerna och staten skapar både ramar och förutsättningar för byggande, genom bland annat planering, lagstiftning och grundförutsättningar för finansiering. Byggföretagen verkar på en efterfrågestyrd marknad där mark- och byggkostnader, möjlighet till finansiering, betalningsvilja och konjunkturläget, påverkar byggandet. Bostadsförsörjning är en viktig förutsättning för den regionala tillväxten för att det ska finnas bostäder för den som vill bo och arbeta i Stockholmsregionen, samtidigt ska det skapas attraktiva livsmiljöer för alla invånare i Stockholmsregionen. Den pågående utbyggnaden av tunnelbana och andra planerade investeringar i kollektivtrafik, som ett resultat från Stockholms- och Sverigeförhandlingen, ska skapa attraktiva kollektivtrafiknära bostadsområden vilket borde skapa gynnsamma förutsättningar för bostadsbyggandet under 20-talet.

DELMÅL
Kollektivtrafikens restid mellan regionala stadskärnor, och till Arlanda flygplats, ska vara konkurrenskraftig med bilens restid

I en tillgänglig storstadsregion har kollektivtrafiken en central ställning och det är av stor vikt att kollektivtrafiken är konkurrenskraftig gentemot bilen. Att minimera skillnaden i tid mellan resor med kollektivtrafik och bil, så kallad restidskvot, är av central betydelse. En kvot på 1,5 innebär en god konkurrenskraft.

Enligt en analys som genomfördes 2015 nås målet om en konkurrenskraftig restidskvot i sju av tolv reserelationer mellan de regionala kärnorna på den södra sidan och sex av tolv på den norra sidan. I genomsnitt är restidskvoten högre mellan regionala stadskärnor på den norra sidan än på den södra sidan. På den södra sidan utmärker sig resorna mellan Södertälje–Flemingsberg och Flemingsberg–Kungens kurva med låga restidskvoter. På den norra sidan är restidskvoten låg mellan Kista–Sollentuna–Häggvik och Arlanda–Märsta.

Till Arlanda bedöms kollektivtrafiken vara konkurrenskraftig från samtliga regionala stadskärnor söder om staden. Medan samtliga av de regionala stadskärnorna på den norra sidan har en restidskvot över 1,5, vilket till en stor del beror på att resor med bil är relativt korta eftersom framkomligheten från de norra regionala stadskärnorna till Arlanda är god.

DELMÅL
Andelen av länets invånare som upplever besvär av trafikbuller och dålig luftkvalitet ska inte öka

Sett till hela länet minskar andelen som besväras av trafikbuller, framförallt från vägtrafik, tåg och flyg. I takt med teknikutveckling, omläggning av asfalt på vägar samt bättre isolering av bostäder och arbetsplatser finns möjligheter att andelen som besväras fortsätter att sjunka.

Invånarna i Stockholms län besväras dock mer av buller än befolkningen i jämförbara kommuner i övriga Sverige. Upplevt buller är också en folkhälsopåverkande faktor som visar inomregionala skillnader. Buller är sällan direkt skadligt för hörseln, men kan orsaka en rad andra problem såsom störd sömn och vid en långvarig exponering även risk för hjärt- och kärlsjukdomar.

I Stockholm har luftkvaliteten, i likhet med övriga Sverige, förbättrats över de senaste åren. Trots denna gynnsamma utveckling förekommer fortfarande luftföroreningar som partiklar av olika storlek, kväveoxider, ozon och vissa organiska kolväten som ger upphov till negativa hälsoeffekter. Det finns dock stor variation kring vilka delar av länet som påverkas av utsläppen. I den centrala stadskärnan uppger fler att de upplever att luftkvaliteten är dålig jämfört med personer boende i övriga länet.

Miljökvalitetsnormerna för årsmedelhalterna av kvävedioxid klarades under 2018 vid samtliga av Stockholm stads mätstationer i gatumiljö samt längs med hårt trafikerade infarts- och kringfartsleder. Däremot överskreds antalet tillåtna dygn med för höga halter vid tre av mätstationerna, Hornsgatan, Sveavägen och intill E4/E20 på Lilla Essingen. Kvävedioxidhalterna har tidigare minskat tack vare teknikutvecklingen inklusive bland annat infasning av nyare fordon med lägre utsläpp samt gynnsamma meteorologiska förhållanden vissa år. Vid en jämförelse med den urbana bakgrundsluften minskar halterna vid mätstationerna långsammare vilket beror på att den ökande andelen dieselfordon och höga halter av ozon har större påverkan i trånga gaturum där ventilationen av luftföroreningar är sämre än i mer öppna miljöer.

DELMÅL
Minst 95 procent av ny bebyggelse bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen

Den strategiska inriktningen för bebyggelse är att den bör tillkomma i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen. Med det avses den centrala regionkärnan, regionala stadskärnor, strategiska stadsutvecklingslägen, landsbygdnoder och primära bebyggelselägen på plankartan. Ett utgångsvärde har beräknats med data från 2015. Nästa tillfälle som uppdatering av datamaterialet kommer att göras är 2020. År 2015 fanns 78 procent av bebyggelsearean i regionens relativt sett mest tillgängliga lägen.

För att nå målet krävs en gemensam ambition om att följa plankartan. Studier som Region Stockholm låtit göra visar att redan täta kommuner förtätas medan kommuner som är glesa, glesas ut ytterligare. I flera kommuner pågår samtidigt en förtätning i centrala lägen och utglesning i perifera lägen. För att uppnå delmålen behöver utglesningen minskas.

Mål 2 En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region

Sammanfattning

Allt fler lever längre och förvärvsfrekvensen ökar på en regional nivå, däremot finns det betydande inomregionala skillnader mellan kommuner. Fler gymnasieelever får sin gymnasieexamen inom tre år men även här finns skillnader mellan gymnasieskolor och kommuner. Färre medborgare upplever att de kan lita på sina grannar men färre uppger att de upplever oro som påverkar livskvalitén. Däremot har tilliten minskat något och utsattheten för våldsbrott har ökat lite jämfört med året innan.

DELMÅL	UTFALL	År	
Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länet ska minska och medellivslängden ska öka för samtliga	84,6 år för kvinnor 81,0 år för män	2018	↗
Förvärvsfrekvensen hos befolkningen mellan 20–64 år ska vara väl över 80 procent för både kvinnor och män och gapet mellan inrikes- och utrikes födda ska minska	79,3 % för kvinnor 81,2 % för män	2017	↗
Andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen och får en gymnasieexamen ska vara högre än 80 procent, och skillnaderna mellan gymnasieskolorna och länets olika kommuner ska minska	73 %	2015 /16	↗
Andelen som känner tillit till sina grannar ska öka samt otrygghetens påverkan på livskvaliteten och invånares utsatthet för våldsbrott ska minska	tillit: 89,2 % oron: 8 % utsatthet för brott: misshandel: 3,5 % hot: 10,7 % sexualbrott: 6,5 % personrån 1,9 %	2018 2019 2019	↘ ↘ ↗

DELMÅL
Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länet ska minska och medellivslängden ska öka för samtliga

Den förväntade medellivslängden bland nyfödda i Stockholmsregionen är omkring ett halvår längre än i riket som helhet. Den förväntade medellivslängden har sedan 2007 ökat med 1,4 år till 84,6 år för kvinnor och med 2,4 år till 81 år för män. Dock finns det stora skillnader mellan länets kommuner. Den förväntade medellivslängden varierar med en rad faktorer enligt Folkhälsokollen, exempelvis kön, bostadsort, utbildning och inkomst. Den förväntade medellivslängden har ökat snabbare för män än för kvinnor, vilket främst kan förklaras av en snabbare minskning av dödligheten bland män[5].

Trots att medellivslängden ökar i länet finns fortfarande betydande inomregionala skillnader mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner. För att medellivslängden ska öka krävs att invånarna har förutsättningar för att leva hälsosamma liv med fokus på hälsofrämjande faktorer som exempelvis utbildning, inkomst och hur och med vilka man bor. Men även den fysiska utformningen och livsmiljön spelar stor roll för möjligheterna att leva hälsosamt längre.

DELMÅL
Förvärvsfrekvensen hos befolkningen mellan 20–64 år ska vara väl över 80 procent för både kvinnor och män och gapet mellan inrikes- och utrikes födda ska minska

Förvärvsfrekvensen för de som bor i regionen var 80,2 procent år 2017 och är därmed högre än riksgenomsnittet på 78,6 procent. Inom regionen finns det betydande skillnader i förvärvsfrekvens, mellan kommuner, mellan kvinnor och män samt mellan svensk- och utrikes födda. Över tid har inrikes födda män och kvinnor haft en relativt stark ställning på arbetsmarknaden med en genomsnittlig förvärvsfrekvens över 80 procent under den senaste tioårsperioden. Ökningstakten för utrikes födda är högre än för inrikes födda vilket kommer att leda till att sysselsättningsgapet mellan dessa grupper minskar på sikt.

I regionen finns en skillnad i andelen förvärvsarbetande både för inrikes och utrikes födda. Den är större bland utrikes födda än för inrikes födda. I ett par kommuner närmar sig förvärvsfrekvensen 80 procent för utrikes födda män. I en rapport från 2018 skriver Statskontoret att utrikes födda kvinnor har väsentligt lägre arbetskraftsdeltagande än både utrikes födda män och inrikes födda kvinnor. Ytterligare faktorer som spelar roll är att

[5] *Livslängden i Sverige 2011–2015. Livslängdstabeller för riket och länen. Demografiska rapporter 2016:4. Statistiska centralbyrån.*

det finns ett gap mellan arbetsmarknadens krav och utbildningsnivån hos många av kvinnorna och att avsaknaden av nätverk med inrikes födda begränsar förutsättningarna för etablering. Dock ökar sysselsättningen betydligt ju längre de har varit i Sverige[6].

DELMÅL
Andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen och får en gymnasieexamen ska vara högre än 80 procent, och skillnaderna mellan gymnasieskolorna och länets olika kommuner ska minska

Utvecklingen går i rätt riktning, för läsåret 2011/12 var det 66,4 % av gymnasieelever som inom tre år fullföljde utbildningen och fick en gymnasieexamen, för läsåret 2015-/2016 var det 73 %. Skillnaden är dock stor mellan regionens kommuner där för läsåret 2015/15 Värmdö kommun hade högst andel elever (88,3 %) och Järfälla kommun hade lägst andel elever (54 %) som inom tre fick sin gymnasieexamen.

Enligt en studie av SCB är andelen med gymnasieexamen lägre bland ungdomar med svaga resultat i grundskolan, ungdomar med föräldrar som endast har gymnasial eller förgymnasial utbildningsnivå samt ungdomar med utländsk bakgrund[7]. De som slutar gymnasiet utan slutbetyg är en heterogen grupp där vissa endast saknar några poäng till behörighet medan andra inte ens börjat på ett nationellt program. På högskoleförberedande program uppnår kvinnor, i högre grad än män, examen inom tre år. På yrkesprogrammen är könsskillnaderna mindre. Skolarna har ett långtgående ansvar att anpassa utbildningen till varje elevs förutsättningar och behov då en slutförd gymnasieutbildning på många sätt är en avgörande faktor för ungdomars etablering på arbetsmarknaden och övergång till fortsatta studier.

Skillnader mellan kommuner när det gäller elevernas skolresultat kan ha många olika orsaker. Skolans organisation som god ledning, bra lärare och en trygg studiemiljö liksom elevsammansättningen är alla faktorer som påverkar resultatet[8].

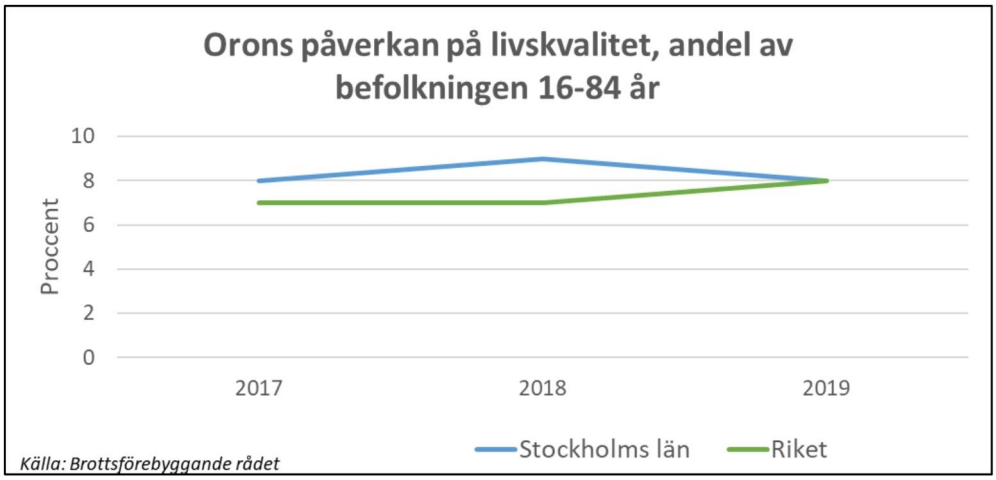
---

[6] Sammanställning av kunskap om utomeuropeiskt födda kvinnor som står utanför arbetskraften (2018:3), Statskontoret.
[7] Unga utanför? – Så har det gått på arbetsmarknaden för 90-talister utan fullföljd gymnasieutbildning. Temarapport 2017:4, SCB.
[8] Öppna jämförelser gymnasieskola 2018, Sveriges kommuner och landsting.

DELMÅL
Andelen som känner tillit till sina grannar ska öka samt otrygghetens påverkan på livskvaliteten och invånares utsatthet för våldsbrott ska minska

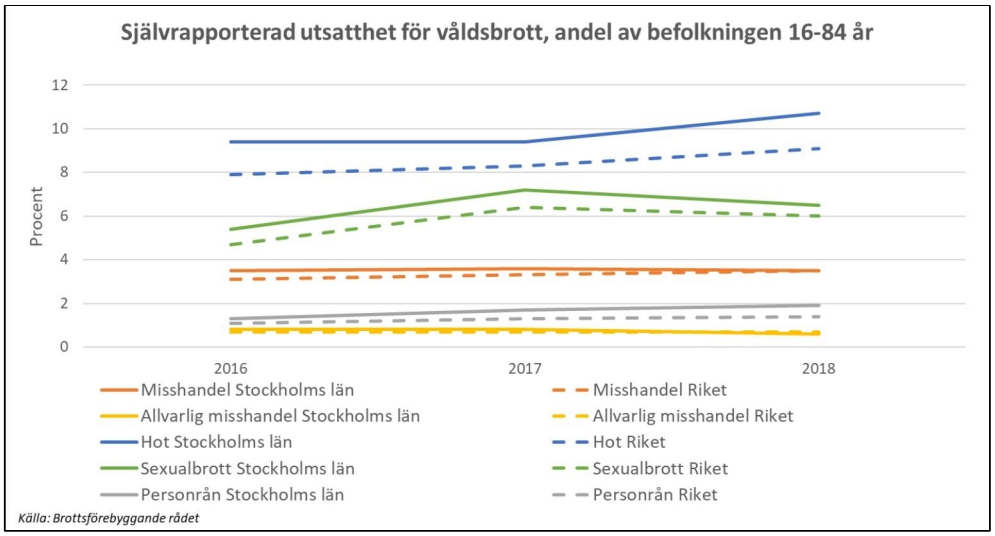
Enligt undersökningen Hälsa Stockholm[9] som kartlägger levnadsvanor och hälsa i Stockholmsregionen har utvecklingen stannat av vad gäller andelen som upplever att man kan lita på de som bor i området. I länet minskade andelen som känner tillit till sina grannar med 3 procentenheter till 89,2 procent mellan 2014 och 2018. Det finns dock skillnader mellan länets kommuner där andelen som känner tillit är störst i Ekerö (97 %) och lägst i Botkyrka (76 %). Tillit i regionens lokala samhällen påverkas mycket av omvärlden som upplevs alltmer otrygg där regionen under de senaste åren har fått uppleva incidenter som bland annat har sin grund i våldsbejakande extremism. Knappt hälften (48 %) av befolkningen (16–84 år) uppger 2019 att de har stort förtroende för rättsväsendet som helhet, vilket är på ungefär samma nivå som 2018, då andelen var 47 procent[10]. Andelen med stort förtroende var relativt stabil från 2011 och fram till och med 2017, då det skedde en tydlig minskning. Därefter ökade andelen, vilket gjorde att den har återgått till den tidigare nivån.

BRÅs årliga Nationella trygghetsundersökning visar att vid 2019 års mättillfälle var det färre respondenter (8 %) som uppgav att oron påverkade livskvaliteten jämfört med 2018 (9 %). Upplevelsen av otrygghet och oro varierar med bakgrundsfaktorer som till exempel kön, ålder, härkomst, tidigare erfarenhet av brott och förtroende för rättsväsendet. På nationell nivå uppger kvinnor oftare än män att de känner sig otrygga när de går ute på kvällen. En konsekvens som den upplevda otryggheten ger upphov till är att avstå från att gå ut på grund av otrygghet[11].

[9] *Region Stockholm genomför tillsammans med Karolinska institutet undersökningen Hälsa Stockholm vart fjärde år, den senaste gjordes 2018. Folkhälsorapporten 2019*
[10] *Nationella trygghetsundersökningar, BRÅ, bra.se*
[11] *Nationella trygghetsundersökningen 2019, Brottsförebyggande rådet*

BRÅs Nationella trygghetsundersökning visar att färre anger att ha blivit utsatt för sexualbrott, detsamma gäller för personrån. Utsattheten för misshandel och allvarlig misshandel har legat på samma nivå. Andel som anger att ha blivit utsatt för hot har 2018 ökat med 1,3 procentenheter till 10,7 %. I genomsnitt har andelen som har angett ha blivit utsatt för dessa brottskategorier ökat från 4,1 till 4,6 % mellan mättillfällen för 2016 och 2018.

Mål 3 En ledande tillväxt- och kunskapsregion

Sammanfattning

Andelen sysselsatta med högre utbildning och inom kunskapsintensiva yrken ökar. Antal nystartade företag har minskat marginellt. Investeringar i FoU ökar i absoluta tal men då även bruttoregionalprodukten ökar så har det relativa talet under de senaste tio åren varit tämligen konstant. Stockholmsregionen har en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur, men det finns stora skillnader mellan länets tätbebyggda och glesbebyggda områden. Andelen hushåll och arbetsställen som har tillgång till snabbt bredband har ökat och drygt 93 % av hushållen och 91 % procent av arbetsställena i regionen. Dock bedömer PTS att utbyggnaden kommande år kan påverkas av att kostnaderna ökar ju längre ut man når i glesbefolkade områden. Kostnaderna kan sedan påverka investeringsvilja och betalningsvilja hos slutkunder.

Utvecklingen går i rätt riktning för att bli en ledande tillväxt- och kunskapsregion, utmaningen är att investeringar i FoU och antal nystartade företag kommer att gå i rätt riktning igen.

DELMÅL	UTFALL	År	
Andelen sysselsatta med högre utbildning, respektive sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken ska vara minst 55 procent för både kvinnor och män	högre utbildning: 50,7 % kunskapsintensiv 51,8 %	2017 2017	↗ ↗
Antalet nystartade företag ska öka till 18 per 1 000 invånare	14,4	2018	↘
Privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) ska uppgå till minst 4,5 procent av bruttoregionalprodukten	3,7 %	2017	→
Samtliga invånare, företagare och offentlig sektor ska ha tillgång till fast och mobil bredbandsuppkoppling med höga överföringshastigheter	93,6 % av hushållen 91 % av arbetsställen	2018	↗

DELMÅL
Andelen sysselsatta med högre utbildning, respektive sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken ska vara minst 55 procent för både kvinnor och män

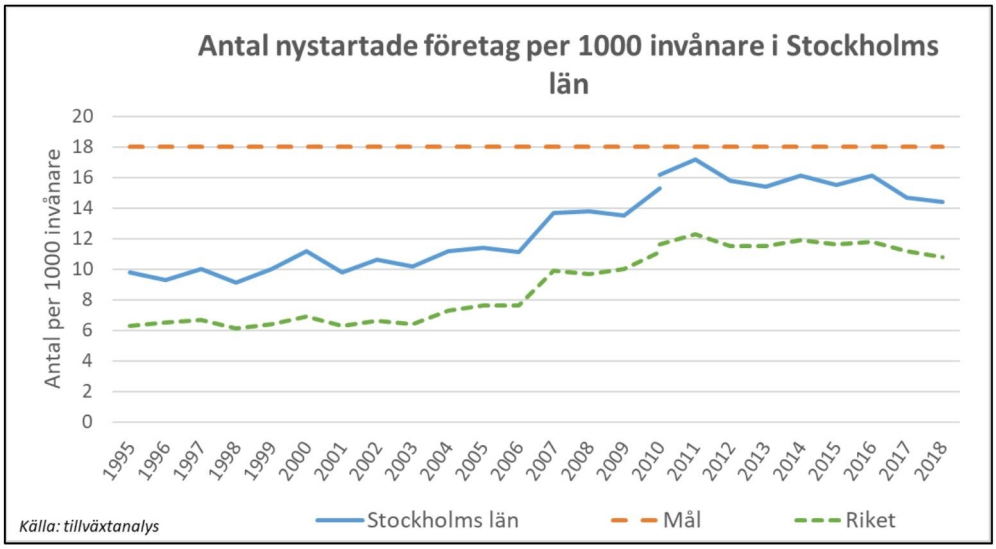
Andel sysselsatta med högre utbildning har utvecklats i rätt riktning under de senaste 10 åren från 45,3 % i 2008 till 50,7 % i 2017. Kvinnor har under en längre tid haft en högre genomsnittlig utbildningsnivå än män, både i Stockholmsregionen och i riket. Av andelen sysselsatta kvinnor hade 55,7 % en högre utbildning och av andel sysselsatta män hade 46,1 % en högre utbildning i Stockholmsregionen (2017). Skillnaden i utbildningsnivå mellan män och kvinnor har dessutom ökat över tid. Rapporten *Kompetensförsörjning i Stockholmsregionen 2050*[12] tar upp framtida arbetskrafts- och kompetensbehov, rekryteringsbehov per yrke och tillgång samt utbud och efterfrågan på högutbildade. Sysselsättningen drivs delvis av den demografiska utvecklingen, vilket exempelvis betyder att utbildning samt vård och omsorg tillhör de branscher som växer mest.

Stockholm har en kunskapsintensiv arbetsmarknad med en stor andel av arbetskraften sysselsatt i kunskapsintensiva yrken.[13] En hög andel sysselsatta i kunskapsintensiva yrken korresponderar mot att en hög andel av de sysselsatta har en högre utbildning. Under 2017 uppgick andelen sysselsatta i kunskapsintensiva yrken till 51,8 procent vilket är en ökning om 0,8 procentenheter jämfört med året innan. Det finns inga större skillnader mellan kvinnor och män. Utfallsperiodens längd innebär att det inte går att uttala sig om en trendmässig utveckling. I riket är drygt 42 procent sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken. Studien *Strukturomvandlingens geografi i Stockholmsregionen – vad växer var?*[14] visar på två tydliga trender: konsument- och kontorstjänster dominerar och ökar i Stockholmsregionen och centraliseringen har förstärkts sedan år 2000. De kunskapsintensiva verksamheterna söker sig till täta och differentierade urbana miljöer.

[12] *Kompetensförsörjning i Stockholms län 2050 (2018:8), Stockholms läns landsting*
[13] *Kunskapsintensiva yrken definieras som yrken med krav på eftergymnasial utbildning, inklusive chefsyrken. Kategoriseringen avser SSYK12-kod 111 – 352.*
[14] *Strukturomvandlingens geografi i Stockholms län (2016:10), Stockholms läns landsting.*

DELMÅL
Antalet nystartade företag ska öka till 18 per 1 000 invånare

Antalet nystartade företag per 1 000 invånare 16–64 år i Stockholmsregionen uppgick 2018 till 14,4, vilket är marginellt lägre än 2017 fast högre jämfört med riket som ligger på 10,8 startade företag per 1000 invånare.

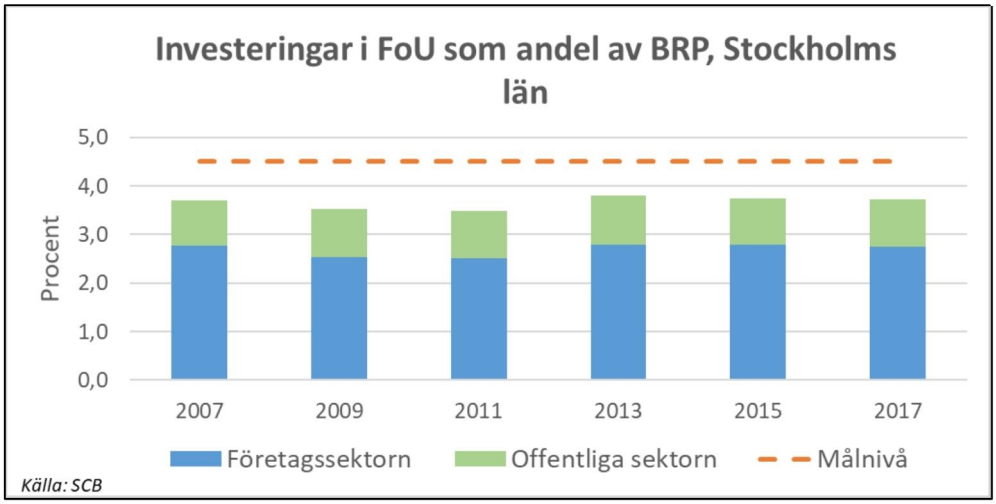
Antalet nystartade företag skiljer sig mellan regionens kommuner. Ett fåtal kommuner har idag ett nyföretagande i paritet med det angivna delmålet. De flesta av länets kommuner har dock ett nyföretagande som är högre än riksgenomsnittet. Högst antal nystartade företag per 1000 invånare under 2018 har Danderyd med 20,6 och lägst antal har Södertälje med 9,5.

Region Stockholm har flera aktörer som bidrar till att ytterligare förbättra nyföretagandet i Stockholmsregionen och därmed starkt bidra till delmålets realiserande som exempelvis, STING, Nyföretagarcentrum. Almi Stockholm Sörmland AB som Region Stockholm är delägare i. För att Stockholmsregionen även fortsättningsvis ska vara en dynamisk och innovativ region ska det också finnas förutsättningar för befintliga företag att växa.

DELMÅL
Privata och offentliga investeringar i forskning och utveckling (FoU) ska uppgå till minst 4,5 procent av bruttoregionalprodukten

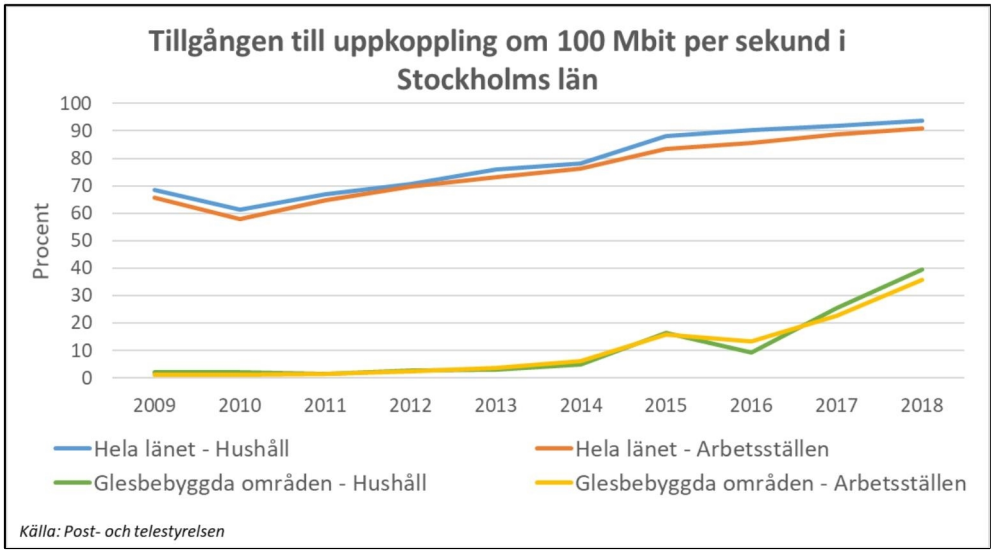
I Sverige bedrivs merparten av den totala FoU-verksamheten i de tre storstadsregionerna Stockholm, Västra Götaland och Skåne, varav Stockholmsregionen har de största FoU-investeringarna. De regioner som har de högsta FoU-investeringarna har både större lärosäten och högre antal stora (globala) företag.

År 2017 investerades i Stockholmsregionen 54 miljarder kronor i FoU. Som andel av bruttoregionalprodukten motsvarar detta 3,7 %. I absoluta tal ökar investeringarna men då även bruttoregionalprodukten ökar så det relativa talet under de senaste tio åren varit tämligen konstant.

DELMÅL
Samtliga invånare, företagare och offentlig sektor ska ha tillgång till fast och mobil bredbandsuppkoppling med höga överföringshastigheter

Stockholmsregionen har en väl utbyggd bredbandsinfrastruktur, men det finns stora skillnader mellan länets tätbebyggda och glesbebyggda områden vad gäller tillgången till snabbt bredband (100 Mbit/s eller mer). Andelen hushåll och arbetsställen som har tillgång till snabbt bredband har ökat och drygt 93 % av hushållen och 91 % procent av arbetsställena i regionen har tillgång till snabbt bredband.

En ökad tillgång till bredband har en positiv effekt på regional tillväxt och även en positiv effekt på lokala ekonomier. Vad gäller lokala ekonomier varierar dock effekten mellan olika typer av företag, anställda och områden[15]. Andelen hushåll och arbetsplatser med tillgång till snabbt bredband i länets glesbebyggda områden har ökat relativt mycket under de senaste åren. I jämförelse med resten av länet är dock nivån fortfarande att betrakta som låg[16]. Investeringarna i fast nätinfrastruktur 2018 minskade nationellt med 10 procent jämfört med föregående år, den första minskningen sedan 2009[17]. PTS bedömer att utbyggnaden kommande år kan påverkas av att kostnaderna ökar ju längre ut man når i glesbefolkade områden. Kostnaderna kan sedan påverka investeringsvilja och betalningsvilja hos slutkunder.

De som saknar snabbt bredband i Stockholmsregionen är många till antal, men geografiskt utspridda. För sammanhängande områden på landsbygden behöver offentlig medfinansiering säkerställas. Efteranslutningar i tätort kan hanteras genom samordnade kampanjer mellan kommun och nätägare. Efteranslutningar utanför tätorterna är mer komplexa och varierar i svårighetsgrad från fall till fall. I samtliga fall behövs en aktiv dialog som möjliggör samordning mellan Region Stockholm, kommun och berörda marknadsaktörer. Regeringen har annonserat ett nytt statligt bredbandsstöd, men endast budgeterat för en bråkdel av behoven. Region Stockholm har en viktig roll att avgöra det samlade behovet. Om staten inte tillför tillräckligt med stödmedel inom bredbandspolitiken, kommer finansieringsfrågan hamna på regional och kommunal nivå. I lokala fall kan trådlösa alternativ, inklusive 5G bidra till delmålen i RUFS, men de är ingen heltäckande lösning för de områden som ännu saknar snabbt bredband. Trådlös uppkoppling kräver noggrann planering för fri sikt eller tätare utbyggnad av sändare och mottagare, för att tillförlitligt medge höga hastigheter. Bredband via fiber är fortsatt efterfrågat och i fokus på både kommunal och nationell nivå.

Mål 4 En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

Sammanfattning

Direkta utsläppen av växthusgaser minskar och andelen förnybar energi ökar. En fortsatt överflyttning från icke-förnybara till förnybara källor behöver ske för att länets energiproduktion ska baseras på 100 % förnybara källor till år 2030. Vad gäller kollektivtrafikens andel av de motoriserade

[15]Nyttoeffekter av bredband – hur påverkar bredband regional tillväxt (2015), PTS

[16]Andelen arbetsställen och hushåll med tillgång till snabbt bredband i glesbebyggda områden minskar mellan 2015 och 2016. Det beror på att SCB:s glesbygdsindelning uppdateras var femte år. I det här fallet kan man tänka sig att enheter som tidigare bedömdes tillhöra glesbebyggda områden tilldelas status som tätbebyggt område.

[17] Investeringar och förutsättningar för bredbandsutbyggnad (2019), PTS

resorna har regionen ett bra utgångsläge sen 2015 och nya mätvärden kommer 2020. Vad gäller utvecklingen av cykeltrafik finns mycket som talar för att andelen cykelresor har ökat under de senaste åren. Det insamlade hushållsavfallet per person har minskat, de totala avfallsmängderna har dock ökat i regionen. Andelen avfall som går till materialåtervinning 2018 har minskat något till 32 %.

Det går bra för regionen, dock behöver energianvändning minska igen och en större andel av hushållsavfallet bör återvinnas.

DELMÅL	UTFALL	År	
De årliga direkta utsläppen av växthusgaser ska vara mindre än 1,5 ton per invånare och utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv ska halveras	2,5 ton CO_2/capita	2016	↘
	10,1 ton CO_2/capita (konsumtion och nationell nivå)	2016	↘
Den årliga energianvändningen per invånare ska minska kontinuerligt till under 16 MWh, och regionens energiproduktion ska vara 100 procent förnybar	22,6 MWh per capita	2016	↗
	73,7% förnybara källor	2017	↗
Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka med fem procentenheter jämfört med 2015 och minst 70 procent av alla resor inom länet ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik, och cykelandelen ska vara 20 procent i enlighet med den regionala cykelplanen	Kollektivtrafik: 49%	2015	
	kollektivtrafik, gång eller cykel: 54%	2015	
	Cykel:7%	2015	
Hushållsavfallet ska ha minskat till högst 360 kilo per person och år och minst 70 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas	445 kg per capita	2018	↘
	32% materialåtervinns	2018	↘

DELMÅL
De årliga direkta utsläppen av växthusgaser ska vara mindre än 1,5 ton per invånare och utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv ska halveras

De direkta växthusgasutsläppen per person i Stockholmsregionen har gått ner kraftigt de senaste decennierna. Senast tillgängliga data (2016) visar att utsläppen har sjunkit till 2,5 ton per person, vilket nästan är en halvering på tio år. Den snabba utvecklingen beror delvis på att energianvändningen i Stockholmsregionen har minskat per person under perioden. Men den viktigaste orsaken är att den el vi använder produceras med allt mindre fossilbränsle (beräknat utifrån nordisk medelelmix). Detta är i sig mycket positivt, men ligger egentligen utanför Stockholmsregionens direkta rådighet.

En annan faktor som påverkar utvecklingen är att fossila bränslen har fasats ut från de olika uppvärmningssystemen i länet. I synnerhet har fjärrvärmebranschens stora omställning, från olja och kol till förnybar och återvunnen energi, bidragit. En ytterligare bidragande och positiv faktor är att utsläppen har sänkts per capita trots befolkningstillväxten. Därmed fortsätter Stockholmsregionens invånare vara ungefär dubbelt så utsläppseffektiva (i direkta utsläpp), som invånarna i hela landet.

Att följa upp utsläppen av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv syftar till att visa på de utsläpp som sker globalt till följd av den konsumtion som sker i regionen. Det saknas i dagsläget tillförlitliga data för att kunna redovisa utsläpp av växthusgaser ur ett konsumtionsperspektiv på regional nivå. Däremot följs utvecklingen upp på nationell nivå som kan användas som en indikation för utvecklingen i Stockholmsregionen. Utsläppen till följd av svensk konsumtion har sedan början av 1990-talet legat på en nästan konstant nivå runt 12 ton per invånare. Under samma tid har landet också haft en relativt hög tillväxt. Från år 2010 till 2016 har dock utsläppen minskat från 11,9 ton per capita till 10,1 ton per capita.

DELMÅL
Den årliga energianvändningen per invånare ska minska kontinuerligt till under 16 MWh, och regionens energiproduktion ska vara 100 procent förnybar

Energianvändningen per person i regionen[18] uppgick 2016 till 22,6 MWh per person. Inom bebyggelsesektorn sjunker energianvändningen trots att fastighetsytan har ökat. Detta beror troligtvis på ökad effektivitet, men det finns även en stor årlig variation på grund av att vintrar är olika kalla. Transporternas energianvändning har minskat på tio år, vilket delvis beror på en sjunkande genomsnittlig förbrukning hos nyregistrerade bilar. Utfallet för 2016 indikerar dock att energianvändningen inte självklart fortsätter att sjunka. Till viss del kan också förändringen förklaras av att en ny metod har använts för beräkning.

Stockholmsregionen ska vara en resurseffektiv region. Det kräver en övergång från ändliga till förnybara energikällor. För regionen gäller att energiproduktionen inom länet senast år 2030 sker till 100 procent med förnybara bränslen. Andelen förnybara källor i Stockholms läns energiproduktion uppgick 2017 till 74 procent. Det sker en utveckling mot ökad andel förnybar energi i regionen, till exempel i form av investeringar i enskilda fastigheter för solceller, industriella satsningar på biodrivmedel och bioeldad fjärrvärme, och genom frikyla från vattendrag. Regionens elproduktion från vindkraft har ökat markant de senaste åren. Detsamma gäller för lokalt producerade biobränslen och lokalt använd solenergi.

En fortsatt överflyttning från icke-förnybara till förnybara källor behöver ske för att länets energiproduktion ska baseras på 100 % förnybara källor till år 2030. När kolkraftverket i Värtan läggs ner kommer andelen förnybart att växa kraftigt och närma sig 100 %.

[18] *Detta är baserat på SCB:s regionala statistik, med komplettering baserat på tidigare års värden. Luckor för år 2014 fanns för: Vindkraft – kompletterades med värde från Holmen energi. Flytande (förnybara) inom sektorn Transporter – 2013 års uppgift har använts.*

DELMÅL
Kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna ska öka med fem procentenheter jämfört med 2015 och minst 70 procent av alla resor inom länet ska ske med gång, cykel och kollektivtrafik, och cykelandelen ska vara 20 procent i enlighet med den regionala cykelplanen

Landstinget genomförde år 2015 en resvaneundersökning[19] som baslinje för uppföljning.

Under mätveckan 2015 utgjorde arbets-, tjänste- och studieresor drygt 40 procent av det totala resandet i länet. Omkring 43 procent av resorna utgjordes av inköps-, nöjes-, och fritidsresor, resor för att besöka släkt och vänner samt resor för att skjutsa någon annan. En utmaning är att analysera, hantera och planera för hur de olika typer av resor kan tillgodoses av icke-motoriserade resor i relation till bland annat bebyggelseutvecklingen.

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet för Stockholmsregionen[20] omfattar tre mål: ökat kollektivt resande, smart kollektivtrafik och attraktiv region. Kollektivtrafiken har idag och kommer i ännu större utsträckning framöver att ha en avgörande roll för invånarnas mobilitet. Av de motoriserade färdmedlen utgör resor med kollektivtrafik 49 procent av de totala resorna under vardagar. Resterande utgörs av bilresor.

Under 2015 genomfördes 54 % procent av samtliga resor i länet med gång, cykel eller kollektivtrafik. Kollektivtrafiken har starkast ställning när det gäller vardagsresor till och från arbete medan bilen används mer frekvent på fritiden samt vid tjänsteresor. Totalt utgör cykelns andel av de regionala resorna 7 procent. I den centrala regionkärnan uppgår andelen till 10 procent. Att resa med cykeln är vanligast vid resor till och från arbetet.

Vad gäller utvecklingen av cykeltrafik finns dock mycket som talar för att andelen cykelresor har ökat under de senaste åren. Under 2017 genomfördes cykelflödesmätningar i mer än hälften av länets kommuner och i flera kommuner noterades de högsta siffrorna någonsin. Information om kommunernas cykelflödesmätningar har inte samlats in för 2018. Cykelbokslutet för 2018 visar att 27 kilometer av det regionala cykelvägnätet byggdes ut eller åtgärdades under 2018[21]. En hög andel av väghållarna i länet uppfyller riktlinjerna för drift och underhåll och antalet väghållare som använder sopsaltning fortsätter att öka. Säkra skolvägar och trygghetssatsningar är de vanligaste cykelfrämjande åtgärderna och antalet kampanjer med vintercyklister har ökat sedan föregående år.

[19] *Resvaneundersökning 2015, Stockholms läns landsting*
[20] *Regionala trafikförsörjningsprogrammet 2017, Stockholms läns landsting*
[21] *Regionalt cykelbokslut 2018, Region Stockholm*

Resultatet från nästa resvaneundersökning väntas komma 2020. Först då kan en första indikation om utvecklingen redovisas.

DELMÅL
Hushållsavfallet ska ha minskat till högst 360 kilo per person och år och minst 70 procent, inklusive matavfallet, ska materialåtervinnas

Regionens kommuners insamlade hushållsavfall har senaste åren sjunkit och är för år 2018 445 kg per invånare. De totala avfallsmängderna har dock ökat i regionen.

Idag kan hushållsavfallet i sin helhet ses som en resurs. En del av matavfallet rötas och rötresten återförs till jordbruket, medan resterande del av hushållsavfallet utgör bränsle för fjärrvärme- och elproduktion. Kommunerna ansvarar för ett relativt avancerat system för insamling och behandling. Ökad materialåtervinning och biologisk återvinning är en tydlig trend i Sverige. År 2017 hade 25 av länets 26 kommuner satt igång insamling av matavfall.

Andelen avfall som går till materialåtervinning 2018 har minskat något till 32 %. I Stockholmsregionen ökar insamlingen av matavfall och mängden matavfall som rötas till biogas. När det gäller hushållsavfall samlas främst förpacknings- och tidningsfraktionerna, visst farligt avfall samt elavfall in för återvinning. Textil tillhör det materialslag där det pågår mest innovation och teknikutveckling för att öka materialåtervinningen.

4 Regionala prioriteringar

I den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen finns även nio regionala prioriteringar. Det är dessa nio områden som regionen ska fokusera på att utveckla under planens giltighetstid det vill säga 2018–2026.

De regionala prioriteringarna är knutna till de fyra målen enligt figuren nedan:

De regionala prioriteringarna följs i denna rapport upp utifrån en inventering och analys av pågående insatser under 2019 (se bilaga 1). Utifrån Region Stockholms ansvarsområden har en övergripande analys gjorts över hur genomförandet av respektive regional prioritering kan stärkas.

Sammanfattning

Totalt har 94 insatser identifierats vilket visar på ett stort engagemang från hela Stockholmsregionen. Nedan följer en kort sammanfattning per regional prioritering:

Ökat bostadsbyggande och skapa attraktiva livsmiljöer: Då de redovisade insatserna främst har fokus på dialog och kunskapsuppbyggnad finns potential för ökad regional samverkan gällande genomförande. Här

kan Region Stockholm erbjuda en arena för dialog och kunskapsutbyte som i sin tur kan leda till en ökad regional samordning för genomförandet.

Styra mot ett trasporteffektivt samhälle: De identifierade insatserna är diversifierade. Det handlar om såväl pilotprojekt som utvärdering, modellutveckling och behovsbedömning samt framtagande av strategi och genomförande av cykelplan. Region Stockholms arbete med länsplanen för regional transportinfrastruktur och regionalt trafikförsörjningsprogram bör kunna skapa långsiktiga förutsättningar för genomförandet av denna regionala prioritering.

Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden: Pågående insatser genomförs främst i form av strukturfondsprojekt med finansiering av den europeiska socialfonden (ESF). Strategisk samverkan mellan dessa strukturfondsprojekt är dock bristfällig och insatserna som genomförs motsvarar den regionala prioriteringens ambitioner på kort sikt. För att uppnå ett varaktigt och långsiktigt genomförande av prioriteringen finns ett tydligt behov av ökad regional samordning för att säkerställa att resultaten av dessa projekt implementeras i ordinarie verksamhet.

Nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet: Pågående insatser kopplade till denna prioritering genomförs främst i form av nätverk eller projekt. Nätverken bedöms dock ha en potential för ökad regional samordning gällande konkreta insatser för att förbättra folkhälsan och bidra till att sluta hälsogapet under förutsättning att nätverken kompletteras med andra relevanta regionala aktörer. Förslagsvis bör Region Stockholm bjuda in till en dialog med regionala aktörer verksamma inom folkhälsoområdet för att diskutera genomförandet av den regionala prioriteringen.

Stärka förutsättningarna för alla barn och unga att gå vidare till studier och arbete: Länets kommuner har inte tillfrågats att redovisa insatser av denna regionala prioritering. Därför bör en dialog föras med länets kommuner och Storsthlm för att få en bättre bild om vilka insatser som pågår innan en analys kan göras om en ökad regional samordning behövs för genomförandet, och i så fall på vilket sätt och med vilka aktörer.

Stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer:
Fokus har riktats särskilt mot insatser och vidareutveckling av de regionala stadskärnornas olika forsknings- och innovationsmiljöer. En avgörande förutsättning för denna regionala prioritering är nära samverkan och samhandling med flera olika aktörer från överstatlig, statlig till regional och lokal nivå. En viktig insats för att åstadkomma ett samordnat genomförande är Region Stockholms arbete med att ta fram en regional näringslivs- och

tillväxtstrategi. Även arbetet med framtagandet av en regional life-science strategi kommer att bidra till genomförandet av denna regionala prioritering.

Stärka den internationella ställningen genom fler etableringar, besök och ökad internationell handel: Den befintliga samverkan inom Stockholm Business Alliance bidrar till ett samlad regionalt genomförandet av denna prioritering vad gäller investeringsfrämjande, internationell marknadsföring och näringslivsservice. En viktig insats för att skapa förutsättningar för ett samordnat genomförande av denna prioritering är Region Stockholms arbete med framtagandet av en regional näringslivs- och tillväxtstrategi.

Öka de eldrivna person- och varutransporterna: Frågan om övergång till eldrivna person- och varutransporter är något som fortsatt behöver utvecklas för att prioriteringen ska bidra till att nå målen i RUFS 2050. Det pågår dock regional samverkan kopplat till elektrifieringen av fordonsflottan, mellan flera olika regionala aktörer. För ett mer samordnat genomförande bedöms att den befintliga samverkan behöver utvecklas och vid behov utökas, formerna för detta bör ske i dialog med berörda aktörer.

Utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor: För att få ett mer samordnat genomförande behöver befintliga samverkansformer utvecklas och vid behov utökas mellan aktörer som är beredda att ta ansvar och driva prioriteringen i en tydlig process. För att få ett mer samordnat genomförande av denna prioritering behöver de offentliga aktörerna ytterligare stärka samverkan med näringslivet och akademin.

Nio regionala prioriteringar

PRIORITERING
Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer

De identifierade insatser som kopplar till denna regionala prioritering sker främst på dialognivå. Regionens olika aktörer träffas regelbundet i olika sammanhang för att diskutera aktuella frågeställningar, men även för att gemensamt landa i vilka utmaningar som finns på dagens bostadsmarknad och hur de olika aktörerna kan bidra utifrån sina mandat.

Region Stockholm har 2019 genomfört ett första regionalt bostadssamtal med Stockholms stad och Storsthlm. Dessa samtal syftar till att få en regional samsyn kring vilka utmaningar som finns inom Stockholmsregionen och vad som behöver tillkomma för att trygga en hållbar bostadsförsörjning. Region Stockholm medverkar även på möten med kommunerna i tidiga planeringsskeden som Länsstyrelsen anordnar i samband med kommunernas arbeten med riktlinjer för bostadsförsörjning. Dessa syftar till att

underlätta för kommunerna att se sin kommun i ett regionalt perspektiv, att förse kommunerna med kunskap om Stockholmsregionen samt i förlängningen bidra till bättre riktlinjer och därmed ökade möjligheter för en god bostadsförsörjning.

Då de redovisade insatserna främst har fokus på dialog och kunskapsuppbyggnad finns potential för ökad regional samverkan gällande genomförande. Fler insatser kan genomföras med koppling till exempelvis hållbarhetsbedömningar i såväl planering som byggande. Insatser som kopplar bostadsförsörjningen mer tydligt till kollektivtrafikutbyggnad och dess möjligheter och konsekvenser skulle vara ett bra komplement för att öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer. Länets kommuner spelar en nyckelroll inom denna prioritering utifrån kommunernas planmonopol. Region Stockholm kan erbjuda en arena för dialog och kunskapsutbyte som i sin tur kan leda till en ökad regional samordning för genomförandet av denna regionala prioritering på flera olika nivåer. Det regionala bostadssamtalet bedöms kunna skapa förutsättningar för ett samordnat genomförande av denna regionala prioritering på längre sikt.

Axplock av pågående insatser:
Analys av bostadsbeståndet / Bostadsbranschnätverket / Dialog inför riktlinjer för bostadsförsörjning / Grön BoStad Stockholm 2019–2021 / Kartläggning hinder för bostadsbyggande / Kartläggning ökad rörlighet / Kommundialog / Kommunkontaktmöten / Regionala bostadsgruppen / Regionala bostadssamtal / Tillgång till samhällsservice

PRIORITERING
Styra mot ett transporteffektivt samhälle

De identifierade insatserna är diversifierade. Det handlar om såväl pilotprojekt som utvärdering, modellutveckling och behovsbedömning samt framtagande av strategi och genomförande av cykelplan. Gemensamt kan dessa insatser styra mot ett transporteffektivt samhälle på flera nivåer. Det bygger dock på att insatserna leder till konkret handling och genomförande.

Godsstrategin behandlar hanteringen av gods- och nyttotrafik. Inom detta område finns potential att samverka regionalt för att få till stånd en överflyttning av gods från väg till järnväg, att effektivisera godshanteringen såväl som att öka framkomligheten för nyttotrafiken. Det finns många och stora vinster i att utveckla såväl bostadsbebyggelse som arbetsplatser och fritidsaktiviteter kollektivtrafiknära. Fortsatt samverkan inom området tillgång till samhällsservice, och samverkan mellan flera olika förvaltningar inom samma organisation kan öka möjligheterna till samlokalisering, samutnyttjande av lokaler samt kollektivtrafiknära bebyggelseutveckling. Region Stockholm kan erbjuda en arena för dialog och kunskapsutbyte som

i sin tur kan leda till en ökad regional samordning för genomförandet av denna regionala prioritering på flera olika nivåer. Region Stockholms arbete med länsplanen för regional transportinfrastruktur och regionalt trafikförsörjningsprogram bör kunna skapa långsiktiga förutsättningar för genomförandet av denna regionala prioritering.

Axplock av pågående insatser:

Miljözonen i Stockholm- Påverkas bilparkens sammansättning? / Regional mobilitets- och trafikutvecklingsrapport / Bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen / Cities & Rails / Den regionala cykelplanen samt cykelbokslut / Kollektivtrafikplan för Stockholms län / Länsplan för regional transportinfrastruktur / Sommartrafik med ångfartyget Blidösund 2019 / Godsstrategi för Stockholmsregionen

PRIORITERING
Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden

Pågående insatser kopplade till den regionala prioriteringen genomförs främst i form av strukturfondsprojekt med finansiering av den europeiska socialfonden (ESF). De redovisade projekten samlar många relevanta aktörer i regionen som kommuner, Arbetsförmedlingen, samordningsförbund, sociala entreprenörer, företag, arbetsgivare, med flera. Strategisk samverkan mellan dessa strukturfondsprojekt är dock bristfällig. Insatserna som genomförs motsvarar den regionala prioriteringens ambitioner på kort sikt, men huruvida dessa resulterar i långsiktiga insatser eller effekter är svårt att bedöma. Risken finns att resultat av projekten kommer att implementeras bristfälligt i ordinarie verksamhet när projekten avlutas. Utöver dessa projekt pågår flera insatser inom ramen för regionala aktörers ordinarie verksamhet som exempelvis Arbetsförmedlingen och länets kommuner.

För att uppnå ett varaktigt och långsiktigt genomförande av prioriteringen finns ett tydligt behov av ökad regional samordning för att säkerställa att resultaten av dessa projekt implementeras i ordinarie verksamhet. Det regionala strukturfondspartnerskapet och förvaltande myndigheter för ESF-rådet bedöms ha en nyckelroll i detta sammanhang. Region Stockholm har tagit beslut att under 2020 tillsammans med regionala aktörer skapa en regional kompetensplattform utifrån ESF-projektet *Kompetensarena Sthlm*. Kompetensplattformen ska kunna skapa förutsättningar för en ökad regional samordning för genomförandet av denna regionala prioritering.

Axplock av pågående insatser:

Digitaliseringsnätverket / Digitalt medarbetarskap / Digit or die / En byggbransch för alla / Entreprenör i Sverige / Etableringscentrum / Etableringslyftet / Hållbar etablering / Hållbar Motorbransch / Finansiering: IF Metall, ESF / Kompetensarena Sthlm / Kugghjulet Stöd till ASF / MIA Mobilisering inför Arbete / MSS Sjöben och Skärgårdsjobb / SamMA (Samverkan Mot Arbete) / Spången / Sverige bygger nytt

/ Sverige bygger ut / SYVen / Teknikcollege / USE – Utveckling socialt entreprenörskap / Validering / Vidga normen i praktiken / Vux 2.0 / YFI / Utbildnings- och rekryteringsmässa Bazaren 2020

PRIORITERING
Nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet

Pågående insatser kopplade till denna regionala prioritering genomförs främst i form av nätverk eller projekt. Syftet med nätverken är att utveckla regional samverkan för god och jämlik hälsa. Det är svårt att bedöma om de redovisade nätverken på kort sikt kan bidra till att nå en jämlik och förbättrad folkhälsa men de bedöms skapa förutsättningar för att uppnå resultat på längre sikt. Region Stockholms genomförandet av Framtidens hälso- och sjukvård samlar främst vårdgivare och samverkar bland annat med länets kommuner för få till stånd hög tillgänglighet, god kvalitet och delaktighet samt hög effektivitet.

En stor del av de redovisade nätverken har fokus på samverkan mellan förvaltningar inom Region Stockholm med hälso- och sjukvårdsförvaltningen som nyckelaktör. De nätverken bedöms dock ha en potential för ökad regional samordning gällande konkreta insatser i syfte att förbättra folkhälsan och bidra till att sluta hälsogapet under förutsättning att nätverken kompletteras med andra relevanta regionala aktörer. Region Stockholm har, utifrån sitt ansvar för hälso- och sjukvård, en självklar roll i att erbjuda en ökad samordning för genomförandet av denna regionala prioritering. Förslagsvis bör Region Stockholm bjuda in till en dialog med regionala aktörer verksamma inom folkhälsoområdet för att diskutera genomförandet av den regionala prioriteringen. Samtidigt skapar Region Stockholms hälso- och sjukvårdsförvaltnings samarbete i genomförandet av framtidens hälso- och sjukvård regionala förutsättningar för genomförandet av denna prioritering.

Axplock av pågående insatser:
Bullernätverket i Stockholms län / Folkhälsopilot - Utveckla regional samverkan för god och jämlik hälsa / Framtidens hälso- och sjukvård (genomförande) / Förstudie kring etablering av Fritidsbanken i Stockholmsregionen / God folkhälsa/Främja folkhälsa / Guide för hälsofrämjande samhällsplanering / Hälsofrämjande arbetsliv / Länsnätverket för strategiskt folkhälsoarbete / Nätverk för hälsa / Strategi Psykisk hälsa

PRIORITERING
Stärka förutsättningarna för alla barn och unga att gå vidare till studier och arbete

Kommuner har ansvar för utbildning av barn och unga. Länets kommuner har inte tillfrågats att redovisa insatser i uppföljningen av denna regionala prioritering och axplocket av pågående insatser är därmed missvisande för

genomförandet. De redovisade insatserna är strukturfondsprojekt som drivs med stöd av den europeiska socialfonden (ESF).

En dialog bör föras med länets kommuner och Storsthlm för att få en bättre bild om vilka insatser som pågår inom ramen för denna regionala prioritering innan en analys kan göras om en ökad regional samordning behövs för genomförandet, och i så fall på vilket sätt och med vilka aktörer.

Axplock av pågående insatser:
F I A / Rätt stöd för mig / Vägval unga nyanlända

PRIORITERING
Stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer

Fokus har här riktas särskilt mot insatser och vidareutveckling av de regionala stadskärnornas olika forsknings- och innovationsmiljöer. Detta breda anslag innefattar ett stort antal sak- och forskningsområden samt projekt som kan bidra till att etablera kluster, testbäddar och andra insatser i linje med målet att säkerställa Stockholm som en ledande tillväxt- och kunskapsregion. De redovisade insatserna ligger väl i linje med att stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer, även om fördjupade insatser behöver göras för att uppnå nödvändig spets i den regionala tillväxtpolitiken inom vilket forskningsstråk och innovationsmiljöer är en avgörande prioritering.

En avgörande förutsättning för denna regionala prioritering är nära samverkan och samhandling med flera olika aktörer från överstatlig, statlig till regional och lokal nivå. För att skapa tydligare spets i pågående insatser är det viktigt att identifiera åtgärder för stärkt samhandling och därmed mer fördjupade och långsiktigt hållbara samverkansprocesser. En viktig del i detta är att precisera de insatser som görs inom ramen för den regionala prioriteringen.

I förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete framgår tydligt att statliga myndigheter i sin verksamhet ska beakta regionala prioriteringar och förutsättningar, verka för att målen för den regionala tillväxtpolitiken uppnås samt samråda med, informera och lämna biträde till Region Stockholm som regional utvecklingsansvarig. Inom denna regionala prioritering är det viktigt att identifiera vilken eller vilka myndigheter som Region Stockholm bör stärka sin samverkan med för att få en mer samordnat genomförande av prioriteringen. En viktig insats för att åstadkomma ett samordnad genomförande är Region Stockholms arbete med att ta fram en regional näringslivs- och tillväxtstrategi. Arbetet genomförs i samverkan med en bred grupp av regionala aktörer och leds av en politisk styrgrupp med representanter från kommunal och regional nivå samt med representation från Han-

delskammaren. Strategin kommer att bli ett avgörande verktyg för, inte enbart för denna regionala prioritering, utan även för genomförandet av RUFS 2050 som helhet. Även Region Stockholms arbete med framtagandet av en regional life-science strategi kommer att bidra till genomförandet av denna regionala prioritering.

Axplock av pågående insatser:
Affärsutveckling och ökad affärsnytta genom digitalisering / DigiMission / Frontrunners for sustainable innovation / Industrins förnyelse / Life Science strategi / Nationell samverkan mellan innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer / SWElife STHLM / Regional digitaliseringskoordinator / Regional näringslivs- och tillväxtstrategi / Utveckling av den regionala stadskärnan Flemingsberg / Urban ICT Arena

PRIORITERING
Stärka den internationella ställningen genom fler etableringar, besök och ökad internationell handel

De fokusområden som lyfts fram riktas särskilt mot insatser för att ytterligare positionera Stockholmsregionen som ett internationellt centrum. Det handlar om företagens internationalisering och ökad export, att vara ett internationellt centrum för forskning och en attraktiv besöksdestination. Stockholm ska ha en hög internationell tillgänglighet och en väletablerad rekrytering av spetskompetens och talanger. Insatser inom dessa fokusområden ska bidra till att säkerställa Stockholm som en ledande tillväxt- och kunskapsregion.

De redovisade insatser ligger väl i linje med prioriteringens fokusområden. Det finns dock ett fortsatt behov av fördjupade insatser för att uppnå nödvändig spets i genomförandet av prioriteringen. Stärkt internationell ställning, fler etableringar och ökad internationell handel är av stor vikt för Stockholmsregionens utveckling.

En avgörande förutsättning för denna regionala prioritering är nära samverkan och samhandling med flera olika aktörer från internationell, nationell, regional och lokal nivå. Det är till exempel tydligt inom RUFS-målet om Stockholmsregionen som en ledande tillväxt- och kunskapsregion till vilken prioriteringen är direkt kopplad. De redovisade insatserna har en bra spridning inom flera avgörande områden. För att skapa tydligare spets i pågående insatser är det viktigt att identifiera åtgärder för stärkt samhandling och därmed mer fördjupade och långsiktigt hållbara samverkansprocesser. Inom denna regionala prioritering är det, liksom i den första prioritering inom detta RUFS-mål också viktigt att identifiera vilken eller vilka myndigheter som Region Stockholm kan stärka sin samverkan med för ett stärkt genomförande av prioriteringen.

För att kunna ta dessa steg är det vidare viktigt att inte bara precisera den strategiska inriktningen och valet av insatser för att nå uppställda mål, utan också genom regional samplanering skapa förutsättningar för samhandling. Vidare kan samhandlande insatser leda till ett effektivare genomförande eftersom vissa insatser kompletterar varandra. Den befintliga samverkan inom Stockholm Business Alliance bidrar till ett samlad regionalt genomförandet av denna prioritering vad gäller investeringsfrämjande, internationell marknadsföring och näringslivsservice. En viktig insats för att skapa förutsättningar för ett samordnat genomförande av denna prioritering är Region Stockholms arbete med framtagandet av en regional näringslivs- och tillväxtstrategi.

Axplock av pågående insatser:
Affärsutvecklingscheckar Internationalisering / Almi Invest Stockholm Fond II / Connect Sweden / CPMR, Baltic Sea Commission, Maritima arbetsgruppen / Metodik för ökad konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning i SME / STHLM GLOBAL / Tillväxt Sthlm / Stockholm Archipelago / Nulägesanalys av besöksnäringen i Stockholmsregionen / Landsbygd- och skärgårdsstrategins handlingsprogram

Prioritering
Öka de eldrivna person- och varutransporterna

De redovisade pågående insatserna ligger framför allt på policynivå. Mellan Region Stockholm, Länsstyrelsen Stockholm och Storsthlm (Energikontoret) och i viss mån även Trafikverket finns en samverkan på handläggarnivå. I Interreg Europe-projektet EV Energy har samverkan kopplats särskilt till denna regionala prioritering, vilket underlättat det pågående arbete med att ta fram en regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon (regeringsuppdrag till länsstyrelsen 2019). Hos vissa kommuner pågår ett praktiskt genomförande med att understödja utvecklingen av laddinfrastruktur på gatumark och i publika garage. Pilotprojektet för att utveckla elvägar på försök i Stockholmsregionen drivs av Trafikverket. I samverkan med ÖMS har eleffektfrågans aktualitet lett till att ny kunskap tas fram om hur den ökade efterfrågan på elektricitet ska hanteras, dock inte med specifikt eldrivna person- och varutransporter som grund. Förberedelser pågår för regionalt samverkansprojekt kring hållbart resande samt fordon, drivmedel och infrastruktur med syfte att regionen ska kunna nå 2030-målet där projektmedel söks från den europeiska regionalutvecklingsfonden (ERUF).

Frågan om övergång till eldrivna person- och varutransporter är sammantaget något som fortsatt behöver utvecklas för att den regionala prioriteringen ska bidra till att nå de regionala målen i RUFS 2050. Det pågår dock regional samverkan kopplat till elektrifieringen av fordonsflottan, mellan flera olika regionala aktörer. För ett mer samordnat genomförande bedöms

att den befintliga samverkan behöver utvecklas och vid behov utökas, formerna för detta bör ske i dialog med berörda aktörer.

Axplock av pågående insatser:
ERUF-ansökan för fossilfritt 2030 / EV Energy – Interreg Europe-projekt som pågår 2017–2021 / Fixa laddplats / Miljöbilar i Stockholm / Regional plan för infrastruktur för förnybara bränslen och elfordon / Rapport kraftförsörjning ÖMS / Pilotprojekt elväg Norviks hamn

Prioritering
Utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor

Interreg Europe-projektet SmartEdge har den regionala prioriteringen om att utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor som utgångspunkt. Nätverket för regionala stadskärnor syftar till regional samverkan för utvecklingen av de regionala stadskärnorna. Övriga redovisade insatser har fokus på att ta fram ny kunskap för att stötta näringsliv och kommuner i frågor som kan bidra till att genomföra denna regionala prioritering – men där den regionala prioriteringen inte är utgångspunkten.

Kopplingen mellan de redovisade insatserna och fokusområdena för denna prioritering (RUFS 2050) kan utvecklas. SmartEdge har haft en ambition om att lyfta frågan om att arbeta med de regionala stadskärnorna som testbäddar för omställningen, men har inte nått så långt. ÖMS-nodstadsprojektet har stadsutveckling och attraktiva stadsmiljöer på agendan. De aktörer som i nuläget är aktiva i insatsområdena är framför allt Region Stockholm och kommunerna som har en regional stadskärna, men flera andra aktörer medverkar också i exempelvis nätverket för regionala stadskärnor. Samverkan med näringsliv och akademi är underbelyst och behöver utvecklas för genomförandet av denna prioritering.

Frågan om att utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor kan stärkas för att få en kraftsamling i det korta perspektivet och bidra till att nå de regionala målen som beskrivs i RUFS 2050. En sådan samverkan som utpekas i RUFS 2050 har inte utvecklats ännu, men det finns stor potential för att använda nätverket för regionala stadskärnor i större omfattning och med ett tydligare fokus. Tillväxt- och regionplanenämnden har därför lyft frågan om utveckling av de regionala stadskärnorna i sin verksamhetsplan för 2020.

För att få en mer samordnat genomförande av denna prioritering behöver befintliga samverkansformer utvecklas och vid behov utökas mellan aktörer som är beredda att ta ansvar och driva prioriteringen i en tydlig process. Region Stockholm med ansvar för regional utveckling, regional fysisk planering, kollektivtrafik, kultur och hälso- och sjukvård, är en mycket viktig

part, liksom de övriga offentliga regionala aktörerna – inte minst kommunerna – men också Trafikverket, Länsstyrelsen och Storsthlm. För att få ett mer samordnat genomförande av denna prioritering behöver de offentliga aktörerna ytterligare stärka samverkan med näringslivet och akademin.

Axplock av pågående insatser:

Data-driven energieffektiviseringsplanering / Kunskapsinnehåll i de regionala stadskärnorna / MATLUST Södertälje SciencePark / Näringslivsstatistik i de regionala stadskärnorna / Nätverket för regionala stadskärnor / SmartEdge – Interreg Europe-projekt / ÖMS- nodstadsuppdraget

5 Internationell jämförelse

Läget i Europa

Den europeiska jämförelsen med koppling till visionen åskådliggör hur regionen presterar i relation till 10 andra storstadsregioner i Europa. Utöver de åtta europeiska storstadsregionerna som valdes ut i samband med uppföljningen av RUFS 2010 (Amsterdam, Barcelona, Berlin, Dublin, Helsingfors, Köpenhamn, München och Oslo) kompletteras den europeiska jämförelsen med Milano och Paris som EU:s största storstadsregioner efter Brexit.

EU-JÄMFÖRELSE	UTFALL	År	PLATS
Mål: En tillgänglig region med god livsmiljö			
Det är lätt att hitta bostad till ett acceptabelt pris	7 %	2015	⑥ ⇩ 8
Mål: En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region			
Förväntad medellivslängd	83,1 år	2017	④ ⇨ 4
Sysselsättningsgrad	85,7 %	2018	② ⇧ 1
Arbetslöshet 15–24 år	16,7 %	2018	⑩ ⇧ 8
Unga som varken arbetar eller studerar	5,8 %	2018	⑤ ⇨ 5
Andel som anser att utrikes födda är välintegrerade	38 %	2015	⑩ ⇨ 10
Mål: En ledande tillväxt- och kunskapsregion			
Bruttoregionalprodukt	49 700 PPS	2017	⑤ ⇩ 6
Andel befolkning med högre utbildning, 25–64 år	52 %	2018	③ ⇨ 3
Investeringar i FoU som andel av BRP.	3,8 %	2016	③ ⇨ 3
Mål: En ledande tillväxt- och kunskapsregion			
Utsläpp av växthusgaser, Sverige	5,5 ton per capita	2017	① ⇨ 1
Andel förnybar energi i slutkonsumtion, Sverige	53,8 %	2016	② ⇨ 2

I Eurostats undersökning hamnade Stockholmsregionen 2015 på åttonde plats där 7 % instämmer med att *det är lätt att hitta bra bostäder till ett acceptabelt pris*. För medellivslängden placerade sig regionen 2017 igen på fjärdeplats. Vad gäller ungdomsarbetslösheten har regionen förbättrat sig och låg 2018 på åttondeplats. För unga som varken arbetar och studerar ser det bättre ut och hamnade regionen 2017 på en femteplats. Stockholmsregionen hade 2017 den sjätte högsta bruttoregionalprodukten i EU-jämförelsen med 10 andra storstadsregioner. Vad gäller andelen högutbildade hamnade regionen på en tredjeplats, detsamma gällde 2016 för FoU-utgifter som andel av bruttoregionalprodukt. Sverige, och därmed regionen, hade 2017 det lägsta koldioxidutsläppet, 5,5 ton per år och invånare. Sverige hade året innan med 53,8 % den högsta andelen förnybar energi i den totala energikonsumtionen efter Norge. I bilaga 2 finns en mer utförlig beskrivning av den europeiska jämförelsen.

Internationell utblick

I årets internationella utblick, har Stockholmsregionens placering enligt olika rankingar och index undersökts. Syftet har varit att identifiera regionens styrkor och möjligheter, samt hur dessa förhåller sig till visionen att bli Europas mest attraktiva storstadsregion samt de fyra övergripande mål som anges i RUFS 2050:

1. En tillgänglig region med god livsmiljö
2. En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region
3. En ledande tillväxt- och kunskapsregion
4. En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

Urvalen av rankingar har gjorts i syfte att inkludera index som tematiskt knyter an till de fyra övergripande målen i RUFS 2050. Totalt redovisas elva rankingar som utifrån olika perspektiv belyser regioners/städers styrkor och utvecklingsområden. I figuren nedan illustreras kopplingarna mellan de övergripande målen och det urval av rankingar som har gjorts. Respektive ranking/index beskrivs mer utförligt under respektive RUFS-mål nedan.

- *grön färg indikerar en placering i den översta 10-percentilen*
- *röd färg indikerar en placering i den lägsta 10-percentilen*
- *gul färg indikerar en placering däremellan.*

En tillgänglig region med god livsmiljö

Inom ramen för RUFS-målet *En tillgänglig region med god livsmiljö* lyfts i de olika rankingarna perspektiv på transport och tillgänglighet utifrån indikatorer som mäter infrastruktur, tillgänglighet och anslutbarhet. Inom ramen för infrastruktur mäts transportinfrastruktur såväl som infrastrukturrelaterad säkerhet, digitala nätverk och digital säkerhet. Inom ramen för tillgänglighet mäts tillgång till rekreation, bostadsmarknad, ekonomisk utveckling, dagligvaruhandel, offentlig service och transporter.

Stockholmsregionen befinner sig i den tionde percentilen i två av fyra rankingar relaterad till målet. Stockholm utmärker sig särskilt positivt med perspektiv på hälsa, tillgänglighet och anslutbarhet men får en relativt sett låg placering i Quality of Living Ranking, sannolikt på grund av höga kostnader på exempelvis bostadsmarknaden. Den relativt låga placering i Safe City Index påverkas främst av jämförelse i infrastrukturrelaterad säkerhet (ex. gångvänlighet, trafikrelaterade dödsolyckor).

EU Regional Competitiveness Index	1 (av 272)
Sustainable Cities Index	3 (av 100)
Quality of Living Ranking	28 av (231)
Safe City Index	12 (av 60)

En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region

Inom ramen för RUFS-målet *En öppen, jämställd och inkluderande region* relaterar rankingarna till exempelvis politiskt och socio-kulturell miljö samt förutsättningar för välmående. I rankingarna mäts faktorer kopplat till trygghet och säkerhet såsom intern stabilitet, brottslighet, effektivitet i rättssystemet, polisnärvaro, begränsning i personlig frihet i vilken Stockholm utmärker sig särskilt positivt. Vidare har frihet mätts med perspektiv på såväl personlig frihet som pressfrihet.

Grundläggande mänskliga behov och mänskliga rättigheter inkluderas i rankingarna. Bland dessa mäts tillgång till vatten och sanitet, skola och utbildning, hälsa och sjukvård samt möjligheter till inkludering.
Ytterligare mätningar som gjorts och kan kopplas till målområdet är jämlikhet och jämställdhet såsom sysselsättningsgrad och lönegap mellan kvinnor och män samt kvinnlig representation inom politiken, HBTQI-acceptans, tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning, acceptans för migranter samt mänskliga rättigheter.

Sustainable Cities Index	3 (100)
EU Regional Social Progress Index	18 (272)
Quality of Living ranking	28 (231)
Equality in Europe City Index	2 (33)

Stockholmsregionen befinner sig inom den tionde percentilen tre av fyra rankingar relaterat till målet och utmärker sig särskilt positivt inom sysselsättningsgrad mellan kvinnor och män, acceptans för migranter, jämlikhet i inkomst samt politiska och mänskliga rättigheter.

En ledande tillväxt- och kunskapsregion

RUFS-målet *En ledande tillväxt- och kunskapsregion* ekonomisk utveckling har kopplats till rankingar/index som omfattar indikatorer kopplade till arbetsmarknad såsom sysselsättning och förutsättningar för näringsliv i form av sysselsättningsgrad, makroekonomisk stabilitet och arbetsmarknads- och ekonomisk potential, grad av innovation och FoU-utgifter, patentansökningar samt demografisk potential. Ett annat område som mätts inom ramen för rankingarna är utbildning bland annat genom att titta närmre på andel grund- och högskoleutbildade, livslångt lärande, utländska doktorander samt universitetens ranking.

I rankingarna placerar sig Stockholmsregionen mycket högt: på plats ett i Nordregios Regional Potential Index respektive andra plats i EU:s Regional Innovation Scoreboard. För de olika universiteten/högskolorna råder dock ett stort spann, men Karolinska Universiteten utmärker sig positivt och tar hem den 38:e platsen av totalt 1 000. Stockholmsregionen har också en särställning i Norden och utmärker sig genom att husera 21 globala huvudkontor, som finns med på Forbes Global 2 000-lista.

EU Regional Competitiveness Index	1 (av 272)
EU Regional Innovation Scoreboard	2 (av 272)
Regional Potential Index	1 (av 74)
Forbes 2000	21 (av 2000)
Academic Ranking of Word Universities	38 (av 1000)
Sustainable Cities Index	3 (av 100)

En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp

De relaterade rankingarna som avser RUFS-målet *En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp* omfattar faktorer som har mätts med perspektiv på i huvudsak tre områden; CO2-utsläpp och avfall, resiliens samt grön ekonomi. Inom ramen för det första området har bland annat graden av CO2-utsläpp, luftföroreningar, förnybar energi, avfallshantering samt ledarskap och klimatförändringar mätts. Inom det andra området ligger fokus på miljökvalitet, grönyta, dricksvatten- och luftkvalitet samt miljörelaterade risker. Inom det tredje området lyfts effektiva sektorer, marknad och investeringar, innovation inom clean-tech och företagsrelaterad hållbarhet.

Stockholmsregionen utmärker sig särskilt positivt inom grön ekonomi och ligger på andra plats i Global Green Economy Index samt på tredje plats i Sustainable Cities Index. I rankingen med fokus på resiliens, Safe Cities Index, ligger Stockholmsregionen trots hög placering i de andra rankingarna, på 12:e plats, vilket förklaras av bristande resiliens inom infrastruktursystemet.

Sustainable Cities Index	3 (av 100)
Safe City Index	12 (av 60)
Global Green Economy Index	2 (av 50)

Regionens styrke- och utvecklingsområden

Utifrån de utvalda indikatorerna för den europeiska jämförelsen visar att Stockholmsregionen placerar sig i topp 3 vad gäller sysselsättning, andel av befolkning med högre utbildning, investeringar i FoU, utsläpp av växthusgaser samt förnybar energi. Utmaningen enligt den europeiska jämförelse ligger främst inom bostadsförsörjningen och kompetensförsörjningen vad gäller arbetslösheten (15–24 år) och andelen som anser att utrikesföddas är välintegrerade.

I de elva index och rankingar som redovisas i detta kapitel är det påtagligt hur högt Stockholmsregionen placerar sig. I de flesta rankingar och index placerar sig Stockholmsregionen i den högsta 10-percentilen. Länet utmärker sig främst inom två RUFS-mål - *En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp* och *En ledande tillväxt- och kunskapsregion*. Det som bidragit till Stockholmregionens höga placering inom dessa målområden är främst det faktum att länet är framstående inom innovation, har hög utbildningsgrad, en makroekonomisk stabilitet samt är framstående inom grön ekonomi och indikatorer kopplade till miljö och resiliens (dock inte resiliens i infrastruktursystemet). Samtidigt presterar inte Stockholmsregionen lika bra när det kommer till koldioxidutsläpp, vilket således kan betraktas som ett av regionens utvecklingsområden.

Samtidigt visar rankingar som kopplar till RUFS mål *En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region* att Stockholmsregionen presterar bra inom jämställdhet och jämlikhet, men får lägre poäng avseende HBTQI-tolerans, vilket vittnar om ett utvecklingsområde. Sett till EU Regional Social Progress Index, utmärker sig inte Stockholm som en ledande region, varför det går att fundera över i vilken utsträckning det är Stockholms ekonomiska framgångar som positivt påverkar Stockholms placeringar i andra index. Avseende RUFS mål *En tillgänglig region med god livsmiljö*, presterar Stockholmsregionen bra i de respektive rankingarna, men får en relativt låg placering i Quality of Living Ranking, sannolikt på grund av de höga kostnader som råder på bland annat bostadsmarknaden.

Sammantaget har Stockholmsregionen många kvalitéer som väl kopplar till genomförandet av RUFS. Samtidigt identifieras också en rad utvecklingsområden. Men, vilka regioner och städer som värderas högt i den här typen av index och rankningar är föränderligt. Det är därför viktigt att ta med sig att Stockholms placering i internationella index och rankingar är ett pågående arbete där Region Stockholm spelar en viktig roll. Men inte ensam. Tillsammans med andra viktiga aktörer, till exempel kommuner, näringslivet, akademin med flera, kan Stockholmsregionen fortsätta placera sig i topp även in i nästa decennium.

6 Hållbar utveckling - Agenda 2030

Den 25 september 2015 antog FN:s medlemsländer Agenda 2030, en universell agenda som inrymmer 17 globala mål för hållbar utveckling. De globala målen har 169 delmål och 230 indikatorer. Av de 169 delmålen bedöms cirka 90 delmål ha relevans för regional och lokal nivå. De övriga delmålen har ett större fokus på den globala nivån och mellanstatliga förhållanden. I bilden redovisas de 17 globala målen med en kort beskrivning.

källa: www.globalamalen.se

I tabellen nedan redovisas sammanfattningsvis hur delmålens utveckling ger en indikation för Stockholmsregionens bidrag till måluppfyllelse av respektive globala hållbarhetsmål.

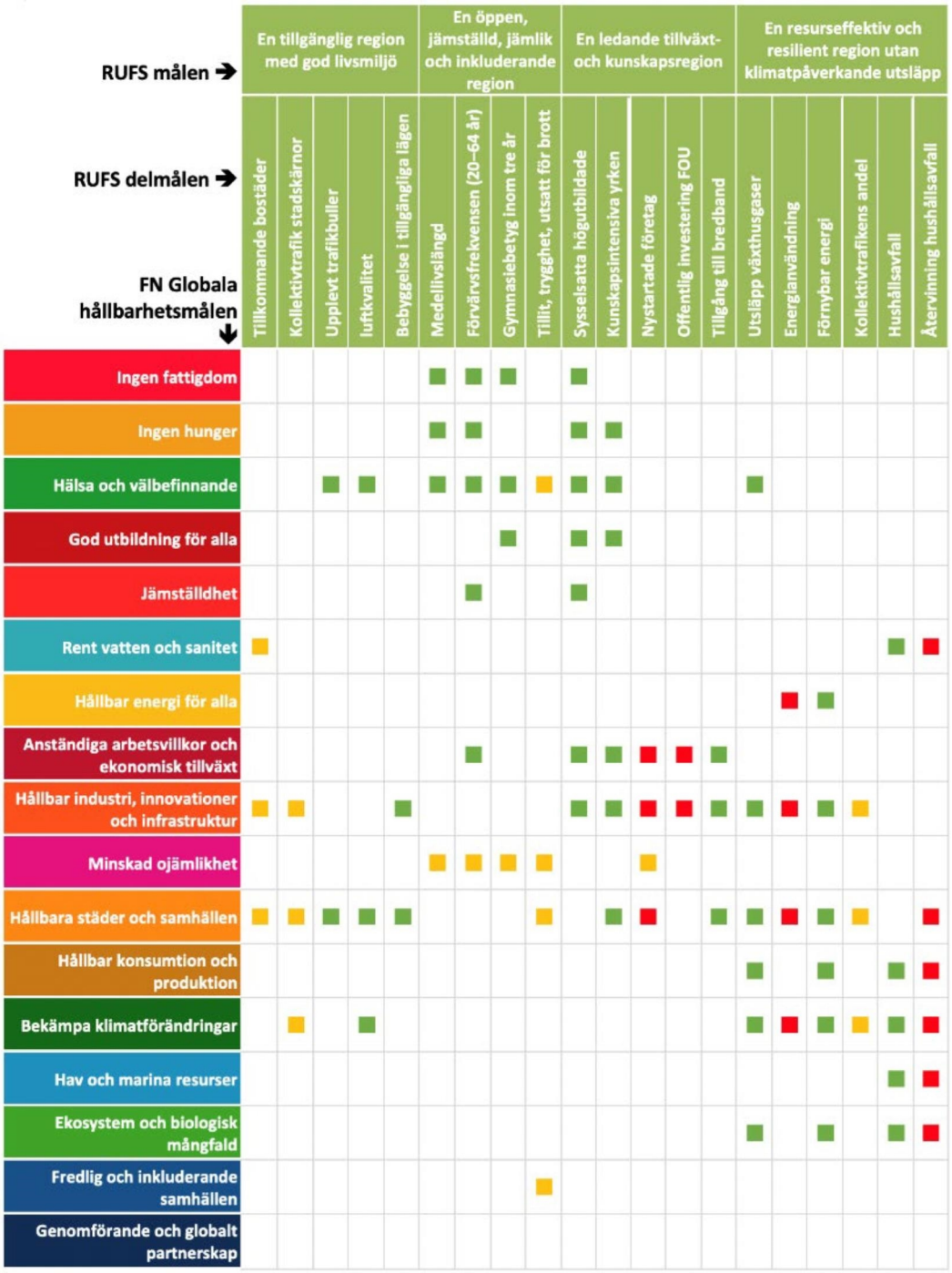
Global mål	Utveckling utifrån RUFS 2050:s delmål
	Fattigdom i svenskt sammanhang ska relateras till den svenska levnadsstandarden. En ökad förvärvsfrekvens och en större andel elever som får gymnasiebetyg inom tre år innebär viktiga förutsättningar för att fler kan försörja sig själv. Att invånare blir äldre är en indikation på bättre hälsa.
	Utifrån individens perspektiv är egen försörjning viktigt som ekonomisk förutsättning för att kunna köpa livsmedel, RUFS-indikatorer visar en positiv utveckling för andel förvärvsarbetande. Medellivslängden ökar jämfört med föregående år som en indikation att invånare har tillgång till mat med bra nutritionsvärden.
	Tio delmål i RUFS 2050 har en koppling till några av de hälsofrämjande faktorerna. Indikatorer för utbildning, arbete, buller, luftkvalitet, medellivslängd, växthusgaser visar en positiv utveckling som förutsättningar för god hälsa. Den tidigare nedåtgående trenden för utsatthet för brott har dock har stannats av.

Global mål	Utveckling utifrån RUFS 2050:s delmål
	Målen i RUFS 2050 gällande utbildningsnivå hos befolkningen har haft en positiv trend de senaste åren. Fler unga fullföljer gymnasiet och andelen sysselsatta med hög utbildning samt sysselsatta inom kunskapsintensiva yrken är även den hög.
	Sverige är på många sätt ett av de mest jämställda länderna i världen. Dock finns skillnader i förutsättningar för män och kvinnor. Förvärvsfrekvensen för utrikes födda kvinnor är markant lägre än utrikes födda män. För RUFS delmål om andelen sysselsatta med högre utbildning uppfyller kvinnor målet, men inte män.
	De som har bostad har tillgång till vatten och sanitet. Bostadsbyggande säkerställer därmed tillgång till vatten och sanitet. Husavfallet minskar vilket ger förutsättningar för en bra sanitet. Andel av hushållsavfall som återvinns har dock minskat lite jämfört med 2017 vilket kan ha en negativ påverkan på målen.
	Även detta mål har i stora delen av regionen uppnåtts. Energianvändningen per capita för 2016 har ökat marginellt jämfört med 2014. Andel förnybara källor i Stockholmsregionens energiproduktion för 2017 har ökat jämfört med 2015. Utvecklingen för omställning kommer att bidra till att uppnå målet.
	Arbetsvillkoren bedöms vara anständiga med rådande lagstiftning och regelverk. Förvärvsfrekvensen, andel sysselsatta med högre utbildning samt andel sysselsatta i kunskapsintensiva yrken är hög och ökar. Antal nystartade företag har minskat, här följs trenden i riket. Tillgång till bredband har ökat.
	Delmålen om kollektivtrafik visar inga ändringar. Antal nystartade företag offentliga investeringar i FoU har minskat och energianvändningen har ökat vilket påverkar måluppfyllelse negativt. Utvecklingen för högutbildade sysselsatta, andel sysselsatta i kunskapsintensiva yrken samt tillgång till bredband har ökat.
	Det finns ojämlik vad gäller förvärvsfrekvensen för utrikes födda och inrikes födda. Gapet har dock minskat under de senaste åtta åren och förvärvsfrekvensen har ökat för utrikes födda. Delmålen för medellivslängd, gymnasiebetyg, tillit, nystartade företag visar en ojämlik fördelning mellan länets kommuner.
	Bostadsbyggandet har saktat av vilket får konsekvenser för den sociala hållbarheten. Den tidigare nedåtgående trenden för utsattheten för brott har avstannat. Tillgången till bredband i regionen samt andelen förnybara källor i energiproduktionen har ökat. Andelen av hushållsavfallet som återvinns har minskat.
	Det är enbart möjligt att följa upp utsläpp till följd av konsumtion på nationell nivå. Sedan början av 1990-talet har utsläpp till följd av konsumtion legat relativt konstant under en period med relativt hög tillväxt. Hushållsavfall är en resurs och energiråvara, andelen insamlat avfall har de senaste åren varit stabil.

Global mål	Utveckling utifrån RUFS 2050:s delmål
	Regionen har generellt en god tillgänglighet med kollektivtrafik, och kollektivtrafiken är i många fall konkurrenskraftig med bilen. Andelen förnybara källor i energiproduktionen är knappt 74 procent och ökar. Andelen av hushållsavfallet som samlats in för återvinning har minskat lite jämfört med 2017.
	I RUFS 2050 finns inga specifika delmål för att mäta utvecklingen av hav och marina resurser. Mängden av hushållsavfall kan ses som en indikation på föroreningar i hav och vatten. Mängden av hushållsavfall har minskat vilket är positivt, dock andel av hushållsavfallet som återvinns har minskat.
	Fjärrvärmebranschens stora omställning, från olja och kol till förnybar och återvunnen energi är ett sätt att värna naturens resurser. Ett annat är att öka andelen materialåtervinning. Insamlingen av matavfall och mängden matavfall som rötas till biogas har ökat.
	För att uppnå målet på global nivå bör även människor på regional nivå känna trygghet och tillit. RUFS delmål om tillit, trygghet och utsatthet för brott visar dock att utvecklingen har stannat av jämfört med de föregående åren.
	Detta delmål handlar framförallt om globalt partnerskap och är snarare ett mål på hur Agenda 2030 genomförs. Region Stockholm är en av 15 regioner som har antagits till det treåriga projektet Glokala Sverige, vilket drivs av Svenska FN-förbundet och SKR. Deltagandet bidrar till måluppfyllelse

I tabellen redovisas huruvida utvecklingen av delmålen i RUFS 2050 bidrar till måluppfyllelse för respektive globalt hållbarhetsmål.

- delmålen visar en positiv utveckling,
- delmålen visar en negativ utveckling,
- delmålen visar att utvecklingen har stannat av.

Iakttagelser i förhållande till Agenda 2030

För RUFS-målet *En tillgänglig region med god livsmiljö* pekar utvecklingen i positiv riktning i förhållande till Agenda 2030. Tre av fem indikatorer visar en positiv utveckling vilket bedöms bidra till måluppfyllelse för fyra globala mål. Om fler nya bostäder tillkommer och restidskvoten för kollektivtrafiken mellan regionala stadskärnor förbättras framöver stärks den hållbara utvecklingen.

För RUFS-målet *En öppen, jämställd, jämlik och inkluderande region* pekar utvecklingen i positiv riktning i förhållande till Agenda 2030. Tre av fyra indikatorer visar en positiv utveckling och bedöms bidra till måluppfyllelse för fem globala mål. Indikatorn för upplevd trygghet och tillit samt utsatthet för brott visar en negativ utveckling vilket kan äventyra en social hållbar utveckling på längre sikt. Ojämlikheten mellan grupper och mellan olika områden ligger i riskzonen trots en positiv utveckling.

För RUFS-målet *En ledande tillväxt- och kunskapsregion* pekar utvecklingen i en övervägande positiv riktning i förhållande till Agenda 2030. Tre av fem indikatorer visar en positiv utveckling och bedöms bidra till måluppfyllelse för åtta globala mål. Indikatorn för antal nystartade företag respektive offentlig investering inom FoU visar en negativ utveckling som kan utgöra en risk för ekonomisk hållbar utveckling på längre sikt.

För RUFS-målet *En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp* pekar utvecklingen i en övervägande positiv utveckling i förhållande till Agenda 2030. Två av sex indikatorer visar en positiv utveckling och bedöms bidra till måluppfyllelse för åtta globala hållbarhetsmål. Indikatorn för andel förnybar energi och kollektivtrafikens andel har stannat av. Energianvändningen har ökat marginellt och återvinning av hushållsavfall har minskat vilket kan utgöra en risk för ekologisk hållbarbarhet på längre sikt.

Med Sveriges relativa höga levnadsstandard har Stockholmsregionen generellt sätt ett bra utgångsläge för hållbar utveckling inom samtliga hållbarhetsmål jämfört med andra delar i världen. Stockholmsregionens utveckling utifrån delmålen i RUFS 2050 indikerar en övervägande hållbar utveckling:

- Tolv indikatorer visar en positiv utveckling som bedöms bidra till måluppfyllelse för 13 globala hållbarhetsmål.
- Nio indikatorer visar varken positiv eller negativ utveckling som bidrar till måluppfyllelse för tio globala hållbarhetsmål.
- Fyra indikatorer visar en negativ utveckling som bedöms vara en risk för måluppfyllelse för nio globala hållbarhetsmål.

Bilaga 1 Inventering av insatser regionala prioriteringar

I denna bilaga redovisas de kartlagda insatser som pågår inom respektive regionala prioritering i RUFS 2050. Genomförandet av de regionala prioriteringarna har detta år följts upp utifrån tillväxt- och regionplanenämndens ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. Tillväxt- och regionplaneförvaltingen har för detta kartlagt de, för förvaltningen kända, pågående insatser som bedöms bidra till genomförandet av respektive regional prioritering. Detta innebär att denna kartläggning är långt ifrån uttömmande.

Utifrån Region Stockholms ansvarsområden har på ett övergripande plan analyserats hur genomförandet av respektive regional prioritering kan stärkas. En dialog med regionala aktörer behövs framöver för att på ett mer kvalificerat sätt gemensamt kunna göra en uppföljning av prioriteringarna.

1 Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Analys av bostadsbeståndet *Syfte: Analysera Stockholmsregionens bostadsbestånd* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm**
Bostadsbranschnätverket *Syfte: Skapa kontakt och föra dialog med bostadsbyggnadsbranschen.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Länsstyrelsen** *Region Stockholm, Byggaktörer i regionen*
Dialog inför riktlinjer för bostadsförsörjning *Syfte: Stötta kommunerna med kunskapsunderlag i deras arbete med att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Länsstyrelsen** *Region Stockholm, kommunerna*
Grön BoStad Stockholm 2019–2021 *Syfte: att bidra till regionens SME tillväxt som leder till att fler gröna (klimatsmarta & koldioxidsnåla), smarta (innovativa), hållbara (ekologiskt, socialt och ekonomiskt) bostäder byggs, förvaltas och underhålls i Stockholms län.* *Finansiering: Samverkansparter, ERUF*	**KTH** *IVL, SUST, Länsstyrelsen, m.fl.*
Kartläggning hinder för bostadsbyggande *Syfte: Kartlägga hinder för förtätning, tillväxt och nybyggande.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm**
Kartläggning ökad rörlighet	**Region Stockholm**

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Syfte: Kartlägga hur en ökad rörlighet på bostadsmarknaden kan uppnås. *Finansiering: Region Stockholm*	
Kommundialog *Syfte: Dialog och förankring av RUFS 2050 genom besök i länets kommuner* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm** *Länets kommuner*
Kommunkontaktmöten *Syfte: nätverk med länets kommuner om regionplanering, RUFS 2050, tillväxtuppdraget m.m.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm** *Länets kommuner*
Regionala bostadsgruppen *Syfte: Omvärldsbevakning och dialog med Länsstyrelsen och Stockholms stad.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Region Stockholm** *Länsstyrelsen, Stockholms stad*
Regionala bostadssamtal *Syfte: Initiera bostadssamtal om hur problemen på bostadsmarknaden bäst kan mötas.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Region Stockholm** *Storsthlm och Stockholms stad*
Tillgång till samhällsservice *Syfte: utveckla stöd, arbetssätt och planeringsunderlag för skapandet av en god livsmiljö - med fokus på tillgång till samhällsservice.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Region Stockholm** *Föreningen Storstockholms kultur- och fritidschefer*

2 Styra mot ett transporteffektivt samhälle

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Miljözonen i Stockholm- Påverkas bilparkens sammansättning? *Syfte: Projektet syftar till att analysera om miljözonen som införs på Hornsgatan i januari år 2020 leder till minskade utsläpp av hälsopåverkande luftföroreningar, och ökade utsläpp av fossil koldioxid.* *Finansiering: Stockholms stad, Hållbarhets- och skärgårdsanslaget*	**Stockholms stad**
Regional mobilitets- och trafikutvecklingsrapport *Syfte: Kartlägga länets transporter ur ett systemperspektiv samt invånarnas och företagens mobilitets- och transportbehov* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm**

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Bebyggelseutveckling i kollektivtrafiknära lägen *Syfte: ta fram arbetssätt och metoder för att möjliggöra bebyggelseutveckling och tätare stadsstrukturer integrerat med utveckling av kollektivtrafikens bytespunkter och terminaler* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm**
Cities & Rails *Syfte: bygga nätverk och formulera relevanta forskningsteman inför kommande ansökningar med fokus på att optimera potentialen av nya investeringar i spår och järnväg i ett mobilitetsperspektiv.* *Finansiering: Region Stockholm, Swedish Institute (via KTH)*	**KTH** *Akademin och myndigheter i Riga, Tallinn, Sverige (främst Region Stockholm och Region Gävle) samt Helsingfors*
Den regionala cykelplanen samt cykelbokslut *Syfte: Ökad cykling i länet och att skynda på utbyggnaden av det regionala cykelvägnätet.* *Finansiering: Region Stockholm, Trafikverket*	**Region Stockholm** *Länets kommuner och Trafikverket*
Sommartrafik med ångfartyget Blidösund 2019 *Syfte: Blidösundsbolaget får ersättning för båttrafikmed ångfartyget Blidösund på linjen Stockholm - Blidö/Yxlan/Norrtälje -Stockholm under tio veckoslut sommaren 2019.* *Finansiering: Blidösundsbolaget, Hållbarhets- och skärgårdsanslaget*	**Blidösundsbolaget**
Kollektivtrafikplan för Stockholms län *Syfte: att ge en tydlig målbild för kollektivtrafikens utveckling i Stockholms län, bidra till ökad kunskap om kollektivtrafikens behov, vilka omvärldsfaktorer som påverkar kollektivtrafikens utveckling och vilka konsekvenser som planeringen medför samt bidra till en målstyrd planering av trafikförvaltningens verksamhet, men även tydliggöra roller och ansvar för andra planeringsaktörer.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm**
Länsplan för regional transportinfrastruktur *Syfte: Länsplanen är en del av den statliga infrastrukturplaneringen och handlar om investeringar i det regionala transportsystemet. I länsplanen ingår åtgärder som förbättrar framkomlighet och bostadsbyggande i Stockholms län.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Region Stockholm** *Trafikverket, Länets kommuner, andra statliga myndigheter, m.fl.*
Godsstrategi för Stockholmsregionen *Syfte: Genomförande av strategin och strategiska insatsområden*	**Region Stockholm** *Regionala aktörer*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Finansiering: Samverkansparter	

3 Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Digitaliseringsnätverket *Syfte: Projektet syftar till att skapa förutsättningar för lärare (och skolledare) att utveckla sin digitala kompetens samt utforska och nyttja den inneboende potentialen som digitaliseringen i skolan kan innebära.* *Finansiering: Stockholms stad, samverkansparter, ESF*	**Stockholms stad**
Digitalt medarbetarskap *Syfte: Projektets syfte är att ge chefer och medarbetare kompetens att kunna använda den digitala teknik och de möjligheter till enkla, smarta och effektiva arbetssätt som den ger.* *Finansiering: Solna stad, ESF*	**Solna stad**
Digit or die *Syfte: Syftet med projektet är att kompetensutveckla chefer och medarbetare inom Stockholm stads kulturförvaltning i digital kompetens.* *Finansiering: Stockholms stad, ESF*	**Stockholms stad**
En byggbransch för alla *Syfte: Projektet avser att ge fler kvinnor och män chansen till en långsiktig och hållbar anställning inom byggsektorn. Med riktad kompetensutveckling för anställda inom byggsektorn som idag saknar nödvändig kompetens ska projektet både bidra till att matcha branschens växande behov, bryta könssegregationen och bristen på mångfald samt bidra till att skapa en mer jämställd och inkluderande byggbransch. Finansiering: Byggnadsarbetareförbundet, ESF*	**Byggnadsarbetareförbundet** *Expendera Mera AB, Dipart AB, Byggnads Stockholm-Gotland, Stenhusgruppen AB*
Entreprenör i Sverige *Syfte: Projektet kommer att utvidga SFI-undervisningen på B-nivå med förberedande insatser som utgår från inspiration, idéutveckling samt förståelse för företagande. Projektet avser att bygga ett nytt spår för SFI som kallas SFE* *Finansiering: Stiftelsen Stockholms Nyföretagarcentrum/Start-Up Stockholm, ESF.*	**Stiftelsen Stockholms Nyföretagarcentrum/Start-Up Stockholm** *8 kommuner*
Etableringscentrum	**Haninge kommun** *Arbetsförmedlingen samt*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Syfte: målet är att få fler nyanlända kvinnor och män ut i egen försörjning. Projektet består av tre stycken Etableringscentrum belägna centralt i de medverkande kommunerna och beräknas ta emot minst 800 deltagare under projektperioden *Finansiering: Haninge kommun, ESF.*	*Nynäshamn och Tyresö kommun*
Etableringslyftet *Syfte: Etableringslyftets vision är att på ett effektivt och samordnat sätt ta tillvara på de nyanländas reella kompetens och att aktivt bidra till att de kommer närmare egenförsörjning.* *Finansiering: Sigtuna kommun, ESF.*	**Sigtuna Kommun** *Arbetsförmedlingen samt Sollentuna och Upplands Väsby kommun*
Hållbar etablering *Syfte: Projektet ska underlätta inträdet på arbetsmarknaden för nyanlända personer med kort utbildningsbakgrund genom att jobba holistiskt och hållbart med de olika områden som projektet under förprojekteringsfasen identifierat som avgörande förutsättningar för etableringen på arbetsmarknaden och i samhället.* *Finansiering: Stockholms stad, ESF.*	**Stockholms stad** *Arbetsförmedlingen, arbetsgivare*
Hållbar Motorbransch *Syfte: Projektet vänder sig till företag i motorbranschen i Stockholms län som är en bransch som står inför stora utmaningar, så som bristen på kvalificerad personal. Syftet är att anställda ska stärka sin kompetens på arbetsmarknaden och i samhället samt att deltagande företag genom insatser som förbättrad arbetsorganisation, arbetsmiljöriktade insatser, kompetensutveckling i jämställdhet, likabehandling och tillgänglighet skapar en hållbar motorbransch.* *Finansiering: IF Metall, ESF*	**IF Metall** *27 företag i motorbranschen*
Kompetensarena Sthlm *Syfte: Projektet syfte är att etablera en hållbar modell (struktur och arbetssätt) för en kunskapsbaserad dialog kring regionens kompetensförsörjning, med fokus på yrkesinriktad vuxenutbildning. Projektets långsiktiga effekter är att metoder, strategier och arbetssätt på en regional nivå har utvecklats för att möta Stockholmsregionens kompetensförsörjning på kort och lång sikt.* *Finansiering: Region Stockholm, ESF*	**Region Stockholm** *Storsthlm, Arbetsförmedlingen och Stockholms stad*
Kugghjulet Stöd till ASF *Syfte: Målsättningen med projektet är att utveckla en långsiktig stödstruktur för ASF i Stockholms län.* *Finansiering: Famna, ESF*	**Famna** *Famna, Coompanion Stockholm och Coompa-*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
	nion Roslagen. Samordningsförbundet Östra Södertörn
MIA Mobilisering inför Arbete *Syfte: Projektidén är att tillämpa och utveckla samordnade insatser från flera välfärdsaktörer för att möta individens förutsättningar och behov inom ramen för den finansiella samordningen.* *Finansiering: Samordningsförbundet Öster Södertörn, ESF*	**Samordningsförbundet Östra Södertörn** *Fem samordningsförbund i Stockholms län med elva medlemskommuner, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Region Stockholm*
MSS Sjöben och Skärgårdsjobb *Syfte: projektets målsättning är att matcha ensamkommande och nyanlända med företag i båtbranschen som är i behov av arbetskraft.* *Finansiering: Mötesplats Stavsnäs Samverkansförening, samverkansparter, Hållbarhets- och skärgårdsanslaget.*	**Mötesplats Stavsnäs Samverkansförening** *Arbetsförmedlingen, Djurö Vindö IF samt lokala företag i båtbranschen*
SamMA (Samverkan Mot Arbete) *Syfte: Projektidén består i att genom myndighetsgemensamma plattformar fördjupa samverkan för att unga vuxna kvinnor och män med funktionsnedsättningar och/eller stort stödbehov ska etablera sig på arbetsmarknaden.* *Finansiering: Samordningsförbund Öster Södertörn, ESF.*	**Samordningsförbundet Östra Södertörn** *Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Haninge kommun, Nynäshamns kommun och Tyresö kommun.*
Spången *Syfte: Projektet erbjuder kompetenshöjning för anställda inom vård och omsorgsyrken och förskola i Stockholms stad. Genom en så kallad jobbrotation ska visstidsanställda personer utan formell utbildning eller erfarenhet få grundläggande utbildning för att sedan kunna vikariera. En andra målgrupp som består av företrädesvis tillsvidareanställda inom staden som saknar formell kompetens ska höjas till den grundläggande kompetensnivå som krävs för en hållbar anställning i staden.* *Finansiering: Stockholms stad, ESF*	**Stockholms stad**
Sverige bygger nytt *Syfte: Byggindustrin i Stockholmsregionen är i stort behov av arbetskraft samtidigt som det finns arbetslösa kvinnor och män i alla åldrar, med och utan funktionshinder, bland nyanlända och långtidsarbetslösa med utländsk bakgrund.*	**Arbetsförmedlingen** *Byggnads, BYN Stockholm Gotland, Fastighetsbranschens utbildningsnämnd, Installatörsföretagen, Sveriges*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Syftet med projektet är att ta bort hinder och öka samverkan mellan stat, kommun och branschen för att skapa fler arbetstillfällen och försörja branschen med kompetens. Finansiering: Arbetsförmedlingen, ESF	*byggindustrier, Solna Stad, Stockholms stad*
Sverige bygger ut *Syfte: Projektet syftar till att skapa metoder och verktyg för organisering och kvalitetssäkring av arbetsplatsförlagt lärande och yrkesvalidering inom byggsektorn för att kunna tillgodose framtida kompetensförsörjning inom byggsektorn. Projektet syftar också till att utveckla metoder för ökad kvalitet och samsyn i yrkesvalidering inom byggsektorn. Finansiering: Solna Stad, ESF.*	**Solna stad** *Nacka, Sundbybergs och Värmdö kommun, byggföretag såsom NCC, Peab, Rikshem, byggnadsindustrins yrkesnämnd, Byggnadsfackförbund, Arbetsförmedling, Storsthlm samt branschorganisationer*
SYVen *Syfte: Projektet erbjuder kompetenshöjning för studie- och yrkesvägledare för att ge dem verktyg och kunskap för att anpassa vägledningsmetoder efter den sökandes behov. Finansiering: Stockholms stad, ESF*	**Stockholms stad** *Kunskapscentrum Nordost*
Teknikcollege *Syfte: Förstudie för att mobilisera och kartlägga behov och intresse att starta ett Teknikcollege i Stockholms län i första hand med fokus på primärt yrkesinriktad vuxenutbildning och arbetsmarknadsutbildningar och andra eftergymnasiala yrkesutbildningar.* *Finansiering: Samverkansparter, Anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder*	**Region Stockholm** *Södertälje och Huddinge kommun*
USE – Utveckling socialt entreprenörskap *Syfte: Bidra till större kunskap hos offentliga aktörer och privat näringsliv för att öka samarbetet och affärerna med sociala företag och sociala entreprenörer.* *Finansiering: Region Stockholm, Länsstyrelsen, Tillväxtverket*	**Region Stockholm** *Länsstyrelsen i Stockholm, Stockholms Universitet*
Validering *Syfte: Medverka till att etablera effektiva strukturer för validering på regional nivå.* *Finansiering: Tillväxtverket*	**Region Stockholm** *Storsthlm, länets kommuner*
Vidga normen i praktiken *Syfte: är att kompetensstärka sysselsatta män och kvinnor om dessa begränsande normer med avseende på hudfärg och hur man arbetar med att motverka effekterna av dem. På så sätt bidrar projektet till att göra arbetsmarknaden i*	**Länsstyrelsen Stockholm** *8 arbetsgivare*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Stockholmsregionen mer inkluderande med avseende på hudfärg. *Finansiering: Länsstyrelsen Stockholm, ESF*	
Vux 2.0 *Syfte: VUX 2.0 innebär en kompetenshöjning för pedagogisk personal för att dessa ska få förbättrade möjligheter att använda de möjligheter som digital teknik ger att erbjuda en variation av pedagogiskt stöd för att möta varje elevs behov.* *Finansiering: Stockholms stad, ESF*	**Stockholms stad**
YFI *Syfte: Att genom en integrerad språk- och yrkesutbildning ge utrikes födda stärkta förutsättningar för hållbara anställningar. I detta syfte skapas en utbildningskedja med ett antal branschspår utformade efter arbetsmarknadens behov i samverkan med yrkesgymnasier och branschföretag.* *Finansiering: Stockholms stad, EU-medel/ESF.*	**Stockholms stad** *Yrkesgymnasier i Stockholms stad, branschföretag inom bygg-, restaurang-branschen och inom äldreomsorgen*
Utbildnings- och rekryteringsmässa Bazaren 2020 Syfte: Projektet ska bidra till att skapa möten som leder till att individer med en mindre säker ställning på arbetsmarknaden kan etablera sig på arbetsmarknaden, starta eget företag eller påbörja en utbildning som leder till jobb. Finansiering: Samverkansparter, Anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder	**Region Stockholm** Samverkansparter: Arbetsförmedlingen, Länsstyrelsen Stockholm, Metro Jobb, Nyföretagarcentrum, Stockholms stad, m.fl.

4 Nå en jämlik och förbättrad folkhälsa och bidra till att sluta hälsogapet

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Bullernätverket i Stockholms län *Syfte: Öka den regionala kompetensen inom bulleområdet och att skapa förutsättningar för att miljömålen för buller ska uppnås.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Länsstyrelsen Stockholm** *Region Stockholm, Stockholms Stad, Storsthlm*
Folkhälsopilot - Utveckla regional samverkan för god och jämlik hälsa *Syfte: Sedan januari har länsstyrelsen ett tvåårigt pilotuppdrag om folkhälsa, uppdraget handlar om att utveckla metoder och arbetssätt för samordning av ett regionalt arbete för en god och jämlik folkhälsa utifrån bestämningsfaktorerna i de åtta målområdena för folkhälsoarbetet.*	**Länsstyrelsen Stockholm** *Folkhälsomyndigheten, SKL, Storsthlm, Region Stockholm, RISE*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Finansiering: Länsstyrelsen Stockholm	
Förstudie kring etablering av Fritidsbanken i Stockholmsregionen *Syfte: Förstudien syftar till att utreda förutsättningar för samordning och etablering i Stockholms län. Fritidsbanken Sverige ideell förening samlar in och gratis lånar ut sport- och friluftsartiklar i syfte att alla ska ha samma förutsättningar att utöva och prova på olika fysiska aktiviteter.* *Finansiering: Samverkansparter, Hållbarhets- och skärgårdsanslag*	**Fritidsbanken Sverige ideell förening** *Stockholms stad, Sollentuna kommun, Skärholmens stadsdelsförvaltning, Tyresö kommun, Folksam Skanstull, Sörab, Upplands Väsby kommun, Botkyrka kommun, Svenska Turistföreningen*
Framtidens hälso- och sjukvård (genomförande) *Syfte: Planering och genomförande av framtidsplanen har skett stegvis sedan planen beslutades 2011. Genomförandet av planen sträcker sig fram till och med 2025 och sker i nära samverkan mellan vårdgivarna, hälso- och sjukvårdsförvaltningen, regionledningskontoret, Locum, kommunerna i länet och många fler aktörer.* *Finansiering: Region Stockholm, samverkansparter*	**Region Stockholm** *Vårdgivarna, Locum, länets kommuner, m.fl.*
God folkhälsa/Främja folkhälsa *Syfte: Den regionala prioriteringen om att minska hälsoklyftor i RUFS 2050 är ett gemensamt ansvar för många aktörer i länet. Inom Region Sthlm har Tillväxt- och regionplanenämnden och Hälso- och sjukvårdsnämnden ett särskilt ansvar att samverka med varandra och gemensamt samarbeta med kommunerna för att fånga både de hälsovårdsrelaterade och samhällsplaneringsbetingade aspekterna av denna prioritering.* *Finansiering: Region Stockholm, samverkansparter*	**Region Stockholm** *inom Region Stockholm, länets kommuner, m.fl.*
Guide för hälsofrämjande samhällsplanering *Syfte: Inventera om och hur aspekter av jämlik hälsa beaktas i samhällsplaneringen och vilka behov som finns av kunskapsstöd och verktyg inom området. Under det kommande året att ta fram en guide för hälsofrämjande samhällsplanering inom ramen för det EU-projekt som Folkhälsomyndigheten är engagerade i.* *Finansiering: Folkhälsomyndigheten*	**Folkhälsomyndigheten** *Kommuner, regioner och andra relevanta aktörer med kunskap om en hälsofrämjande och jämlik samhällsplanering*
Hälsofrämjande arbetsliv *Syfte: Syftet med den organisatoriska plattformen är att bidra till ett hållbart arbetsliv där fler är friska och kan arbeta kvar längre i arbetslivet. Genom en god hälsa får de anställda på så sätt en stärkt ställning på arbetsmarknaden.* *Finansiering: Samverkansparter, ESF*	**Nynäshamns kommun** *Järfälla och Nynäshamns kommun, Centrum för arbets- och miljömedicin (Region Stockholm), Södertörn och centrala*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
	fackliga samverkansorganen
Länsnätverket för strategiskt folkhälsoarbete *Syfte: Nätverket ska vara en mötesplats för samtal, samverkan och planering kring strategiska folkhälsofrågor i Stockholmsregionen.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm (HSF)** *inom Region Stockholm, Folkhälsomyndigheten, Länsstyrelsen Stockholm, Storsthlm*
Nätverk för hälsa *Syfte: Skapa regelbundna träffar för informations- och erfarenhetsutbyte, samordning och vid behov gemensamt utvecklingsarbete kring vissa sakfrågor eller aktiviteter.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm (CES)** *inom Region Stockholm, länets kommuner*
Strategi Psykisk hälsa *Syfte: Ta fram en tvärsektoriell strategi för att bättre kunna förebygga psykisk ohälsa samt främja psykisk hälsa. Tre huvudområden; Stärk vardagsmiljöerna så att de är hälsofrämjande, Agera tidigt, Sluta behandlingsgapen* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm (HSF)** *inom Region Stockholm*

5 Stärka förutsättningarna för alla barn och unga att gå vidare till studier och arbete

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
F I A *Syfte:. Målet för projektet är att nyanlända unga i åldern 15-24 år personer i högre utsträckning än idag ska gå vidare från språkintroduktionen till gymnasiet.* *Finansiering: Solna stad, ESF*	**Solna stad**
Rätt stöd för mig *Syfte:. Projektidén handlar om att hitta välfungerande sätt att ge stöd och insatser och skapa en hållbar och effektiv samverkansstruktur kring målgruppen unga och vuxna (16-35 år) med behov av samordnat stöd och/eller en funktionsnedsättning som påverkar arbets- eller studieförmågan.* *Finansiering: Samordningsförbundet Stockholms stad, samverkansparter, ESF*	**Samordningsförbundet Stockholms stad** *Region Stockholm, tre samordningsförbund, tio kommuner, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen*
Vägval unga nyanlända *Syfte: Målet för projektet är att nyanlända unga i åldern 15-24 år personer i högre utsträckning än idag ska gå vidare från språkintroduktionen till gymnasiet, Komvux eller att de påbörjar högre utbildning alternativt får arbete.*	**Nynäshamns Kommun** *Föreningslivet, sociala företag*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Finansiering: Nynäshamns kommun, ESF	

6 Stärka strategiska forskningsstråk och innovationsmiljöer

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Affärsutveckling och ökad affärsnytta genom digitalisering *Syfte: Genom att öka den digitala kompetensen hos medlemsföretagens ledningar och ta fram stöd för företag/företagare förväntas lönsamhet och tillväxt öka för deltagande företag med spridningseffekter till övriga företag då de får information och ser positiva resultat av projektet.* *Finansiering: Association of Trade Partners Sweden / Agenturföretagen i Sverige AB, Tillväxtverket*	**Association of Trade Partners Sweden / Agenturföretagen i Sverige AB** *Stockholm Fashion District (400 modeföretag)*
DigiMission *Syfte: Projektet förväntas resultera i ett bättre och mer sammanhållet stöd till industriella företag som ger företagen ökad förändringskraft och innovationsförmåga, vilket i sin tur bidrar till ökad konkurrenskraft.* *Finansiering: Samverkansparter, Tillväxtverket, anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder*	**Mälardalen Industrial Technology Center (MITC)** *Södertälje Science Park, Eskilstuna Fabriksförening, MDH Living Lab, Stiftelsen för Svensk Industridesign*
Frontrunners for sustainable innovation *Syfte: Projektets övergripande mål är att bidra till att fler test-och demomiljöer blir tillgängliga för SMF för att öka möjligheten till deltagande i FoU, innovationsinriktade upphandlingar, som leder till nya produkter och tjänster som kommersialiseras samt också när en exportmarknad.* *Finansiering: KTH, ERUF*	**KTH** *Urban ICT Arena*
Industrins förnyelse *Syfte: Reglabs lärprojekt Industrins förnyelse syftar till att öka kunskapen om de strukturella förändringarna i tillverkningsindustrin och hur dessa påverkar de svenska regionerna, samt hur utvecklingen kan följas i statistik och analys.* *Finansiering: Reglab, deltagande Reglab-medlemmar*	**Reglab** *Region Stockholm, Reglab-medlemmar*
Life Science strategi *Syfte: Region Stockholm arbetar för att regionen ska vara en ledande inom life-science. En långsiktig life-science-strategi som konkretiserar hur utvecklingen kan drivas framåt i bred samverkan fastställs under 2020.* *Finansiering: Region Stockholm, samverkansparter*	**Region Stockholm** *Regionala aktörer*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Nationell samverkan mellan innovationsplattformar för hållbara attraktiva städer *Syfte: Projektet knyter samman sex befintliga innovations-plattformar i Borås, Göteborg, Kiruna, Lund, Malmö och Stockholm i en samverkansprocess som syftar till att stärka de enskilda plattformarnas innovationsarbete och att bygga ett gemensamt horisontellt och vertikalt lärande. Målet för projektet är att effektivt sprida erfarenheter, lärdomar och lösningar för att undanröja hinder, bygga kapacitet och strukturer för innovationsledning för en hållbar utveckling av städer.* *Finansiering: RISE Research Institutes of Sweden AB, Vinnova*	**RISE Research Institutes of Sweden AB** *Region Stockholm, sex innovations-plattformarna i Borås, Göteborg, Kiruna, Lund, Malmö och Stockholm*
SWElife STHLM *Syfte: Projektets ska öka produktivitet och konkurrenskraft i små och medelstora företag, med färre än 250 anställda, (SMF) i regionens life science-sektor. Det ska göras genom att stödja företag tidigt i produktutvecklingsfasen.* *Finansiering: Region Stockholm, Karolinska institutet, ERUF*	**Region Stockholm**, *Karolinska Institutets innovationskontor*
Regional digitaliseringskoordinator *Syfte: Med beaktande av de regionala förutsättningarna, bidra till övergripande och strategisk samordning och samverkan mellan relevanta aktörer i de av regeringen utpekade digitaliseringsfrågor samt inom ramen för detta främja användningen av digitala arbetssätt, verktyg och tjänster.* *Finansiering: Region Stockholm, Tillväxtverket*	**Region Stockholm** *andra regioner*
Samverkan för fordonsindustrin i Stockholm och Östra Mellansverige *Syfte: Fordonsindustrin är en näring av stor betydelse såväl ekonomiskt som med avseende på arbetstillfällen. Projektet syftar till att stärka samverkan mellan industri, akademi och offentliga aktörer för att gemensamt möta de utmaningar fordonsindustrin ställs inför genom den strukturomvandling som drivs på av digitalisering och globalisering.* *Finansiering: Samverkansparter, anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder, ansökt ERUF (nationellt)*	**Region Stockholm** *Region Västmanland, Region Sörmland, Region Uppsala och Region Örebro län*
Utveckling av den regionala stadskärnan Flemingsberg *Syfte: I linje med beslutat utvecklingsprogram – Flemingsberg där kunskap och kreativitet möts i södra Stockholm – samt handlingsplan för Flemingsberg arbeta med utvecklingen av Flemingsberg.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Region Stockholm, Huddinge kommun, Botkyrka kommun**

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Urban ICT Arena *Syfte: En öppen arena i Kista för medskapande projekt mellan företag, offentlig sektor och akademi. Samlar projekt som drar nytta av och vidareutvecklar lösningar ovanpå en testbädd av olika digitala infrastrukturer.* *Finansiering: Stiftelsen Electrum, STING, anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder*	**Stiftelsen Electrum, STING** Olika företag, offentliga aktörer och akademin

7 Stärka den internationella ställningen genom fler etableringar, besök och ökad internationell handel

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Affärsutvecklingscheckar Internationalisering *Syfte: Affärsutvecklingschecken syftar till att stärka konkurrenskraften och tillväxten i SMF-företagen som vill nå nya marknader eller förbereda sig inför Brexit.* *Finansiering: Affärsutvecklingscheckar (Region Stockholm)*	**Region Stockholm** *Almi Företagspartner Stockholm Sörmland Stockholm, Business Sweden, Exportkreditnämnden, Enterprise Europe Network genom RISE, Företagarna*
Almi Invest Stockholm Fond II *Syfte: Det övergripande målet med satsningen är att säkerställa en långsiktig kapitalförsörjning i regionen.* *Finansiering: ERUF samt anslag 1:1 regionala tillväxtåtgärder*	**ALMI Invest Stockholm AB**
Connect Sweden *Syfte: Syftet är att gemensamt verka för att förbättra internationella flygförbindelser till Stockholm* *Finansiering: Swedavia, samverkansparter, Region Stockholm*	**Swedavia** *Region Stockholm, Stockholm Business Region, Visit Sweden, Länsstyrelsen Stockholm*
CPMR, Baltic Sea Commission, Maritima arbetsgruppen *Syfte: Inom medlemskapet för Baltic Sea Commission och CPMR arbetar Region Stockholm i Baltic Sea Commission Maritime Working Group med fokus på hållbar besöksnäring.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Baltic Sea Commission** *Baltic Sea Commissions medlemsregioner*
Metodik för ökad konkurrenskraft, tillväxt och sysselsättning i SME *Syfte Projektet syftar till att utveckla metoder för att: 1. Effektivt kommunicera investeringsmöjligheter i innovativa SME till utländska investerare och industriella samarbetspartners 2.*	**Stockholm Business Region Development AB**

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Identifiera, attrahera och underhålla olika typer av utländskt kapital som saknas i regionen. *Finansiering: Stockholm Business Region Development AB, ERUF*	
STHLM GLOBAL *Syfte: STHLM GLOBAL är den regionala exportsamverkan i Stockholms län. Regional exportsamverkan utgör en del av den nationella exportstrategin och syftar till att underlätta för företag som vill växa på en internationell marknad att hitta relevant stöd, för att därigenom stärka företagens internationella konkurrenskraft och bidra till att öka exporten.* *Finansiering: Samverkansparter, Tillväxtverket*	**Region Stockholm** *Almi Företagspartner Stockholm Sörmland, Stockholms Handelskammare, Business Sweden, Exportkreditnämnden, Svensk Exportkredit, Enterprise Europe Network genom RISE, Företagarna*
Tillväxt Sthlm *Syfte: Projektet ska främja etablerade företag i deras tillväxtfas och stödja företagen i att utveckla nya affärsmöjligheter, öka sin omsättning och/eller nå en internationell marknad. Det övergripande målet är att öka antalet företag som växer hållbart i regionen samt att stärka företagens internationella konkurrenskraft.* *Finansiering: ALMI Företagspartner Stockholm Sörmland AB, ERUF*	**ALMI Företagspartner Stockholm Sörmland AB**
Regional näringslivs- och tillväxtstrategi Syftet med strategin är att attrahera fler företag och ge dem bättre förutsättningar att etablera sig och växa i Stockholmsregionen och stärka Stockholmsregionens internationella konkurrenskraft. Finansiering: Region Stockholm, samverkansparter, anslag 1:1-regionala tillväxtåtgärder	**Region Stockholm** Samverkansparter, Stockholms Busiines Region, Stockholms Handelskammare, m.fl. Kopplas även till prio: till alla andra prioriteringar.
Stockholm Archipelago *Syfte: Stockholm Archipelago (SA) är en långsiktig regional samverkan med syfte att skapa förutsättningar för en starkare besöksnäring i Stockholms skärgård, året runt.* *Finansiering: Stockholms stad/Visit Stockholm, samverkansparter, Hållbarhets- och skärgårdsanslaget*	**Stockholms stad/Visit Stockholm** *Region Stockholm, Norrtälje, Östhammar, Österåkers, Vaxholms, Nacka,* *Värmdö, Haninge och Nynäshamns kommun, Skärgårdsstiftelsen i Stockholms län*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Nulägesanalys av besöksnäringen i Stockholmsregionen *Syfte: En samlad bild över besöksnäringen i Stockholms län. Resultatet av analysen ska ligga till grund för beslut, underlag och prioriteringar.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm**

8 Öka de eldrivna person- och varutransporterna

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
ERUF-ansökan för fossilfritt 2030 *Syfte: Att ansöka om ERUF-medel för att i regional samverkan arbeta för att ställa om transportsektorn i länet i syfte att nå 2030-målet (70 % reduktion av växthusgaser i transportsektorn). Ansökan görs sannolikt för två delprojekt: Hållbart resande och Fordon, drivmedel och infrastruktur.* *Finansiering: Samverkansparter, ERUF*	**BioDriv Öst, Stockholms stad** *Storsthlm, Länsstyrelsen Stockholm, Region Stockholm, Energi- och klimatrådgivningen, ResSmart mfl samt länets kommuner*
EV Energy – Interreg Europe-projekt som pågår 2017–2021 *Syfte: Internationellt lärande och utbyte för att driva på för att öka de eldrivna person- och varutransporterna i Stockholmsregionen.* *Finansiering: Samverkansparter, Interreg Europe*	**Region Stockholm** *Länsstyrelsen och Storsthlm, samt Barcelona handelskammare, Kaunas tekniska universitet, Green IT Amsterdam och Province of Flevoland.*
Fixa laddplats *Syfte: Energi- och klimatrådgivningen är en opartisk och kostnadsfri service från kommunerna i syfte att hjälpa till att minska energianvändning och miljöpåverkan. Fixa Laddplats är ett projekt som syftar till att öka antalet laddplatser för elfordon som finansierats av Klimatklivet.* *Finansiering: Klimatklivet*	**Energi och klimatrådgivningen** *Naturvårdsverket, alla Stockholms län kommuner samt Håbo kommun, HSB och Riksbyggen*
Miljöbilar i Stockholm *Syfte: Verksamhet inom Stockholms stad med uppdrag att öka andelen miljöbilar i Stockholm både inom stadens verksamhet och invånare. Driver ett flertal projekt, arbetar med kunskapsspridande seminarier och sprider information till verksamhetsutövare, inklusive elnätsbolag, och medborgare.*	**Stockholms stad** *Elnätsbolag, invånare, andra kommuner, egen verksamhet m.fl.*
Regional plan för infrastruktur för förnybara bränslen och elfordon, klar i början av 2020	**Länsstyrelsen Stockholm**

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Syfte: Regeringsuppdrag som syftar till snabbare omställning av transportsektorn. Oklart fortfarande hur planen ska genomföras i regional samverkan. *Finansiering: Samverkansparter*	*Region Stockholm, Storsthlm, Trafikverket Region Stockholm, länets kommuner*
Rapport kraftförsörjning ÖMS *Syfte: Konsultuppdrag som ska beskriva regionerna i ÖMS nuläge och framtid gällande kraftförsörjning. Gällande det framtida effektbehovet ska en rad områden uppskattas, däribland elektrifieringen av transporter.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Region Sörmland** *Region Stockholm, Region Uppsala, Region Örebro, Region Västmanland, Region Östergötland, Region Gävleborg*
Pilotprojekt elväg Norviks hamn *Syfte: Att utreda nya finansieringsmöjligheter samt lämplighet för elväg från Norviks hamn.* *Finansiering: Samfinansiering*	**Trafikverket** *Region Stockholm, Nynäshamn kommun, Haninge kommun, m.fl.*

9 Utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor

Pågående insatser inom regional prioritering

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Data-driven energieffektiviseringsplanering *Syfte: KTH driver ett projekt där de utifrån bland annat energide-klarationer kan beräkna energivinster vid renoveringar av befintligt bostadsbestånd. Detta ska mynna ut i ett planeringsverktyg.* *Finansiering: E2B2 Forskningsprogram, samverkansparter*	**KTH** *Region Stockholm, Sweco, Stockholm Exergi, Vattenfall, Stockholm Stad, Lassila & Tikanoja AB, ElectriCity, Energimyn-digheten, Familjebostäder m.fl.*
Kunskapsinnehåll i de regionala stadskärnorna *Syfte: ta reda på hur utbildningsnivån är i de regionala stadskärnorna, matchning, utbildningsaktörer, in- och utpendling på olika utbildningsnivåer etc.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Huvudman** *Samverkansparter: Nätverket för Regionala stadskärnor*
MATLUST Södertälje SciencePark *Syfte: Syftet med projektet är hållbar tillväxt hos SME- företag inom livsmedelsnäringen och stödja framtagandet av innovativa produkter och tjänster som främjar miljö och hälsa.* *Finansiering: Södertälje kommun, ERUF*	**Södertälje kommun** *Samverkansparter: KTH, Acturum Biovation, Saltå Kvarn m.fl.*
Näringslivsstatistik i de regionala stadskärnorna *Syfte: Uppföljning hur det går för näringslivet i de regionala stadskärnorna, vilka branscher växer, branschspecialisering, pendling etc.* *Finansiering: Region Stockholm*	**Region Stockholm** *Nätverket för Regionala stadskärnor*

Rubrik *Syfte och finansiering*	**Huvudman** *Samverkansparter*
Nätverket för regionala stadskärnor *Syfte: Verka för att utveckla regionala stadskärnor som är klimat- och resurseffektiva, har ett högt innehåll av näringsliv, stadskvaliteter och annan service, samt att verka för att genomföra den rumsliga inriktningen i RUFS 2050.* *Finansiering: Region Stockholm, samverkansparter*	**Region Stockholm** *Inom Region Stockholm – Kulturförvaltningen, Trafikförvaltningen och Tillväxt- och regionplaneförvaltningen, samt kommuner med regionala stadskärnor, Trafikverket, Länsstyrelsen Stockholm, Storsthlm m fl.*
SmartEdge – Interreg Europe-projekt *Syfte: Internationellt utbyte och lärande för att driva på arbetet med att utveckla klimat- och resurseffektiva attraktiva regionala stadskärnor.* *Finansiering: Samverkansparter inkl Region Stockholm, Interreg Europe*	**Region Stockholm** *Nätverket för regionala stadskärnor samt samverkansparter från Akershus, Krakow, Brandenburg, Milano, Barcelona*
ÖMS- nodstadsuppdraget *Syfte: Ta fram kunskapsunderlag inför fortsatt dialog och samverkan kring stadsutvecklingens betydelse för att stärka regionala och storregionala samband i enlighet med målen i ÖMS 2050.* *Finansiering: Samverkansparter*	**Region Stockholm** *Regionerna Gävleborg, Uppsala, Västmanland, Sörmland, Östergötland, Örebro samt Mälardalsrådet*

Bilaga 2 Indikatorer EU-jämförelse

Indikator
Det är lätt att hitta bostad

Plats 2015: ⑥ ⇩ ❽ Eurostats *Urban Audit Perception Survey* är en intervjuundersökning som syftar till att fånga invånarnas uppfattning om livskvalitet i sina respektive städer. År 2015 instämde sju procent av invånarna i Stockholm (staden) i påståendet: *Det är lätt att hitta bra bostäder till ett acceptabelt pris*. Det är tre procentenheter lägre än 2012, och 7,5 procentenheter lägre än 2009. Mellan åren 2009 och 2015 sjönk andelen som instämmer i påståendet mest i Berlin, med 41 procentenheter, ned till 10 procent. Paris och München placerar sig sist, där fyra procent instämmer i påståendet. Bilden stämmer överens med bostadssituationen i Stockholmsregionen. För att Stockholmsregionen på sikt ska få en bättre placering i denna europeiska jämförelse är genomförandet av den regionala prioriteringen *Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer* av stor betydelse.

Indikator
Förväntad medellivslängd

Plats 2017: ④ ⇨ ❹ Stockholmsregionen låg 2017 precis under toppskiktet, på en femteplats, bland jämförelseregionerna vad gäller förväntad medellivslängd (82,9 år). Paris hade den högsta (83,4 år) och Köpenhamn den lägsta (80,8 år). Den beräknade medellivslängden i Stockholmsregionen har ökat med drygt ett och ett halvt år mellan 2007 och 2017. Ökningen har varit relativt jämn över hela den observerade perioden. Trots att det finns en del mer eller mindre kraftiga fluktuationer mellan åren är trenden positiv för samtliga regioner i jämförelsen.

Indikator
Sysselsättningsgraden

Plats 2018: ② ⇧ ❶ I jämförelse med de europeiska storstadsregionerna har Stockholmsregionen under den senaste tioårsperioden legat med i toppskiktet vad gäller sysselsättningsgrad. Särskilt kvinnors sysselsättningsgrad sticker ut där Stockholm har presterat väl under en längre tid. Stockholm har tillsammans med München och Oslo en sysselsättningsgrad över 80 procent. I Stockholmsregionen sjönk sysselsättningsgraden med drygt 2 procentenheter mellan 2008 och 2010. Därefter har regionen haft en god sysselsättningsutveckling. Under perioden 2010–2017 ökade sysselsättningsgraden för kvinnor i Stockholm med 3,7 procentenheter och för män med 2,4 procentenheter. Förutom konjunkturläget kan sysselsättningsgraden påverkas av befolkningens åldersfördelning, hur många som deltar i gymnasial eller eftergymnasial utbildning, hur väl arbetsmarknaden

fungerar och hur olika arbetsmarknadspolitiska program är utformade. I Sverige räknas till exempel en del av dem som deltar i arbetsmarknadspolitiska program som sysselsatta, vilket inte är fallet i alla länder.[22]

Indikator
Arbetslöshet

Plats 2018: ⑩ ⇧ ❽ Bland unga i Stockholmsregionen var arbetslösheten 16,7 procent 2018, vilket placerar Stockholmsregionen i mitten bland jämförelseregionerna. Barcelona (30,4 procent), Milano (22,9 procent), Paris (22 procent) är de regionerna som presterar sämre än Stockholm. Det går inte att skönja ett entydigt mönster i utvecklingen av ungdomsarbetslöshet bland regionerna. Vissa regioner drabbades hårt av finanskrisen 2008, vilket också statistiken illustrerar. Här sticker Barcelona och Dublin ut. I andra fall, exempelvis München och Oslo har utvecklingen sett annorlunda ut.

Indikator
Unga som varken arbetar eller studerar

Plats 2017: ⑤ ⇨ ❺ Stockholmsregionen har haft en hög tillväxt och således är det anmärkningsvärt att arbetslösheten, trots en nedåtgående trend, fortfarande är på en relativt hög nivå. Man ska dock ha i åtanke att det kan vara så att fler som studerar i Stockholmsregionen, i jämförelse med övriga regioner, väljer att söka jobb och därmed finns med i statistiken. Detta kan beaktas genom att andelen unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) studeras. I Stockholmsregionen uppgår andelen UVAS till 5,8 procent 2017, vilket är markant lägre än den uppmätta arbetslösheten för gruppen. Stockholmsregionen har den femte lägsta andelen UVAS av jämförelseregionerna.

Indikator
Utrikes födda anses vara välintegrerade

Plats: ○ ⇨ ○ Vad gäller påståendet i Eurostats undersökning Quality of Life in European Cities[23] om att *utrikes födda (foreigners) som bor i staden är välintegrerade* låg Stockholm (staden) år 2015 på tionde plats, med 38 procent som instämmer med påståendet. I Köpenhamn och München, som har den högsta andelen, instämmer 58 procent i påståendet. Sverige och Stockholmsregionen har under de senaste åren tagit emot en relativt större andel flyktingar jämfört med andra europeiska länder och regioner. I en europeisk jämförelse är utmaningen att få ett inkluderande samhälle där-

[22] *www.ekonomifakta.se.*
[23] *Quality of Life in European Cities 2015.*

med relativt större i Stockholmsregionen. I samma undersökning instämmer dock 85 procent av respondenterna från Stockholms kommun att närvaron av utrikes födda är bra för staden.

Indikator
Bruttoregionalprodukt

Plats 2017: ○⇩○ Bruttoregionalprodukt (BRP) är ett mått på den totala ekonomiska aktiviteten i en region under en tidsperiod, vanligen ett år. En hög BRP per capita är en indikation på en hög produktivitet i regionen. Det kan uttryckas som värdet av total konsumtion av varor och tjänster, bruttoinvesteringar samt export minus import. När BRP ökar är det en indikation på ekonomisk tillväxt i regionen. Stockholmsregionen har i jämförelse med 10 europeiska städer den sjunde högsta bruttoregionalprodukten per capita där Dublin följt av Paris och München intar de tre topplaceringarna. Stockholm placerar sig före Helsingfors, men något efter både Köpenhamn och Oslo.[24]

Indikator
Befolkning med högre utbildning

Plats 2018: ○⇨○ En hög andel högskoleutbildade ökar en regions attraktionskraft och är en viktig förutsättning för att företag och organisationer ska stanna kvar eller välja att etablera sig i en region. I Stockholmsregionen var 52 procent av 25–64-åringarna högutbildade år 2018. Bara Oslo och Helsingfors har en högre andel högskoleutbildade invånare. Andelen högutbildade kvinnor i regionen är högre än andelen högutbildade män, vilket också visar sig inom samtliga regioner förutom München där fler män än kvinnor är högutbildade. Betydelsen av att ha en hög andel högskoleutbildade kommer sannolikt även fortsättningsvis vara en faktor för Stockholmsregionens attraktivitet. Med många kunskapsintensiva företag inom en rad olika branscher kommer en ökad andel högskoleutbildade vara avgörande för konkurrenskraft och tillväxt i Stockholmsregionen.

Indikator
FoU-investeringar

Plats 2016: ○⇨○ Jämfört med år 2009 då Stockholmsregionen låg på fjärde plats vad gäller FoU som andel av BRP (3,6 procent), ökade regionens investeringar i FoU till 3,9% år 2013. År 2016 tappade regionen marginellt till 3,8%, men låg ändå klart före Helsingfors som samma år kom upp 3,5 % som andel av BRP. Enligt EU:s 2020-strategi ska FoU-investeringar som andel av BRP uppgå till minst 3 procent. FoU-investeringarna i Stockholmsregionen har under en längre tid uppfyllt detta mål.

[24] *I jämförelsen används PPS (power purchasing standard) är en artificiell valuta för att jämföra regionernas BNP.*

Indikator
Utsläpp av växthusgaser

Plats 2017: ○⇨○ De siffror som är tillgängliga och kan användas för europeiska jämförelser är framtagna per land och inte per region. Vid jämförelse med övriga länder, i vilka de storstadsregioner som Stockholmsregionen jämförs med ligger, hade Sverige år 2017 det lägsta koldioxidutsläppet (5,5 ton per år och invånare) jämfört med Irland som hade det högsta (13,6 ton per år och invånare). Sveriges sjunkande växthusgasutsläpp visar att tillväxt och minskade utsläpp går att förena. Sedan år 2010 har Sveriges koldioxidutsläpp minskat med 23 procent. Men trots att Sverige och Stockholmsregionen har förhållandevis låga utsläpp i en europeisk jämförelse krävs ett kraftfullt fortsatt arbete för att nå de uppsatta nationella och regionala klimatmålen.

Indikator
Andel förnybar energi

Plats 2016: ○⇨○ När Sverige jämförs med de länder i vilka jämförelseregionerna är hemmahörande uppvisas stora skillnader vad gäller andelen förnybar energi i förhållande till respektive länders totala energiförbrukning. Andelen förnybar energi av den totala energiförbrukningen har dock ökat i samtliga länder sedan år 2008. Norge har den högsta andelen förnybar energi. Sverige har under perioden 2008 – 2016 legat på andra plats. För 2016 uppgick andel förnybar energi upp till 53,8 procent. Det är främst de nordiska länderna som visar på hög andel av förnybar energi i slutkonsumtionen.

§ 31
Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

TRN 2019–0195

Ärendebeskrivning

Den 12 juni 2018 fick tillväxt- och regionplanenämnden i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, under 2019–2026 följa upp RUFS 2050 och att årligen rapportera till regionfullmäktige (LS 2015–0084, LS 2018–0279). Rapporten *Läget i Stockholmsregionen 2019* har sammanställts i samarbete med regionledningskontoret. Uppföljningsrapporten skickas vidare till regionstyrelsen inför beslut i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-02-10.
Rapport *Läget i Stockholmsregionen 2019*, 2020-02-10.

Förslag och yrkande

Ordförandes förslag om bifall till förvaltningens förslag.
S-ledamöterna yrkar bifall till sitt förslag till tilläggsbeslut.

Proposition

Ordförande ställer proposition på sitt förslag till beslut och finner att förslaget har fått bifall av nämnden. Ordförande ställer proposition på S-ledamöternas yrkande och finner att yrkandet inte har fått bifall av nämnden.

Beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden beslutar följande:

1. Rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019, TRN 2019–0195, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.
2. Regionstyrelsen föreslås att föreslå regionfullmäktige att godkänna rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019, TRN 2019–0195.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Reservation

S-ledamöterna reserverar sig till förmån av sitt yrkande

Särskilt uttalande

S-ledamöterna lämnar ett särskilt uttalande
V-ledamöterna lämnar ett särskilt uttalande

Beslutsexpediering:
Regionstyrelsen
Akt

Tillväxt- och regionplanenämnden

FÖRSLAG TILL BESLUT
2020-02-20

Socialdemokraterna

Ärende 10
TRN 2019-0195

Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

För oss Socialdemokrater är en av politikens viktigaste mål att minska och motverka klyftorna i samhället genom att föra en aktiv jämlikhets- och jämställdhetspolitik.

Vi oroas mycket över att det nu finns tydliga signaler på att skillnaden i förväntad livslängd mellan olika kommuner och kommundelar i vår region ökar. Likaså att skillnaden i förväntad livslängd mellan olika socioekonomiska grupper också ökar.

Som exempel vet vi genom data från Region Stockholms ”Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin” att 34 procent av dödsfallen från den fattigaste femtedelen i vår region inte hade skett om de tillhört den rikaste femtedelen. Den har dock sjunkit på en tioårsperiod men nu finns signaler att de ökat de senaste åren vilket gör att man kan anta att trenden brutits.

Vi kan också notera att i rapporten ”Läget i Stockholmsregionen” presenteras inte data om skillnaderna i förväntad livslängd. Endast data att den totala livslängden ökat har presenteras. Vi tror så klart att detta bara är ett misstag och hoppas genom vårt förslag till beslut att rapporten kan kompletteras innan den går vidare till fullmäktige.

Vi tycker att förvaltningens förslag till tre regionala prioriteringar som ska ha större fokus under 2020-2021 är bra. Men vi vill också komplettera med just punkten ”Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länge ska minska”.

Med bakgrund i ovanstående föreslår vi Tillväxt- och regionplanenämnden besluta godkänna rapporten och tillsända den till fullmäktige under förutsättning

Att den kompletteras med data om hur skillnaderna i förväntad livslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner förändrats

Att punkten ”Skillnaderna i förväntad medellivslängd mellan olika socioekonomiska grupper och kommuner i länge ska minska” läggs till bland regionala prioriteringarna som ska ha större fokus under 2020-2021.

Tillväxt- och regionplanenämnden

Socialdemokraterna

SÄRSKILT UTTALANDE
2020-02-20

Ärende 10
TRN 2019-0195

Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

Det är alltid intressant att läsa ”Läget i Stockholmsregionen” eftersom det täcker stora delar av det som är grundläggande för Stockholmsregionens framtid och utveckling.

Mycket är bra i vår region, men det är några saker som vi vill lyfta där rapporten visar att det går åt fel håll.

Det absolut mest påfallande är att det inte byggs tillräckligt med bostäder, målet på 22 000 nya bostäder per år är långt ifrån uppnått. Därför är det bra att ökat bostadsbyggande kommer ha stort fokus 2020-2021.

Vi är också bekymrade över att det fortfarande är skillnader hos ungdomar gällande gymnasieexamen, beroende på var man bor och vilka föräldrar och bakgrund man har. Denna klassbetingande skillnad måste åtgärdas.

Det är oroväckande att antal nystartade företag går nedåt, om än marginellt, och att målet inte nås.

SÄRSKILT UTTALANDE

Stockholms läns landsting

Tillväxt och regionplanenämnden

2020-02-20

Vänsterpartiet

Ärende nr 10

TRN 2019-0195

Läget i Stockholmsregionen 2019 – uppföljning av RUFS 2050

Vänsterpartiet tackar för uppföljningsrapporten av RUFS 2050 som visar utvecklingen av vår region. Dock saknar vi tydlig uppföljning inom flera områden och vi är direkt bekymrade över länets bostadsförsörjning och att medellivslängden bland kvinnor i arbetaryrken sjunker. Vi kan inte bara blunda för att utbildningsnivån avgör människors levnadsvillkor och att de skillnaderna nu verkar ha förvärrats. Med detta särskilda uttalande vill vi lyfta fram vad vi anser saknas i uppföljningen och särskilt betona några områden. Vi vill också konstatera att politiken i allt för lång tid har trätt tillbaka till förmån för marknadslösningar och att det är ett bärande skäl till den dåliga måluppfyllelsen. Region Stockholm skulle behöva återta de politiska verktyg som borgarna lämnat till marknaden, något som också skulle behövas på kommunal och statlig nivå.

Bostadsmålen

Det är allvarligt att vi ännu ett år inte når målen gällande bostadsbyggandet. Vi har en allvarlig bostadsbrist i Stockholm, särskilt om vi inte räknar behoven utifrån marknadstermen efterfrågan. En viss förklaring ligger i förseningar som beror på att tunnelbaneprojekt blir försenade och för att det är ett högt tryck på kommunernas planeringsenheter. Men det beror också på att man litar i allt för hög grad på att marknaden ska lösa det som är våra behov. Stockholmsöverenskommelsen med både kollektivtrafik och bostäder är bra, men det finns problem i konstruktionen. Att kommunerna inom överenskommelsen ska vara med och delfinansiera tunnelbanans utbyggnad är kanske inte rent moraliskt en dålig tanke. Men effekten av den finansieringsmodellen visar att dessa kommuner löser de kostnaderna genom att sälja mark dyrt till de som ska bygga bostäder. Där låser man in sig i ett prisläge där marknaden idag är mättad. Lite finare och dyrare bostadsrätter blir inte sålda och det är en delförklaring till att bostadsbyggandet har avtagit.

Efterfrågan på hyresrätter är däremot fortsatt hög och även lite dyrare hyresrätter som produceras blir uthyrda. Men det stora behovet är hyresrätter som utan att tulla på byggnormer ändå kan hyras av personer med osäkrare och lägre inkomster och för de som har behov av att flytta från trångboddhet. Därför skulle det behövas ett omtag i bostadsplanerandet i kommunerna och en ny strategi för att i huvudsak bygga hyresrätter till rimliga priser. Då skulle byggtakten kunna öka igen och vi skulle kunna komma närmare målen. Vi tror att både kommunerna och regionen skulle behöva ta ett betydligt större politiskt ansvar för bostadsbyggandet genom att allmännyttan tillåts växa rejält och man bör se över om man kan starta ett regionalt bostadsbyggarföretag. Vi tror också att det är nödvändigt att samarbeta med den statliga nivån och se över hur subventioner och statsbidrag ser ut. T.ex. borde alla medel riktas för att stimulera att hyresrätter till rimliga priser byggs i högre utsträckning än bostads- och äganderätter. Att vi har gått från att bostadsbeståndet 1990 bestod av 60% hyresrätter till att det idag består av 36% hyresrätter

är en utveckling i fel riktning. Vi behöver få stopp på ombildningar och istället bidra till att en betydande majoritet av nyproduktionen består av hyresrätter.

Klimat
I uppföljningen av den Regionala uppföljningsplanen saknas helt bedömningar av vattenfrågan i stort som blir allt mer problematisk p.g.a. dels tilltagande torka orsakad av högre avdunstning till följd av ökad temperatur, dels stigande havsnivåer. Det förra skadar skogs- och jordbruk och lokala vattentäkter och det senare innebär tilltagande översvämningar och risk för eliminering av regionens huvud-vattentäkt redan om 30 år.

Vattenkvalitén i sjöar, vattendrag och kuster regleras av Miljöbalken och alla vatten ska vara åtgärdade senast 2027. Nästan inga av våra vatten är godkända och här återstår ett betydande arbete som också kräver utökad rening av avlopps- och dagvatten och en uppföljning av fågel- och fiskdöden längs våra kuster. Den av myndigheterna kontrollerade uppföljningen av detta arbete (VISS; se nätet) borde ingå som ett enkelt och självklart delmål i Regionens arbete.

Som vi framfört tidigare är det positivt att Region Stockholm inrättat ett klimatkansli och vi är övertygande om att mycket bra klimatarbete kan drivas därifrån. MEN klimatfrågan är global och behöver drivas från många håll samtidigt. Vi ser som självklart att alla regions Stockholms nämnder och förvaltningar aktivt arbetar med klimatfrågan och att det måste ske förändringar och minskningar i utsläppen i närtid.

Folkhälsa
Även om förväntad medellivslängd för dom flesta ökar i Stockholms län och är bland de fyra högsta i landet så visar Folkhälsorapport 2019-Stockholm att relativa risken att dö i förtid har ökat för de med lägst inkomst. Det skiljer sig också stort var man bor

Enligt Karolinska Institutets folkhälsoakademi skiljer det 18 år i medellivslängd mellan en kortutbildad person i Vårby i Huddinge kommun och en högutbildad i Danderyd.
I uppföljningen saknar vi att få se statistik på hur medellivslängden ser ut i förhållande till utbildning/socioekonomiska grupper och kommuner.

Att andelen gymnasieelever som inom tre år fullföljer utbildningen går i rätt riktning är bra men det är oroande att det skiljer sig från vilken kommun man bor i där Värmdö Kommun hade högst andel elever 88,3 % och Järfälla kommun lägst andel elever 54%.

Utbildningsnivå är en av de stora faktorerna till framtida hälsa som påverkar din medellivslängd.

Arbetsmarknaden är krävande och i Stockholms län kräver majoriteten av jobb eftergymnasial utbildning. Att elva procent av skoleleverna i länet inte når målen i årskurs 9 och att 21 procent riskerar att aldrig slutföra en treårig gymnasieutbildning är oroande. (Folkhälsorapport 2019 Stockholm län)

Att förvärvsfrekvensen ligger över riksgenomsnittet 80,2 procent år 2017 är bra men likaså här skiljer förvärvsfrekvensen mellan kommuner, mellan kvinnor och män och mellan svensk- och utrikesfödda. Och oerhört oroande att utrikes födda kvinnor har väsentligt lägre arbetskraftsdeltagande än både utrikesfödda män och inrikesfödda kvinnor.

Vi efterfrågar också att se siffror på olika anställningsformer då det har påverkningar på folkhälsan.

Tidsbegränsade anställning är tex vanligare bland kvinnor. År 2018 har 16 procent bland kvinnor och 12 procent bland män en tidsbegränsad anställning. Andelarna har ökat något sedan 2005. Det finns även tecken på att det inom gruppen med tidsbegränsade anställning har skett en förskjutning från vikariat till behovsanställning. (Folkhälsorapport 2019 Stockholms län)

Sammantaget kan man konstatera att målet om en öppen, jämställd, jämlik och inkluderande Region går åt fel håll. Hur långt och friskt liv du får beror på vilken utbildningsnivå du har. Medellivslängden för den grupp som har lägst inkomst i Stockholm har gått tillbaka.

Trafik

Det mest väsentliga som Region Stockholm kan bidra med för att minska regionens klimatpåverkan är att öka kollektivtrafikens andel av de motoriserade resorna. Tyvärr visar årets uppföljning av RUFS 2050 på att andelarna som reser med kollektivtrafiken inte ökar. Av de motoriserade resorna så utgör resor med kollektivtrafik 49 procent av resorna. Så 51 procent av de motoriserade resorna görs med bil. det är för mycket för en region med så pass väl utbyggd kollektivtrafik. Andelen resor med cykel ligger på låga 7 procent. Målsättningen i den regionala cykelplanen är att andelen cykelresor i länet ska utgöra 20 procent år 2030. Dit är det långt.

Dessutom saknas mätdata, då resvaneundersökningar sker endast vart femte år så nuvarande siffror är från 2015. År 2019 gjordes en resvaneundersökning men siffrorna är inte sammanställda ännu så den kommer först 2020. Det är illa att vi inte har aktuella siffor. Region Stockholm är en så pass stor region och våra resmönster är så oss viktiga för landets totala utsläpp att vi borde ha mätmetoder för att kunna följa upp kollektivtrafikandelar på årlig basis. Om vi inte har mätetal, hur ska vi veta om vi är på rätt väg?

Enligt trafikförvaltningens siffror når inte ens kollektivtrafiken på land upp till målet för året och ökar bara med 1, 3 procent jämfört med 2018, vilket är något mindre än befolkningsökningen. Dessa siffror tyder på att vi inte närmar oss målet om en ökning av andelen kollektivtrafikresor med 5 procentenheter till 2030, utan tvärtom. Vi i Vänsterpartiet anser att det är tydligt att det inte räcker utan att arbetet måste trappas upp avsevärt för att bidra till den nödvändiga klimatomställningen. Ett arbete som vi anser dessutom borde ta sikte på en ökning med 10 procentenheter till 2030.

Region Stockholm är nu region och förfogar över ytterligare möjligheter att styra utvecklingen att kommunernas bostadsbyggande och Regions Stockholms utbyggnad av kollektivtrafik går hand i hand. Även Tillväxt- och regionplaneförvaltningen lyfter vikten av att styra mot ett transportsnålt samhälle. Vi har inte råd, med skenande klimatkris och de begränsade ekonomiska resurserna, att bygga in oss i bilberoende och ohållbara transport- och boendestrukturer. Det är t ex. oroande att utvecklingen stannat av när det gäller restidskvot mellan regionala stadskärnor. I dagsläget nås målet om en konkurrenskraftig restidskvot i sju av tolv reserelationer mellan de regionala kärnorna på den södra sidan och sex av tolv på den norra sidan.

Utsläppen av växthusgaser går enligt uppföljningen ner, men det finns stora utmaningar på klimatområdet. Stockholmsregionen har en utpräglad tjänstesektor, produktion har för länge sedan flyttat till andra delar av världen. Därför är det så orättvist och missvisande att mäta utsläppen som produktionsutsläpp, eller utsläpp genererade inom den geografiska region Stockholm och inte ta med de utsläpp som skapas av våra flygresor utanför regionen och vår konsumtion, som produceras utanför regionen men konsumeras här. Vi är glada för att ett konsumtionsperspektiv finns med i RUFS och i RUFS-uppföljningen och ser som oerhört

viktigt att utsläpp per person alltid redovisas med utsläpp per person inklusive konsumtion. Återigen saknas mätdata och konsumtionsbaserade utsläpp mäts bara på nationell nivå. Vi vill kunna se dem på regional nivå. Men utsläppen per capita inklusive konsumtion i Sverige ligger på 10-11 ton och inget tyder på att invånarna i Region Stockholm skulle ligga under det måttet. Det är stor skillnad på 2,5 ton per person och 11 ton per person.

Inom områdena energianvändning och materialåtervinning visar RUFS-uppföljningen att utvecklingen går åt fel håll. Där måste det till samarbete och samordning mellan flera aktörer, region, kommun, näringsliv och det arbetet måste prioriteras.

I RUFS 2050 kom ordet resiliens med, vilket vi tycker är bra och sammanfattar den inriktning vi vill se, ett resilient samhälle som klarar förändringar. Men, idag har vi i Region Stockholm inte ett resilient infrastruktursystem. Vi har flaskhalsar och sårbara partier och vi måste använda befintliga och framtida styrmedel för att få ner antalet bilar på våra vägar och möjliggöra för fler att resa med kollektivtrafiken. Vi måste även bygga en region där färre är beroende av att resa långt varje dag. Arbetsplatser, bostäder blandat. Åtgärda den snedfördelning av många arbetsplatser i norr och bostäder i städer, och inte med en ny stadsmotorväg utan genom en aktiv och hållbar regional planering. Det är positivt att regionen tar fram en mobilitets- och trafikutvecklingsrapport som analyserar regionens olika transporter ur ett systemperspektiv samt invånarnas och företagens mobilitets och transportbehov men vi måste också använda våra verktyg för att styra ner transportbehoven.

Utbildning

Vi saknar vi en redovisning av om skillnaderna ökar eller minskar mellan gymnasieskolorna och kommunerna när det gäller fullföljda gymnasiestudier inom 3 år. Vi får endast information om att det finns skillnader. Vi får veta att skillnaderna mellan kommunerna är 34,5%, men vi skulle också önska få kännedom om skillnaderna mellan skolorna. När man läser SKRs Öppna jämförelser gymnasieskola 2018 ser vi också att skillnaderna i landet är stort mellan yrkesförberedande och högskoleförberedande gymnasieutbildningar. Det är också något vi skulle önska få bättre redovisning kring.

I texten pekas skolornas ansvar för att anpassa utbildningen till varje elevs förutsättningar och behov. Det är bra att vi har det i åtanke. Men det kan inte utesluta kommunens ansvar att se till att skolorna fungerar på så sätt att de tar det ansvaret. En gymnasieelev som slutar upphör dessutom att vara skolornas ansvar så kommunerna bör engagera sig mer i hur skolorna fungerar för att fånga upp eleverna före de hoppar av gymnasiet i förtid. Då vi också har en överenskommelse i regionen om en gemensam gymnasieregion så är det ganska vanligt att elever som bor i en kommun inte går i en gymnasieskola som ligger i den egna kommunen.

Kultur

I den regionala utvecklingsplanen konstateras att ett levande kulturliv är en självklar del av det demokratiska samhället och ett kännetecken för en dynamisk och attraktiv region. Det slås fast att kultur gör regionen till en plats att vilja bo i, verka på och besöka och att regionen ska verka för att tydligare ta tillvara kulturens inkluderande roll för demokrati och delaktighet. Den av fullmäktige antagna Kulturstrategi för Stockholmsregionen har utarbetats i linje med och samordnats med RUFS 2050 Där definieras i anslutning till målen i RUFS fyra insatsområden som regionen särskilt ska verka för:

- öka tillgängligheten till och deltagande i kulturlivet
- stärkta möjligheterna till konstnärlig utveckling
- omfatta digitaliseringens möjligheter och utmaningar
- använda kultur och kulturmiljöer som resurs i samhällsplaneringen

Vi efterlyser i detta ärende en uppföljning av läget på kulturområdet i stockholmsregionen och hur arbetat går med att förverkliga målen för detta i RUFS och i Kulturstrategin.

Regionens samordnande roll på området innebär att det är relevant att granska faktorer som till exempel kommunerna tillgång till kulturskolor, bibliotek, stödet till folkbildning, kulturella och sociala mötesplatser och konstnärlig gestaltning, i planprocesserna.

Arbetsmarknad
Även när det gäller arbetsmarknaden så kan vi se att den genomsnittliga förvärvsfrekvensen är hög men att skillnaderna mellan olika grupper är stora. Även här hade vi önskat mer information om hur skillnader ser ut.

Det blir också väldigt tydligt hur målen för folkhälsan, förvärvsfrekvensen och utbildning hänger intimt ihop. SCBs "Temarapport 2017:4, Unga utanför?", pekar på hur avgörande utbildningen i grundskolan och gymnasieskolan är för ungdomars etablering på arbetsmarknaden.

Om vi har en hög arbetslöshet, särskilt bland unga, samtidigt som vi har en volymmässigt stor kompetensbrist i flera branscher så är det ett tecken på att vi misslyckats med utbildningspolitiken. Det är ytterligare ett område där politiken i allt för hög utsträckning litat på marknadskrafterna.

Region Stockholm

Tillväxt- och regionplaneförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-02-10

TRN 2019–0195

Handläggare:
Evert Kroes

Tillväxt- och
regionplanenämnden

Läget i Stockholmsregionen 2019 – Uppföljningen av RUFS 2050

Ärendebeskrivning

Den 12 juni 2018 fick tillväxt- och regionplanenämnden i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, under 2019–2026 följa upp RUFS 2050 och att årligen rapportera till regionfullmäktige (LS 2015–0084, LS 2018–0279). Rapporten *Läget i Stockholmsregionen 2019* har sammanställts i samarbete med regionledningskontoret. Uppföljningsrapporten skickas vidare till regionstyrelsen inför beslut i regionfullmäktige.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande, 2020-02-10
Rapport *Läget i Stockholmsregionen 2019*, 2020-02-10

Förslag till beslut

Tillväxt- och regionplanenämnden föreslås besluta följande:

1. Rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019, TRN 2019–0195, godkänns och överlämnas till regionstyrelsen.

2. Regionstyrelsen föreslås att föreslå regionfullmäktige att godkänna rapporten Läget i Stockholmsregionen 2019, TRN 2019–0195.

3. Paragrafen justeras omedelbart.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Tillväxt- och regionplanenämnden har i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, under 2019 - 2026 följa upp RUFS 2050 och nu har 2019 års uppföljning sammanställts i rapporten *Läget i Stockholmsregionen 2019*.

Uppföljningen av delmålen visar en övervägande positiv utveckling vad gäller bland annat medellivslängd, förvärvsfrekvensen, sysselsatta med högre utbildning, tillgång till bredband och utsläpp av växthusgaser. Uppföljningen visar att det också finns utmaningar vad gäller bland annat trafikplanering, bostadsförsörjning, kompetensförsörjning, regional tillväxt samt inom klimatområdet.

Förvaltningen bedömer att majoriteten av de kartlagda 94 insatserna är relevanta för genomförandet av de 9 regionala prioriteringarna i RUFS 2050. En stor del av nämndens uppdrag, aktiviteter och verksamhet har tydliga kopplingar till genomförandet av de regionala prioriteringarna.

I årets internationella utblick, har Stockholmsregionens placering enligt olika internationella rankningar och index undersökts. I de flesta rankingar och index placerar sig Stockholmsregionen i den högsta 10-percentilen. Både den europeiska jämförelsen och den internationella utblicken visar att Stockholmsregionen har utmaningar som överensstämmer med bilden som uppföljningen av delmålen visar.

Med Sveriges relativa höga levnadsstandard har Stockholmsregionen generellt sett ett bra utgångsläge för hållbar utveckling inom samtliga hållbarhetsmål jämfört med andra delar i världen. Utifrån den övergripande analysen konstateras att Stockholmsregionen har en del utmaningar för hållbar utveckling som i stort sett sammanfaller med utmaningar som uppföljningen av delmålen visar.

Utifrån dessa fyra delanalyser föreslår förvaltningen därför att Region Stockholm för 2020–2021 ska ha ett större fokus på och stärka genomförandet av följande regionala prioriteringarna i RUFS 2050:

- Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer.
- Styra mot ett transporteffektivt samhälle.
- Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden.

Bakgrund
I beslutet om antagandet av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen RUFS 2050 fick nämnden i uppdrag att, i samråd med regionstyrelsen, under 2019 - 2026 följa upp RUFS 2050 och att årligen rapportera till regionfullmäktige (LS 2015–0084, LS 2018–0279). I beslutet om nämndens målmodell anges att uppföljning av den regionala utvecklingsplanen ska kopplas till uppföljning av nämndens mål (TRN 2016–0104). Regionfullmäktige beslutade den 19 november 2019 att anta RUFS 2050 som regional utvecklingsstrategi enligt bestämmelserna för regionala utvecklingsstrategier i förordningen (2017:583) om regionalt tillväxtarbete, RS 2019–0533. 2019 års uppföljning av RUFS 2050 är därmed den första uppföljningen av RUFS 2050 som regional utvecklingsstrategi. Förvaltningen har i beredningen av ärendet samarbetat med regionledningskontoret.

Överväganden
I beslutet om 2018 års uppföljning av RUFS 2050, TRN 2018–0137, beslutade nämnden att uppföljningsrapporten ska bestå av följande delar:

- uppföljning av regionens utveckling i förhållande till delmålen,
- europeisk jämförelse med 10 storstadsregioner inom EU,
- uppföljning av genomförandet av de regionala prioriteringarna,
- indikation på regionens hållbara utveckling utifrån Agenda 2030
- internationell utblick för att sätta regionens utveckling i en global kontext

<u>Delmålens utveckling</u>
Vad gäller uppföljning av delmålen:

- Tretton indikatorer visar en positiv utveckling: besvär av buller respektive luftkvalitet, medellivslängd, förvärvsfrekvensen, gymnasieutbildningen, oron, sysselsatta med hög utbildning respektive inom kunskapsintensiva yrken, tillgång till bredband, utsläpp av växthusgaser i regionen respektive utifrån konsumtionsperspektiv, förnybara energikällor och hushållsavfallet.
- Fyra indikatorer visar att utvecklingen har stannat av eller att det finns för få mättillfällen för att bedöma utvecklingen: restidskvot mellan regionala stadskärnor, andelen resor med kollektivtrafik, andelen med kollektivtrafik, gång eller cykel samt andelen med cykel.
- Sju indikatorer visar en negativ utveckling: antal färdigställda bostäder, tillit, utsatthet för våldsbrott, antal nystartade företag, investering i FoU, energianvändningen och återvinning av hushållsavfall.

Uppföljningen av delmålen visar en övervägande positiv utveckling, men förvaltningen bedömer att det finns utmaningar vad gäller bland annat

trafikplanering, bostadsförsörjning, kompetensförsörjning, regional tillväxt samt inom klimatområdet.

Regionala prioriteringar
Genomförandet av de regionala prioriteringarna har följts upp utifrån nämndens ansvar för regional fysisk planering och regional utveckling. För att få en första övergripande överblick av pågående insatser inom de nio regionala prioriteringarna för RUFS 2050 har förvaltningen kartlagt totalt 94 insatser som förvaltningen har kännedom om i dagsläget. Förvaltningen bedömer att majoriteten av de kartlagda insatserna är relevanta för genomförandet av respektive regional prioritering. En avgörande förutsättning för genomförandet är nära samverkan och samhandling med flera olika aktörer från överstatlig, statlig till regional och lokal nivå. Varje regional prioritering har sin egen logik, men för att skapa tydligare spets i genomförandet är det viktigt att identifiera åtgärder för stärkt samhandling och därmed mer fördjupade och långsiktigt hållbara samverkansprocesser.

Internationell jämförelse
Vad gäller den europeiska jämförelsen med 10 storstadsregioner inom EU placerar Stockholmsregionen sig:

- Fem gånger på en placering mellan plats 1–3: sysselsättningsgraden, andel med högre utbildning, investeringar i FoU, utsläpp av växthusgaser samt andel förnybar energi.
- Tre gånger på en placering mellan plats 4–7: förväntad medellivslängd, unga som varken arbetar eller studerar samt bruttoregional produkt.
- Tre gånger på en placering mellan plats 8–11: ”lätt att hitta bostad”, ungdomsarbetslöshet samt andel som anser att utrikesfödda är välintegrerade.

I årets internationella utblick, har Stockholmsregionens placering enligt olika internationella rankingar och index undersökts. Syftet har varit att identifiera regionens styrkor och möjligheter, samt hur dessa förhåller sig till visionen att bli Europas mest attraktiva storstadsregion. I de flesta rankningar och index placerar sig Stockholmsregionen i den högsta 10-percentilen. Sammantaget har Stockholmsregionen många kvalitéer som väl kopplar till genomförandet av RUFS som bekräftar bilden av regionens utveckling utifrån delmålen och EU-jämförelsen.

Hållbar utveckling (Agenda 2030)
I rapporten redovisas sammanfattningsvis hur utvecklingen för RUFS-målen ger en indikation för Stockholmsregionens bidrag till måluppfyllelse av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Med Sveriges relativt höga levnadsstandard har Stockholmsregionen generellt sett ett bra utgångsläge

för hållbar utveckling inom samtliga hållbarhetsmål jämfört med andra delar i världen. Stockholmsregionens utveckling utifrån delmålen i RUFS 2050 indikerar en övervägande hållbar utveckling:

- Tolv indikatorer visar en positiv utveckling som bedöms bidra till måluppfyllelse för tretton globala hållbarhetsmål.
- Nio indikatorer visar varken positiv eller negativ utveckling som bidrar till måluppfyllelse för tio globala hållbarhetsmål.
- Fyra indikatorer visar en negativ utveckling som bedöms vara en risk för måluppfyllelse för nio globala hållbarhetsmål.

Utifrån den övergripande analysen konstateras att Stockholmsregionen har en del utmaningar för hållbar utveckling. Förvaltningen bedömer att dessa utmaningar har en tydlig koppling till utmaningarna för att långsiktigt uppnå delmålen i RUFS som exempelvis bostadsförsörjning, utsatthet för våldsbrott, tillit, jämlikhet mellan grupper och geografiska områden vad gäller utbildning och sysselsättning, investeringar i FoU, nyföretagande och energianvändningen.

Prioriteringar för 2020–2021

Baserat på de fyra delanalyser som gjorts bedömer förvaltningen att utmaningarna inom bostadsförsörjning, trafikplanering och kompetensförsörjning behöver ett förstärkt regionalt fokus år 2020–2021 för att skapa långsiktiga förutsättningar för regional tillväxt.

Bostadsförsörjning är viktigt för den regionala tillväxten, det finns behov av bostäder till den arbetskraft som behövs för den regionala tillväxten. Samtidigt ska det skapas attraktiva livsmiljöer för alla invånare i Stockholmsregionen. Trafikplaneringen är viktig för regional tillväxt både utifrån Stockholmsregionens internationella tillgänglighet och för att invånarna ska kunna ta sig till och från arbete på ett hållbart sätt. Kompetensförsörjning är viktig för den regionala tillväxten.

Förvaltningen föreslår därför att Region Stockholm för 2020–2021 ska ha ett större fokus på och stärka genomförandet av tre regionala prioriteringarna i RUFS 2050:

- Öka bostadsbyggandet och skapa attraktiva livsmiljöer.
- Styra mot ett transporteffektivt samhälle.
- Ta tillvara kompetensen och underlätta matchningen på arbetsmarknaden.

I sin verksamhetsplan för 2020, TRN 2019–0204, har nämnden tagit beslut om uppdrag, aktiviteter, verksamhet och prioriterade områden för verksamhetsåret 2020. Förvaltningen bedömer att nämndens planerade

verksamhet för 2020 kommer att bidra till att stärka genomförandet av de föreslagna regionala prioriteringarna i RUFS 2050. För verksamhetsåret 2020 har nämnden tagit beslut om fyra prioriterade områden:

1. regional fysisk planering med fokus på trafikplanering,
2. näringslivsutveckling och regional tillväxt med fokus på den regionala näringslivs- och tillväxtstrategin,
3. kompetensförsörjning med fokus på en regional kompetensarena samt
4. bostadsförsörjning med fokus på de regionala bostadssamtalen.

Inom området regional tillväxt kommer Region Stockholm fortsätta arbetet med att tillsammans med regionala aktörer ta fram en regional näringslivs- och tillväxtstrategi vilket kopplar till de regionala prioriteringarna inom RUFS-målet *En ledande tillväxt- och kunskapsregion*. Inom klimatområdet har Region Stockholm inrättat ett klimatkansli hösten 2019 för att stärka Region Stockholms klimatarbete vilket skapar förutsättningar för genomförandet av de regionala prioriteringarna inom RUFS-målet *En resurseffektiv och resilient region utan klimatpåverkande utsläpp*.

Nämnden har för verksamhetsåret 2020 i uppdrag att koordinera genomförandet av de regionala prioriteringarna i RUFS 2050 och i samråd med regionstyrelsen verka för att stärka samverkan vid genomförandet av RUFS 2050. En stor del av nämndens verksamhet, men också andra verksamheter inom Region Stockholm, har tydliga kopplingar till de regionala prioriteringarna i RUFS 2050 som förvaltningen bedömer behöver ha ett starkare fokus för 2020–2021. Förvaltningen kommer i sin verksamhetsplanering säkerställa att verkställandet av nämndens verksamhetsplan kommer att leda till ett förstärkt genomförande av dessa regionala prioriteringar för att skapa förutsättningar för samhandling och ett samlat regionalt genomförande av prioriteringarna inom Region Stockholm och med andra regionala aktörer.

<u>Uppföljningssystem och lärande</u>
I samband med beslut om 2018 års uppföljningen av RUFS har nämnden gett förvaltningen i uppdrag att utveckla och implementera uppföljningssystemet för RUFS 2050 (TRN 2018–0137). Som ett resultat av detta arbete används 13 indikatorer från RUFS 2050 för att följa upp Region Stockholms budget 2020. Budget 2020 och nämndens verksamhetsplan visar därmed tydligt att Region Stockholms verksamhet bidrar till måluppfyllelse i RUFS 2050 som övergripande styrdokument.

Förvaltningen bedömer att den årliga uppföljningen av RUFS 2050 i sin nuvarande form har utvecklingspotential. Förvaltningen undersöker för närvarande möjligheter för en interaktiv digital lösning för att löpande

kunna följa regionens utveckling utifrån delmålen i RUFS 2050 på Region Stockholms hemsida. Förvaltningen avser även framöver att fördjupa och förstärka analysen av regionens utveckling och i samråd med regionledningskontoret se hur andra verksamheter inom Region Stockholm skulle kunna bidra till denna analys. I samband med genomförandet av de regionala prioriteringarna ska det undersökas om förutsättningar kan skapas för regionala aktörer att bidra till den årliga analysen av regionens utveckling för att stärka det gemensamma lärandet i regionen.

I RUFS 2050 beskrivs att lärande ska ske genom att systematiskt och löpande följa utvecklingen inom planens prioriterade områden samt löpande samla information från arenor där regionens aktörer träffas och utbyter erfarenheter. Region Stockholm ska årligen stå värd för en regional konferens som ett forum för att tillsammans med regionala aktörer diskutera regionens utveckling där resultatet från uppföljningsrapporten kommer att presenteras. I samarbete med regionledningskontoret planerar förvaltningen att genomföra den regionala konferensen i juni 2020.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet
Beslutet bedöms inte innebära några ekonomiska konsekvenser för Region Stockholm. Insatser för att stärka genomförandet av de tre föreslagna regionala prioriteringarna i RUFS 2050 för 2020–2021 kommer att ske inom ramen för nämndens budget för respektive verksamhetsår.

Miljökonsekvenser av beslutet
I enlighet med Region Stockholms miljöpolitiska program, Miljöprogram 2017–2021 har hänsyn till miljön beaktats och det bedöms att en särskild miljökonsekvensbedömning i detta ärende inte är relevant.

Hanna Wiik
Förvaltningschef

Evert Kroes
Nämndsekreterare